

วารสารที่ดิน

ปีที่ ๖๕ ฉบับที่ ๒ เดือน มีนาคม – เมษายน ๒๕๖๒

คณะผู้จัดทำวารสารที่ดิน
เจ้าของ กองแผนงาน กรมที่ดิน

คณะกรรมการอำนวยการ

อธิบดี	ประธานกรรมการ
ที่ปรึกษาด้านประสิทธิภาพ	กรรมการ
ที่ปรึกษาด้านวิศวกรรมสำรวจ	กรรมการ
รองอธิบดี	กรรมการ
ผู้อำนวยการสำนัก	กรรมการ
ผู้อำนวยการกอง	กรรมการ
เจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร	กรรมการ
เลขาธิการกรม	กรรมการ
ผู้อำนวยการกองแผนงาน	กรรมการและเลขานุการ

กองบรรณาธิการ

บรรณาธิการ : นายวรวิทย์ หลายพูนสวัสดิ์

ผู้ช่วยบรรณาธิการ : นางสาวอัจฉรา สันติปริชาจิตต์

นางอภิวรรณ สวัสดิ์

นางโสมนัส ทรัพย์สินเสริม

กองบรรณาธิการ : นายณัฐพล ทิพย์มนตรี

นายวัชร มาลัยมาตร

นางดวงรัตน์ จันทระประดิษฐ์

นายณัฐฐิติพัฒน์ กุลเพิ่มทวีรัตน์

นางสาวนริศรา มาลัยพงษ์

นายสงวน มณีรัตนศักดิ์

นางสาวอนงค์นาถ กาญจนเพ็ญ

นายทวีศักดิ์ ทรงอยู่

นางอนุช กาญจนาลัย

นางแมนเขียน เชาว์ศิลป์

นางสมหมาย บุญธรรมชนะรุ่ง

นางสาวญาณารินทร์ แข็งแรง

นายรพีพัทธ์ เหล่าประวัติกุล

ฝ่ายศิลป์ : นางสาวพัทยา มีสมมนต์

นางสาวกมลพร ทักษิณาสถาพร

นางสาวธนารัตน์ จ้างประเสริฐ

ฝ่ายจัดการ

นางสาวอัจฉรา อุ่นใจ นางสาวพรทิพย์ รัตนพันธ์

นางสาวชญาธร ปกการโรจน์ นางภคนันท์ ภูคกงั่ว

นางสาวพนิดา เต็งทับทิม นายชูเกียรติ พวงเงิน

สถานที่ติดต่อ

กองแผนงาน กรมที่ดิน ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ

อาคารรัฐประศาสนภักดี ถนนแจ้งวัฒนะ กทม. ๑๐๒๑๐

“บทความหรือข้อคิดเห็นใดๆ ที่ปรากฏในวารสารที่ดิน
เป็นวรรณกรรมของผู้เขียนโดยเฉพาะ
กรมที่ดินและบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย”

ปทบรรณาธิการ

วารสารที่ดิน ปีที่ ๖๕ ฉบับที่ ๒ ประจำเดือนมีนาคม – เมษายน ๒๕๖๒ โดยวันที่ ๑๓ – ๑๕ เมษายน ๒๕๖๒ ตรงกับเทศกาลสงกรานต์ ถือเป็นวันสำคัญวันหนึ่งของชาติ โดยมีกิจกรรมที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาเป็นประเพณี และวัฒนธรรมที่งดงามของชาติ เป็นการแสดงความเคารพ โดยใช้ “น้ำ” เป็นสื่อในการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างกัน เราในฐานะประชาชนชาวไทยควรที่จะสืบสานประเพณีอันดีงามดังกล่าว ให้คงอยู่คู่สังคมไทยตลอดไป

วารสารฉบับนี้ยังมีคอลัมน์ที่น่าสนใจอีกหลายคอลัมน์ เช่น “การอ่าน แปล ตีความ ภาพถ่ายทางอากาศ กับหลักเกณฑ์การพิจารณาการครอบครองทำประโยชน์ในที่ดิน” ซึ่งในการรับฟังการอ่าน แปล ตีความภาพถ่ายทางอากาศ แม้เป็นหลักฐานหนึ่งในการพิจารณาการครอบครองทำประโยชน์ในที่ดิน แต่ก็ยังเป็นเพียงหลักฐานหนึ่งเท่านั้น การสอบสวนข้อเท็จจริงควรต้องพิจารณาทั้งพยานเอกสาร และพยานบุคคล รวมทั้งตรวจสอบพื้นที่ที่ครอบครองทำประโยชน์ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงว่าขณะที่แจ้งการครอบครอง มีการทำประโยชน์จริงหรือไม่ มิใช่พิจารณาแต่เพียงการอ่าน แปล ตีความภาพถ่ายทางอากาศอย่างเดียว

“๕ คำถามน่ารู้เกี่ยวกับการรังวัดด้วยระบบโครงข่ายดาวเทียมแบบจลน์ (RTK GNSS Network)” ด้วยคำถาม – คำตอบ ทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจเหตุผลที่ต้องนำระบบดังกล่าวเข้ามาใช้ในงานรังวัดซึ่งเป็นภารกิจหลักของกรมที่ดิน รวมถึงองค์ประกอบและหลักการทำงานของระบบโครงข่ายการรังวัดด้วยดาวเทียมแบบจลน์ ซึ่งการคำนวณค่าพิกัดของผู้ใช้งานจากสถานีอ้างอิงเสมือน (Virtual Reference Station : VRS) จะเปรียบเสมือนการรังวัดด้วยระบบดาวเทียม GNSS ที่มีระยะเส้นฐานสั้น ผู้ใช้งานจึงได้ค่าพิกัดที่มีความถูกต้องแม่นยำสูงและสะดวกรวดเร็ว

พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๒ แล้วนั้น มีผลให้ต้องยกเลิกกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน และภาษีบำรุงท้องที่ เนื่องจากมีความซ้ำซ้อนกัน โดยในการจัดเก็บภาษีตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวเป็นการจัดเก็บแบบรายปีตามมูลค่าที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ครอบครอง คำนวณตามประเภทการใช้ประโยชน์ โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบ และเริ่มใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๒ แต่จะเริ่มจัดเก็บภาษีตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓ เป็นต้นไป

เปิดโลกทัศน์ไร้พรมแดน ที่นำเรื่องราวของ “อุโมงค์สะพานสำหรับสัตว์ข้ามทั่วโลก” เนื่องด้วยชีวิตทุกชีวิตมีค่า และไม่เพียงคนเท่านั้นที่ต้องการความปลอดภัยในชีวิต สัตว์ต่างๆ ก็เช่นกัน การทำอุโมงค์หรือสะพานก็เพื่อให้สัตว์ต่างๆ สามารถดำเนินชีวิตร่วมกับมนุษย์ได้อย่างปลอดภัยมากขึ้น เป็นต้น

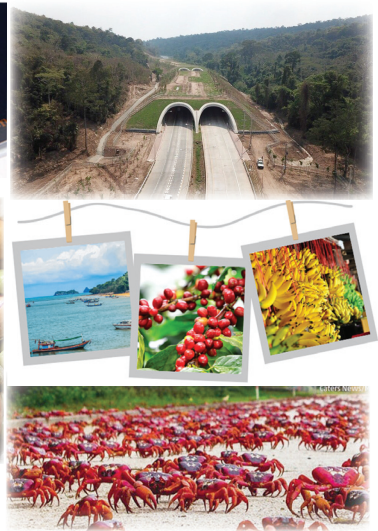
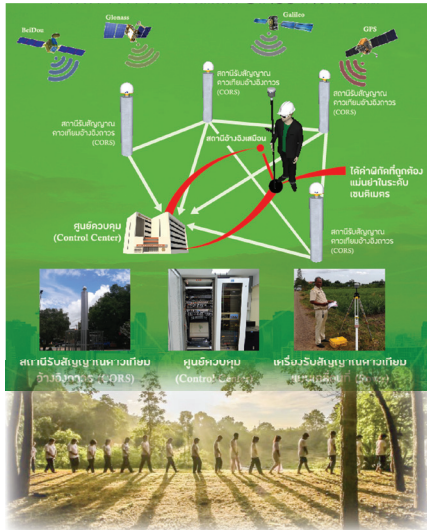
นอกจากนี้ยังมีสาระดีๆ อีกมากมายที่ได้คัดสรรนำเสนอในวารสารฉบับนี้ โดยกองบรรณาธิการวารสารที่ดินหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเป็นแหล่งรวบรวมและเผยแพร่ความรู้ที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์ ให้พี่น้องชาวดินได้ใช้ประกอบการทำงาน รวมถึงสมาชิกได้ใช้ประโยชน์ต่อไป

(นายวรวิทย์ หลายพูนสวัสดิ์)
ผู้อำนวยการกองแผนงาน
บรรณาธิการ

CONTENT สารบัญ

ปีที่ ๖๕ ฉบับที่ ๒ เดือน มีนาคม – เมษายน ๒๕๖๒

เรื่องน่ารู้...

- ๔ การอ่าน แปล ตีความภาพถ่ายทางอากาศ กับหลักเกณฑ์การพิจารณาการครอบครอง ทำประโยชน์ในที่ดิน
- ๑๓/๕ คำถามน่ารู้เกี่ยวกับการรังวัดด้วยระบบ โครงข่ายดาวเทียมแบบจลน์ (RTK GNSS Network)
- ๒๒ การดำเนินงานตามโครงการพัฒนาระบบ การประเมินความพึงพอใจของประชาชน ต่อการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ (Citizen Feedback) และยกเล็กสำเนา เอกสารราชการ (No Copy) ของกรมที่ดิน
- ๒๘ หลักราชการ

ข้อคิด...

- ๒๙ พลาดสิ่งดีในชีวิต

หลักกฎหมายจากคดีปกครอง...

- ๓๐ เรียนรู้กฎหมายที่ดินเพิ่มเติมจากคำพิพากษาศาลปกครอง

คำคม...

- ๓๓/ ลัจจะ

หนังสือเวียน ระเบียบ คำสั่งที่เกี่ยวข้อง...

- ๓๘ พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. ๒๕๖๒
- ๖๐ สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. ๒๕๖๒

- ๖๕ หนังสือกรมที่ดิน ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๕๒๕.๒/ว ๓/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒ เรื่อง การจัดส่งข้อมูลที่ดิน ตามมาตรา ๙๒ แห่งพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและ สิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. ๒๕๖๒
- ๖๖ พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑
- ๓/๘ สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑

ลานกวี...

- ๘๐ คำขวัญจังหวัดชุมพร

เปิดโลกทัศน์ไร้พรมแดน...

- ๘๑ อุโมงค์สะพานสัตว์ข้ามทั่วโลก

ความรู้คู่สุขภาพ...

- ๘๖ ๘ พืชตระกูลถั่ว ต้านโรค

ได้รู้มธรรมะ...

- ๘๘ เดินจงกรม

ภาพเล่าเรื่อง...

- ๘๙ ภาพผู้บริหาร

การอ่าน แปล ตีความภาพถ่ายทางอากาศ กับหลักเกณฑ์การพิจารณาการครอบครองทำประโยชน์ในที่ดิน

วัชร มาลัยมาตร

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการออกหนังสือสำคัญ

สำนักมาตรฐานการออกหนังสือสำคัญ

การครอบครองและทำประโยชน์เป็นหลักเกณฑ์ประการหนึ่งในการพิจารณาออกโฉนดที่ดิน มาตั้งแต่ในยุคแรกๆ แต่มาเริ่มเด่นชัดที่การกล่าวถึงการทำประโยชน์ปรากฏตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติ ออกโฉนดที่ดิน (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๔๗๙^๑ ที่กำหนดหลักเกณฑ์ให้บุคคลที่ได้รับอนุญาตให้จับจอง ที่ดินตามใบเหี้ยมบ่่า หรือตราจอง ต้องทำประโยชน์ในที่ดิน มิฉะนั้นอาจสิ้นสิทธิในที่ดินที่ขอจับจองในส่วน ที่ไม่ทำประโยชน์ และตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันกล่าวถึงผู้ที่ครอบครองและทำประโยชน์ ในที่ดิน อยู่ก่อนวันใช้พระราชบัญญัติออกโฉนดที่ดิน (ฉบับที่ ๖) พุทธศักราช ๒๔๗๙ แม้จะครอบครอง ในที่ดินโดยมิได้รับอนุญาตก็ยังให้มีสิทธิรับขึ้นทะเบียน^๒

เมื่อประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการครอบครองทำประโยชน์ ครั้งแรกกำหนดไว้ในกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๔๙๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวล กฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ ต่อมายกเลิกและนำมากำหนดไว้กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ ข้อ ๑๐ และข้อ ๑๔ ที่ใช้บังคับ ในปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม หลักเกณฑ์การพิจารณาว่าที่ดินที่ผู้ขอให้ออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรอง การทำประโยชน์บางกรณีมีการนำภาพถ่ายทางอากาศมาประกอบการพิจารณาออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือ รับรองการทำประโยชน์ให้ตามร่องรอยที่ปรากฏการทำประโยชน์ในที่ดินเท่านั้น จึงก่อให้เกิดคำถามในใจว่า แล้วที่แท้จริงหลักเกณฑ์การพิจารณาการครอบครองและทำประโยชน์นั้นจะพิจารณาในช่วงเวลาใด จะพิจารณา ออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ให้กับผู้ขอเพียงเท่าที่ทำประโยชน์ตามผลการอ่าน แปล ตีความภาพถ่ายทางอากาศ จะเป็นสิ่งที่ถูกต้องหรือไม่ ประการใด

การพิจารณาว่าที่ดินแปลงใดได้ทำประโยชน์แล้วหรือไม่ นั้น มีกฎหมาย กฎกระทรวง ระเบียบ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗

“มาตรา ๕ ให้ผู้ที่ได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินอยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดิน ใช้บังคับ โดยไม่มีหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดิน แจ้งการครอบครองที่ดินต่อนายอำเภอท้องที่ภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา

^๑ มาตรา ๙ ผู้ได้รับอนุญาตให้จับจองแล้ว ต้องทำประโยชน์ในที่ดินนั้นให้แล้วภายใน ๒ ปี นับแต่วันที่ได้รับใบเหี้ยมบ่่า หรือภายใน ๓ ปี นับแต่ได้รับตราจอง มิฉะนั้นเป็นอันสิ้นสิทธิแห่งการจับจองในที่ดินส่วนที่ยังไม่ได้ทำประโยชน์

^๒ มาตรา ๑๓ ผู้ใดได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินอยู่ก่อนวันใช้พระราชบัญญัตินี้โดยมิได้รับอนุญาตหรือ หนังสือสำคัญสำหรับที่ดิน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รับจดทะเบียนไว้เป็นหลักฐานภายในเวลากำหนดที่รัฐมนตรีจะเห็นสมควร แต่มีให้น้อยกว่า ๑ ปี

ถ้าผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินซึ่งมีหน้าที่แจ้งการครอบครองที่ดิน ไม่แจ้งภายในระยะเวลาตามที่ระบุไว้ในวรรคแรก ให้ถือว่าบุคคลนั้นเจตนาละสิทธิครอบครองที่ดิน รัฐมีอำนาจจัดที่ดินดังกล่าวตามบทแห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เว้นแต่ผู้ว่าราชการจังหวัดจะได้มีคำสั่งให้ผ่อนผันให้เป็นการเฉพาะราย (ความในวรรคสองของมาตรา ๕ นี้ถูกยกเลิกโดยข้อ ๑ แห่งประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙๖) การแจ้งการครอบครองตามความในมาตรานี้ ไม่ก่อให้เกิดสิทธิขึ้นใหม่แก่ผู้แจ้งแต่ประการใด”

“มาตรา ๘ การพิจารณาว่าที่ดินได้ทำประโยชน์แล้วหรือไม่ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง”

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๔๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๗

“ข้อ ๒ เมื่อได้รับคำขอแล้วให้นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอแล้วแต่กรณี ไปทำการพิสูจน์ยังที่ดินตามแบบท้ายคำขอ ในการนี้นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอจะมอบหมายให้ข้าราชการหรือกำนันไปทำการแทนก็ได้”

ฯลฯ

“ข้อ ๔ เมื่อได้พิสูจน์การทำประโยชน์ตามความในข้อ ๒ แล้ว ปรากฏว่าได้มีการครอบครองและทำประโยชน์ตามสมควรแก่สภาพที่ดินในท้องถิ่น ตลอดจนสภาพของกิจการที่ได้ทำประโยชน์ ก็ให้นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอประกาศคำขอรับรองเป็นเวลา ๓๐ วัน”

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๗

“ข้อ ๘ เมื่อได้รับคำขอแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ไปพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์ยังที่ดินตามแบบ น.ส. ๑ ค. (น.ส. ๕) ทายกฎกระทรวงนี้ ในการนี้ จะมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ไปทำการแทนก็ได้”

ฯลฯ

“ข้อ ๑๐ เมื่อได้พิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์แล้ว ปรากฏว่าได้มีการครอบครองและทำประโยชน์ตามสมควรแก่สภาพที่ดินในท้องถิ่น ตลอดจนสภาพของกิจการที่ได้ทำประโยชน์”

ระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชน หมวด ๖ การทำประโยชน์ในที่ดินและการสิ้นสุดสิทธิในที่ดินตามใบจอง

“ข้อ ๑๕ ให้ผู้ถือใบจองเริ่มทำประโยชน์ในที่ดินที่จัดแบ่งภายในหกเดือน นับแต่วันได้รับใบจอง

ข้อ ๑๖ ถ้าผู้ถือใบจองไม่เริ่มทำประโยชน์ในที่ดินที่จัดแบ่งให้ภายในหกเดือนนับแต่วันได้รับใบจอง ให้เจ้าหน้าที่ในการจัดที่ดินสอบสวนรายงานตามลำดับไปยังอธิบดีกรมที่ดิน เพื่อพิจารณาสั่งให้ผู้นั้นออกไปจากที่ดินตามมาตรา ๓๒ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เมื่อผู้นั้นได้รับทราบคำสั่งหรือควรจะได้รับทราบคำสั่งอธิบดีกรมที่ดินแล้ว เป็นอันขาดสิทธิในการอยู่อาศัยหรือประกอบกิจการทำมาหาเลี้ยงชีพในที่ดินที่จัดแบ่งตามใบจองนั้น เว้นแต่จะมีเหตุผลสมควรก็ให้เจ้าหน้าที่ในการจัดที่ดินสอบสวนชี้แจงเหตุผลไปยังพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ออกใบจองพิจารณา เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาอนุมัติแล้ว ให้มีสิทธิในที่ดินตามใบจองนั้นต่อไปได้ และให้ถือเสมือนว่าเป็นผู้รับใบจองใหม่ ซึ่งจะต้องปฏิบัติตามข้อ ๑๕

ข้อ ๑๗ ผู้ถือใบจองต้องทำประโยชน์ให้แล้วภายใน ๓ ปี นับตั้งแต่วันที่ได้รับใบจอง แต่ถ้าในท้องที่ได้มีความจำเป็นซึ่งไม่สามารถจะทำประโยชน์ให้แล้วภายใน ๓ ปีได้ ก็ให้เสนอเหตุผลให้พนักงานเจ้าหน้าที่เสนอให้คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติพิจารณากำหนดอายุการทำประโยชน์เกินกว่า ๓ ปีได้

การทำประโยชน์ให้แล้วเสร็จตามความหมายในข้อนี้ให้หมายถึงการทำประโยชน์ประมาณ ๓ ใน ๔ ส่วน

ข้อ ๑๘ ถ้าผู้ถือใบจองทำประโยชน์ไม่แล้วเสร็จภายใน ๓ ปี นับตั้งแต่วันที่ได้รับใบจอง หรือภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติกำหนดไว้แล้วแต่กรณี ให้เจ้าหน้าที่ในการจัดที่ดิน สอบสวนรายงานตามลำดับเสนอไปยังอธิบดีกรมที่ดินเพื่อพิจารณาสั่งให้ผู้ยื่นขอลิขิตสิทธิอื่นจะพึงได้ตาม มาตรา ๓๒ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เมื่อผู้นั้นได้รับทราบคำสั่งหรือควรจะได้รับทราบคำสั่งอธิบดี กรมที่ดินแล้ว ให้ผู้ถือใบจองนั้นเป็นอันขาดสิทธิในการครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินเฉพาะส่วนที่ยัง ไม่ได้ทำประโยชน์ตามสมควรแก่เนื้อที่

ฯลฯ

หมวด ๔ การรับรองการทำประโยชน์

ข้อ ๒๑ เมื่อผู้ถือใบจองได้ทำประโยชน์ในที่ดินนั้นโดยปฏิบัติตามข้อบังคับ ระเบียบ ข้อกำหนด หรือเงื่อนไขของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ และได้خذใช้เงินค่าบริการในการจัดที่ดินด้วยวิธีผ่อนส่ง เสร็จสิ้นแล้ว ให้ยื่นคำขอหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ตามกฎกระทรวงมหาดไทย ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๔๙๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๙ ในการยื่นคำขอดังกล่าวให้ยื่นผ่าน เจ้าหน้าที่ในการจัดที่ดิน”

ระเบียบของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๓๒) ว่าด้วย เงื่อนไขการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ หมวด ๒ การออกโฉนดที่ดิน หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามมาตรา ๕๙ ตริ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

“ข้อ ๘ ในการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ถ้าปรากฏว่า ที่ดินมีอาณาเขต ระยะของแนวเขต และที่ดินข้างเคียงทุกด้านถูกต้องตรงกับหลักฐานการแจ้งการครอบครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๙ เชื่อได้ว่าเป็นที่ดินแปลงเดียวกัน แต่เนื้อที่ ที่คำนวณได้แตกต่างไปจากเนื้อที่ตามหลักฐานการแจ้งการครอบครองดังกล่าว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์เท่าจำนวนเนื้อที่ที่ได้ทำประโยชน์แล้วแต่ไม่เกินเนื้อที่ ที่คำนวณได้

ในกรณีที่ระยะของแนวเขตที่ดินผิดพลาดคลาดเคลื่อน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกโฉนดที่ดิน หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์เท่าจำนวนเนื้อที่ที่ได้ทำประโยชน์แล้ว เมื่อผู้มีสิทธิในที่ดินข้างเคียง ได้ลงชื่อรับรองแนวเขตไว้เป็นการถูกต้องครบถ้วนทุกด้าน”

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๙ (ฉบับที่ ๑๑)

พ.ศ. ๒๕๕๑

“มาตรา ๘ ให้ผู้ซึ่งครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินอยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดิน ใช้บังคับโดยมีหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดิน และยังมีได้ยื่นคำขออออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรอง การทำประโยชน์นำหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดินนั้นมายื่นคำขอเพื่อกออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือ รับรองการทำประโยชน์ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายใน ๒ ปี นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

เมื่อได้รับคำขอและหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดินตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้พนักงาน เจ้าหน้าที่ดำเนินการเพื่อกออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามมาตราประมวลกฎหมายที่ดินต่อไป เมื่อพ้นกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง หากมีผู้นำหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดินมาขออออกโฉนดที่ดิน หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ พนักงานเจ้าหน้าที่จะออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ให้ได้ต่อเมื่อศาลยุติธรรมได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดว่า ผู้นั้นเป็นผู้ซึ่งได้ครอบครองและทำประโยชน์ ในที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมายอยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ

ในการพิจารณาของศาลตามวรรคสาม ให้ศาลแจ้งให้กรมที่ดินทราบ และให้กรมที่ดินตรวจสอบกับระวางแผนที่รูปถ่ายทางอากาศหรือระวางรูปถ่ายทางอากาศฉบับที่ทำขึ้นก่อนสุดเท่าที่ทางราชการมีอยู่ พร้อมทั้งทำความเข้าใจต่อศาลว่าผู้ยื่นได้ครอบครองหรือทำประโยชน์ในที่ดินนั้นโดยชอบด้วยกฎหมายก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับหรือไม่ เพื่อประกอบการพิจารณาของศาล ความเห็นดังกล่าวให้เสนอต่อศาลภายใน ๑๕๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากศาล เว้นแต่ศาลจะขยายระยะเวลาเป็นอย่างอื่น เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ผู้ครอบครองที่ดินตามวรรคหนึ่ง ให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินต่อเนื่องมาจากบุคคลดังกล่าวด้วย”

ในหลักการที่ดินที่ยังมิได้ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ใดในทางกฎหมายถือว่าเป็นของรัฐ ซึ่งเมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติของกฎหมาย กฎกระทรวง ระเบียบของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ หากจะพิจารณาการครอบครองและทำประโยชน์สามารถจัดแบ่งการพิจารณาการครอบครองและทำประโยชน์ของบุคคล ออก ๒ ประเภท ดังนี้

ประเภทที่หนึ่ง บุคคลที่ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐมาก่อนประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ

ประเภทที่สอง บุคคลที่ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐภายหลังประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ

ประเภทที่หนึ่ง บุคคลที่ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐมาก่อนประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ

สำหรับบุคคลที่ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐมาก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ มี ๒ ประเภท คือ บุคคลที่เข้าครอบครองที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมาย กับบุคคลที่เข้าครอบครองที่ดินโดยพลการ

(๑) สำหรับบุคคลที่เข้าครอบครองที่ดินของรัฐโดยชอบด้วยกฎหมายก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับในช่วงระยะเวลานั้น พระราชบัญญัติออกโฉนดที่ดิน ฉบับที่ ๖ (พ.ศ. ๒๔๙๙) มาตรา ๕^๓ บัญญัติให้ต้องได้รับอนุญาตให้จับจอง ซึ่งการพิจารณาอนุญาตให้จับจองที่ดินในขณะนั้นทางราชการจะออกหลักฐานที่เรียกว่า ใบเสียเบี้ย หรือตราจอง ซึ่งผลของการที่ได้รับอนุญาตให้จับจอง ย่อมมีผลให้บุคคลที่ได้รับอนุญาตให้จับจองมีสิทธิครอบครองที่ดินแปลงดังกล่าวทั้งแปลงตามจำนวนเนื้อที่ที่ได้รับอนุญาตโดยชอบด้วยกฎหมาย เช่น นาย ก. ได้รับอนุญาตให้จับจอง จำนวนเนื้อที่ ๕๐ ไร่ นาย ก. ย่อมมีสิทธิครอบครองที่ดินทั้งจำนวน ๕๐ ไร่ ต่อมาเมื่อประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับและได้แจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) ตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๙ ที่ดินจำนวนเนื้อที่ ๕๐ ไร่ ที่ได้รับอนุญาตนี้ นาย ก. ย่อมมีสิทธิครอบครองที่ดินตามจำนวนเนื้อที่ ๕๐ ไร่ ส่วนการขอรับรองการทำประโยชน์หรือการพิสูจน์การทำประโยชน์เมื่อไปรังวัดออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์หรือโฉนดที่ดินแล้ว จะออกให้ได้เนื้อที่เท่าจำนวนที่มีสิทธิครอบครอง จำนวน ๕๐ ไร่ หรือไม่ จะต้องพิจารณาว่าบุคคลนั้นได้ทำประโยชน์ในที่ดินนั้นมากน้อยเพียงใดในที่ดินที่ตนมีสิทธิครอบครอง และพื้นที่ที่ดินที่ตนได้ครอบครองและทำประโยชน์นำทำการรังวัดออกโฉนดที่ดินนั้น เป็นไปตามสมควรแก่สภาพของที่ดินในท้องถิ่น ตลอดจนงานกิจการที่ได้ทำประโยชน์แล้วหรือไม่ อย่างไร มิใช่ว่าเมื่อมีสิทธิครอบครองเท่าไรแล้วจะต้องออกให้เท่าที่ตนมีสิทธิครอบครองเสมอไป

^๓ มาตรา ๕ การจับจองที่ดินนั้น จะต้องขออนุญาตให้จับจองได้ตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ในการที่จะสั่งอนุญาตให้จับจอง และจำนวนเนื้อที่อย่างสูงที่จะอนุญาตได้มีกำหนดดังนี้

นายอำเภออนุญาตได้ไม่เกิน ๕๐ ไร่

ข้าหลวงประจำจังหวัดอนุญาตได้ไม่เกิน ๑๐๐ ไร่

(๒) บุคคลที่เข้าครอบครองที่ดินของรัฐโดยพลการก่อนประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ โดยไม่ได้รับอนุญาตให้จับจองนั้น ตามพระราชบัญญัติออกโฉนดที่ดิน (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๑๕^๔ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นออกไปจากที่ดินได้ หากไม่ยอมออกและยังขัดคำสั่งเจ้าพนักงานที่ดิน ย่อมมีความผิด มีโทษปรับไม่เกิน ๕๐๐ บาท หรือจำคุกไม่เกิน ๓ เดือน หรือ ทั้งจำทั้งปรับ

แต่การเข้าครอบครองที่ดินโดยพลการนั้น เมื่อพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๙ ใช้บังคับ มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้วางหลักเกณฑ์ให้บุคคลที่ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินโดยยังไม่มีหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์แจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) ภายในกำหนด ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๙ ใช้บังคับ ที่ผ่านมามีบางสำนักงานที่ดินเคยขอให้กรมที่ดินดำเนินการอ่านแปล ตีความภาพถ่ายทางอากาศฉบับที่ทำขึ้นก่อนสุด เพื่อใช้ประกอบการตรวจสอบว่าขณะแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) มีการทำประโยชน์มากน้อยเพียงไร ประกอบการพิจารณาออกโฉนดที่ดิน นอกจากนี้หน่วยงานภายนอกบางแห่งยังส่งผลการอ่าน แปล ตีความ ภาพถ่ายทางอากาศให้กรมที่ดินดำเนินการเพิกถอนหรือแก้ไขโฉนดที่ดินในส่วนที่ไม่มีร่องรอยการทำประโยชน์ กรณีจึงอาจกล่าวได้ว่า ที่ดินตามที่แจ้ง ส.ค. ๑ นั้นมีการครอบครองอย่างไร และการทำประโยชน์ในที่ดินมากน้อยเพียงใด และเมื่อจะพิจารณาออกโฉนดที่ดินนำหลักการใดมาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาออกโฉนดที่ดินให้ในจำนวนเนื้อที่เท่าไร

ก่อนที่เข้าสู่การพิจารณาตามปัญหาดังกล่าว จะขอแบ่งการพิจารณาปัญหาในกรณีนี้ออกเป็น ๒ กรณี คือ

กรณีที่ ๑ การนำ ส.ค. ๑ มาขอออกโฉนดที่ดิน

กรณีที่ ๒ การนำ ส.ค. ๑ มาขอรับรองการทำประโยชน์ จากนั้นนำหนังสือรับรองการทำประโยชน์มาขอออกโฉนดที่ดินในภายหลัง

กรณีที่ ๑ การนำ ส.ค. ๑ มาขอออกโฉนดที่ดิน

หลักเกณฑ์ประการแรก ไม่ว่าจะนำ ส.ค. ๑ มาขอออกโฉนดที่ดิน หรือนำ ส.ค. ๑ มาขอออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ จากนั้นนำหนังสือรับรองการทำประโยชน์ไปขอออกโฉนดที่ดิน ประการแรก จะต้องพิจารณาว่า ที่ดินที่นำรังวัดนั้น เป็นที่ดินที่ผู้แจ้งการครอบครอง “มีสิทธิครอบครอง” ตามที่ได้แจ้งการครอบครองไว้หรือไม่ เพียงใด

การพิจารณาในกรณีนี้กรมที่ดินเคยตอบข้อหารือจังหวัดจันทบุรี^๕ “ว่าการแจ้งการครอบครองที่ดินตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๙ มีองค์ประกอบที่สำคัญ ๒ ประการ กล่าวคือ จะต้องมีการแจ้งการครอบครอง และ “ทำประโยชน์” ในที่ดินอยู่ก่อนวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๓๙ จึงจะอยู่ในหลักเกณฑ์การแจ้งการครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย “การครอบครอง” หมายถึง การแสดงความเป็นเจ้าของที่ดินซึ่งสามารถตรวจสอบได้จากอาณาเขตที่ดินนั้น และเจ้าของที่ดินแปลงข้างเคียง ตามที่ได้แจ้งการครอบครองไว้ใน ส.ค. ๑ หากที่ดินข้างเคียงแจ้งการครอบครองไว้สอดคล้องสัมพันธ์กัน ก็เป็นอันยอมรับอาณาเขตการครอบครองของแต่ละคน”

^๔ มาตรา ๑๕ ภายหลังที่ได้ใช้พระราชบัญญัตินี้แล้ว ผู้ใดเข้าครอบครองที่ดินโดยมิได้รับอนุญาต พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นออกไปเสียจากที่ดินนั้นได้ ถ้าผู้นั้นยังขัดคำสั่งของเจ้าพนักงาน มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๕๐๐ บาท หรือจำคุกไม่เกิน ๓ เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ

^๕ หนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๕๑๖.๒(๑)/๓๙๔๐๐ ลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๓

การครอบครองตามที่กรมที่ดินตอบข้อหาหรือนี้จึงมีความหมายในลักษณะของการเข้ายึดถือครอบครองที่ดินนั้นเพื่อตนมาก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของคณะกรรมการการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๒๖๓/๒๕๕๐^๖ ว่า “การได้มาซึ่งสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดินนั้น เมื่อได้พิจารณามาตรา ๒^๗ มาตรา ๓^๘ มาตรา ๔^๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ประกอบกับมาตรา ๑๓๖๓^{๑๐} มาตรา ๑๓๖๔^{๑๑} แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บุคคลย่อมได้สิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดินก็ต่อเมื่อยึดถือที่ดินนั้นโดยเจตนายึดถือเพื่อตนมาตั้งแต่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ”

กรณีจึงอาจเกิดคำถามว่า ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับตามพระราชบัญญัติออกโฉนดที่ดิน (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๔๗๙ มาตรา ๕ กำหนดให้บุคคลจะเข้าไปครอบครองที่ดินของรัฐได้จะต้องขออนุญาตจับจอง โดยออกใบเหยียบย่ำ หรือตราจองแล้วแต่กรณี แต่เหตุใดจึงนำที่ดินที่มีได้ขออนุญาตจับจองไปแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) ได้

ในประเด็นนี้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ วรปัญญาอนันต์ ได้กล่าวไว้ในบทความ ส.ป.ก. ๔-๐๑ นำไปออกโฉนดฯ แล้วโฉนดได้จริงหรือไม่ “รพี ๓๘” “ว่าสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดินเป็นเรื่องระหว่างรัฐกับเอกชน บุคคลจะมีสิทธิครอบครองในที่ดินได้ก็โดยจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด มิฉะนั้น จะอ้างสิทธิใดๆ ยื่นต่อรัฐไม่ได้ ดังนั้น เมื่อราษฎรฝ่าฝืนเงื่อนไขที่ประมวลกฎหมายที่ดินและพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๗๗ กำหนดไว้ ต้องถือว่าราษฎรผู้นั้นไม่มีสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดินนี้” ดังนั้น เมื่อได้ครอบครองที่ดินมาก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับและได้แจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) ย่อมก่อให้เกิดสิทธิครอบครองในที่ดินนั้น เช่น นายดำแจ้ง ส.ค. ๑ เลขที่ ๑ หมู่ที่ ๑ ตำบลหนองปลิง อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ไว้ ๒๕ ไร่ แต่เมื่อนำรังวัดออกโฉนดที่ดินตามอาณาเขตที่ได้แจ้งการครอบครองไว้ คำนวณ เนื้อที่ใหม่ได้เนื้อที่ จำนวน ๓๐ ไร่ กรณีจึงย่อมอยู่ในหลักเกณฑ์ที่อาจออกโฉนดที่ดินให้ได้ในจำนวน ๓๐ ไร่ ตามที่แจ้งการครอบครอง แต่ทั้งนี้จะต้องนำหลักเกณฑ์การพิจารณาเกี่ยวกับการทำประโยชน์ในที่ดิน ในข้อ ๑๐^{๑๒} และ ๑๔^{๑๓}

^๖ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา เรื่อง การกำหนดเขตประทานบัตรเหมืองแร่เป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และการกำหนดวันใช้กฎหมาย

^๗ มาตรา ๒ ที่ดินซึ่งมิได้ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของบุคคลหนึ่งบุคคลใด ให้ถือว่าเป็นของรัฐ

^๘ มาตรา ๓ บุคคลย่อมมีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ในกรณีต่อไปนี้

(๑) ได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ตามกฎหมายก่อนวันที่ประมวลกฎหมายนี้ใช้บังคับ หรือได้มาซึ่งโฉนดที่ดินตามบทแห่งประมวลกฎหมายนี้

(๒) ได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ หรือกฎหมายอื่น

^๙ มาตรา ๔ ภายใต้บังคับมาตรา ๖ บุคคลใดได้มาซึ่งสิทธิครอบครองในที่ดินก่อนวันที่ประมวลกฎหมายนี้ใช้บังคับให้มีสิทธิครอบครองสืบไปและให้คุ้มครองตลอดถึงผู้รับโอนด้วย

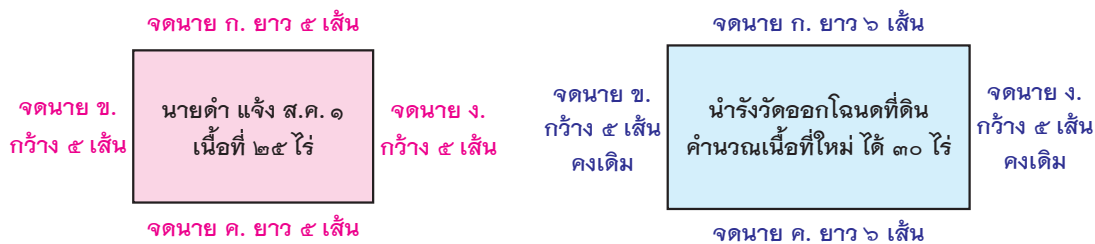
^{๑๐} มาตรา ๑๓๖๓ บุคคลใดยึดถือทรัพย์สินโดยเจตนาจะยึดถือเพื่อตน ท่านว่าบุคคลนั้นได้ซึ่งสิทธิครอบครอง

^{๑๑} มาตรา ๑๓๖๔ บุคคลอาจได้มาซึ่งสิทธิครอบครองโดยผู้อื่นยึดถือไว้ให้

^{๑๒} ข้อ ๑๐ เมื่อได้พิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์แล้ว ปรากฏว่าได้มีการครอบครองและทำประโยชน์ตามสมควรแก่สภาพที่ดินในท้องถิ่น ตลอดจนสภาพของกิจการที่ได้ทำประโยชน์ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการดังนี้

^{๑๓} ข้อ ๑๔ ที่ดินที่จะออกโฉนดที่ดิน ต้องเป็นที่ดินที่ผู้มีสิทธิในที่ดินได้ครอบครองและทำประโยชน์แล้ว และเป็นที่ดินที่สามารถออกโฉนดที่ดินได้ตามกฎหมาย แต่ห้ามมิให้ออกโฉนดที่ดินสำหรับที่ดินดังต่อไปนี้

แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๕๙ ตรี^{๑๔} แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และข้อ ๘๑^{๑๕} แห่งระเบียบของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๓๒) ว่าด้วยเงื่อนไขการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ มาเป็นเกณฑ์ประกอบด้วย

ประการที่ ๒ กรณีตามตัวอย่างข้างต้น ต้องพิจารณาต่อไปว่า ที่ดินที่นายดำ ได้นำพนักงานเจ้าหน้าที่ทำการรังวัดได้เนื้อที่ จำนวน ๓๐ ไร่ นั้น เป็นที่ดินตามอาณาเขตและขอบเขตของ ส.ค. ๑ ในชั้นที่นายดำ ได้แจ้งการครอบครองที่ดินไว้หรือไม่

ประการที่ ๓ หากเป็นที่ดินตามอาณาเขตและขอบเขตของ ส.ค. ๑ ในชั้นที่ได้แจ้งการครอบครองที่ดินไว้จริง ประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อมาว่า “การทำประโยชน์ในที่ดิน” ในแปลงที่ดินที่นำทำการรังวัด มีประเด็นย่อยที่จะต้องพิจารณา คือ

(๑) การทำประโยชน์ในขณะแจ้งการครอบครองที่ดินนั้น ต้องทำประโยชน์ในที่ดินตาม ส.ค. ๑ มาแล้วทั้งแปลง หรือบางส่วน มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาอย่างไร

(๒) การทำประโยชน์ตาม (๑) จะนำผลการอ่าน แปล ตีความภาพถ่ายทางอากาศ ทั้งก่อนการแจ้งการครอบครองและหลังการแจ้งการครอบครองมาประกอบการพิจารณาการทำประโยชน์ในที่ดินที่แจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) ว่าเป็นการแจ้งการครอบครองที่ดินที่ชอบด้วยกฎหมายได้หรือไม่

(๓) การพิจารณาการทำประโยชน์ในชั้นที่จะมีการออกโฉนดที่ดิน จะพิจารณาเฉพาะในขณะที่มีการนำพนักงานเจ้าหน้าที่ทำการรังวัด ว่าสภาพในที่ดินในขณะทำการรังวัดสอบสวนนั้น มีการทำประโยชน์ตามสมควรแก่สภาพของที่ดินในท้องถิ่น และสภาพของกิจการที่ทำประโยชน์ หรือจะพิจารณาตั้งแต่ในชั้นที่มีการแจ้งการครอบครองต่อเนื่องเรื่อยมาจนถึงวันที่มีการนำทำการรังวัดออกโฉนดที่ดิน

^{๑๔} มาตรา ๕๙ ตรี ในการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ถ้าปรากฏว่าเนื้อที่ทำการรังวัดใหม่แตกต่างไปจากเนื้อที่ตามใบแจ้งการครอบครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินให้ได้เท่าจำนวนเนื้อที่ที่ได้ทำประโยชน์ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

^{๑๕} ข้อ ๘ ในการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ถ้าปรากฏว่าที่ดินมี อาณาเขต ระยะของแนวเขต และที่ดินข้างเคียงทุกด้านถูกต้องตรงกับหลักฐานการแจ้งการครอบครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ เชื่อได้ว่าเป็นที่ดินแปลงเดียวกัน แต่เนื้อที่ที่คำนวณได้แตกต่างไปจากเนื้อที่ตามหลักฐานการแจ้งการครอบครองดังกล่าว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกโฉนดที่ดิน หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์เท่าจำนวนเนื้อที่ที่ได้ทำประโยชน์แล้ว แต่ไม่เกินเนื้อที่ที่คำนวณได้

ในกรณีที่ระยะของแนวเขตที่ดินผิดพลาดคลาดเคลื่อน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์เท่าจำนวนเนื้อที่ที่ได้ทำประโยชน์แล้ว เมื่อผู้มีสิทธิในที่ดินข้างเคียงได้ลงชื่อรับรองแนวเขตไว้เป็นการถูกต้องครบถ้วนทุกด้าน

ในประเด็นตาม (๑) นี้กรมที่ดินเคยตอบข้อหารือจังหวัดจันทบุรี ตามหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๕๑๖.๒(๑)/๓๙๔๐๐ ลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๓^{๑๖} ว่า “การทำประโยชน์เป็นเรื่องของข้อเท็จจริง ตามสภาพของที่ดินในขณะที่แจ้งการครอบครอง ซึ่งย่อมเป็นไปตามสภาพของที่ดินในท้องถิ่นตลอดจนสภาพของกิจการที่ได้ทำประโยชน์ ซึ่งในที่ดินที่บุคคลได้ครอบครองอาจจะทำประโยชน์ตามที่แจ้งไว้อย่างเดียวกัน ทั้งแปลง หรืออาจจะทำประโยชน์อย่างอื่นด้วยก็ได้ เจ้าของที่ดินอาจมีเหตุผลในการที่ยังไม่ทำประโยชน์ในพื้นที่บางส่วนหรืออยู่ในระหว่างการทำประโยชน์ให้แล้วเสร็จเต็มทั้งแปลง” กล่าวโดยสรุป การทำประโยชน์ในขณะที่แจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) อาจทำเพียงบางส่วน หรือยังไม่แล้วเสร็จก็ได้ แต่หลักที่ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยไว้ในคำพิพากษาคดีหมายเลขแดงที่ อ. ๑๑๖๔/๒๕๕๔^{๑๗} ว่าขณะที่มีการแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) ในที่ดินตามอาณาเขตของ ส.ค. ๑ จะต้องอยู่ในลักษณะของความหมายว่า มีการทำประโยชน์ในที่ดินตามสมควรแก่สภาพของที่ดินในท้องถิ่น ตลอดจนสภาพของกิจการทำประโยชน์แล้ว หากที่ดินตามอาณาเขตที่ครอบครองในขณะที่มีการแจ้งการครอบครองที่ดินมีการทำประโยชน์ตามสมควรแก่สภาพของที่ดินในท้องถิ่น ตลอดจนสภาพของกิจการที่ทำประโยชน์ การแจ้งการครอบครองที่ดินจึงชอบด้วยมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๙

ต่อมาเมื่อคำพิพากษาวางหลักการแจ้ง ส.ค. ๑ ในลักษณะทำนองเดียวกันซึ่งได้ให้เหตุผลไว้อย่างน่าสนใจว่า^{๑๘} “ที่ดินที่นำมาแจ้งการครอบครองย่อมใช้ได้ในความหมายที่ควบคู่กันทั้ง “ที่มีการครอบครอง” และ “มีการทำประโยชน์” การที่ผู้แจ้งเข้ายึดถือเอาแปลงที่ดินทำประโยชน์โดยการปลูกจากและปลูกต้นไม้ทำพินยอมถือว่าเป็นการครอบครองทำประโยชน์อย่างหนึ่งตามวิถีชีวิตของท้องถิ่นแถบชายทะเลบริเวณนั้น และสภาพพื้นที่ยอมมีแต่ต้นไม้ปกคลุมเต็มพื้นที่” การพิจารณาแต่เพียงการอ่าน แปล ตีความภาพถ่ายทางอากาศและเชื่อว่าผู้ครอบครองไม่ได้ทำประโยชน์ย่อมขัดต่อหลักฐานแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) การรับฟังพยานหลักฐานภาพถ่ายทางอากาศ ต้องรับฟังประกอบกับถ้อยคำพยานบุคคลและสภาพพื้นที่จริงในอดีตและปัจจุบันรวมทั้งพยานแวดล้อมอื่นประกอบกันด้วย ดังนั้น การพิจารณาการทำประโยชน์กรณีจึงต้องเป็นไปตามสภาพวิถีชีวิตของบุคคลในท้องถิ่น มิใช่พิจารณาแต่เพียงผลการอ่านแปลเพียงประการเดียว นอกจากนี้ยังปรากฏในคำสั่งศาลปกครองสูงสุด คำสั่งที่ ๑๕๑๖/๒๕๕๔^{๑๙} เกี่ยวกับการรับฟังการครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินเขตป่าชายเลน เขตเศรษฐกิจ ช. ซึ่งศาลเห็นว่า ผลการอ่านแปล ตีความและวิเคราะห์ภาพถ่ายทางอากาศเป็นผลสรุปของเจ้าหน้าที่ที่ลงความเห็นเกี่ยวกับสภาพที่ดินว่าเป็นอย่างไร หากจะนำพยานหลักฐานผลการอ่าน แปล ตีความและวิเคราะห์ภาพถ่ายทางอากาศมาเป็นพยานหลักฐานให้รับฟัง ก็ยังต้องรับฟังพยานหลักฐานอื่นประกอบด้วย พยานหลักฐานผลการอ่านแปล จึงเป็นพยานหลักฐานเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น

๑๖ อ้างแล้ว ๕

๑๗ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขดำที่ อ. ๑๑๖๔/๒๕๕๓ คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๑๑๖๔/๒๕๕๔ ระหว่าง นายปรเอตร์ อรรถวิวัฒน์ ผู้ฟ้องคดี ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ที่ ๑ เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ ที่ ๒ เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ สาขาแม่แตง ที่ ๓

๑๘ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขดำที่ อ. ๙๔๑/๒๕๕๓ คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๖๐๓/๒๕๖๐ ระหว่าง นางสุมินทร์ รื่นอารมณ์ ผู้ฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสมุทรสาคร ที่ ๑ กรมที่ดิน ที่ ๒ ผู้ถูกฟ้องคดี

๑๙ คำร้องที่ ๒๔๔/๒๕๕๔ คำสั่งที่ ๑๕๑๖/๒๕๕๔ ระหว่าง นางวรารัตน์ แซ่อั้น กับพวก ๒๒ คน ผู้ฟ้องคดี กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ผู้ร้อง เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดระนอง ที่ ๑ ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๔ ที่ ๒ ผู้ถูกฟ้องคดี

แต่คำพิพากษาอีกแนวหนึ่งที่มีวินิจฉัยไว้ว่า หากมีการแจ้งการครอบครองคลุม “ส่วนที่ยังไม่มี การทำประโยชน์”^{๒๐} ในขณะที่แจ้งการครอบครองที่ดิน หรือแจ้งการครอบครองที่ดินคลุม “ส่วนที่ไม่ได้ ครอบครองและไม่ได้ทำประโยชน์”^{๒๑} ที่ดินในส่วนนี้ไม่ต้องด้วยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวล กฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๙ ที่จะนำมาออกโฉนดที่ดิน

สำหรับในประเด็นตาม (๒) จะนำผลการอ่าน แปล ดีความภาพถ่ายทางอากาศที่ปรากฏ ร่องรอยการทำประโยชน์ทั้งก่อนการแจ้งการครอบครองและหลังการแจ้งการครอบครอง มาประกอบ การพิจารณาการทำประโยชน์ในที่ดินที่แจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) นั้น เป็นการแจ้งการครอบครอง ที่ดินชอบด้วยกฎหมาย หรือไม่

ในประเด็นนี้ตามแนวการตอบข้อหารือของกรมที่ดินตามหนังสือกรมที่ดินที่ มท ๐๕๑๖.๒(๑)/ ๓๙๔๐๐ ลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๓^{๒๒} ยึดหลักการทำประโยชน์ในที่ดินนั้น ว่าสมควรแก่สภาพของ ที่ดินในท้องถิ่น ตลอดจนกิจการที่ทำประโยชน์หรือไม่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ในคดีหมายเลขที่ อ. ๑๑๖๔/๒๕๕๔^{๒๓} แต่ในคำพิพากษานี้ได้มีการขยายความต่อไปอีกว่า “ภาพถ่ายทาง อากาศเป็นเพียงพยานหลักฐานทางกายภาพอย่างหนึ่งที่ใช้ในการสำรวจพื้นที่โดยทั่วไป เป็นส่วนหนึ่งของ ข้อมูลประกอบการหาร่องรอยการทำประโยชน์ในช่วงเวลาขณะที่ทำการถ่ายภาพพื้นที่นั้นไว้เท่านั้น มิได้มุ่งเน้น ให้เห็นถึงสภาพการทำประโยชน์ในที่ดินเป็นการเฉพาะได้ทั้งมีข้อจำกัดด้านความละเอียดและความสามารถในการบ่งชี้ลักษณะสภาพการทำประโยชน์ นอกจากนี้ยังต้องมีความแม่นยำในการอ่าน แปล และตีความ ภาพถ่ายทางอากาศและจะต้องมีการสำรวจในพื้นที่จริงประกอบด้วย” กล่าวโดยสรุปผลการอ่าน แปล ดีความภาพถ่ายทางอากาศเป็นเพียงพยานหลักฐานอย่างหนึ่งในการประกอบการพิจารณาเท่านั้น ซึ่งในการสอบสวนในประเด็นนี้พนักงานเจ้าหน้าที่ชอบที่จะทำการสอบสวนทั้งพยานเอกสาร และพยานบุคคล ที่น่าเชื่อถือ รวมทั้งตรวจสอบสภาพพื้นที่จริงเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ชัดเจนว่าขณะที่แจ้งการครอบครองที่ดิน มีการทำประโยชน์เป็นไปตามสมควรแก่สภาพของที่ดินในท้องถิ่น ตลอดจนกิจการที่ทำประโยชน์หรือไม่ ไม่อาจอาศัยผลการอ่าน แปล ดีความภาพถ่ายทางอากาศแต่เพียงประการเดียว

ในประเด็นตาม (๓) ตามแนวตอบข้อหารือของกรมที่ดินตามหนังสือ ที่ มท ๐๕๑๖.๒/๓๕๒๐๒ ลงวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๙^{๒๔} และตามหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๕๑๖.๒(๑)/๓๙๔๐๐ ลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๓^{๒๕} ให้เหตุผลว่า “ข้อ ๙ ข้อ ๑๕ (๒) และข้อ ๑๐ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๙ (ประกอบกับข้อ ๑๖ ให้นำข้อ ๑๕ มาใช้โดยอนุโลมในการออกโฉนดที่ดินตามมาตรา ๕๙ และ ๕๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน) ซึ่งข้อ ๙ กำหนดว่า ในการนำพนักงานเจ้าหน้าที่พิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์ให้ผู้มีสิทธิในที่ดินหรือตัวแทน

^{๒๐} คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขคำที่ อ. ๓/๑๒/๒๕๕๓/ คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๑๐๕๖/๒๕๖๑ ระหว่าง นายไพจิตร ทองทิพย์ ผู้ฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสุราษฎร์ธานี สาขาเกาะสมุย ผู้ถูกฟ้องคดี และ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขคำที่ อ. ๑๐๔๕/๒๕๕๖ คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๑๐๕๙/๒๕๖๐ ระหว่าง นางสาวขวัญเมือง เทวรัมย์ ผู้ฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดบุรีรัมย์ ผู้ถูกฟ้องคดี

^{๒๑} คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขคำที่ อ. ๙๓๑/๒๕๕๕ คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๒๕๓/๒๕๕๙ ระหว่าง นางสาวมารศรี แดงสวัสดิ์ ผู้ฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสุราษฎร์ธานี สาขาเกาะสมุย ผู้ถูกฟ้องคดี

^{๒๒} อ้างแล้ว ๕

^{๒๓} อ้างแล้ว ๑๓

^{๒๔} หนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๕๑๖.๒/๓๕๒๐๒ ลงวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๙ ตอบข้อหารือจังหวัดระยอง

^{๒๕} อ้างแล้ว ๕

ปักหลักตามมุมเขตที่ดินของตนและให้ถ้อยคำต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่มอบหมาย ทำยกรกฎกระทรวงนี้ (และตามแบบ น.ส. ๕) กรณีโฉนดที่ดินตามข้อ ๑๕ (๒)) จึงเห็นได้ว่ากระบวนการสอบสวน การทำประโยชน์เกิดขึ้น ขณะวันทำการรังวัดในที่ดินที่ขอยกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ โดยมีเจ้าของที่ดินหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้นำชี้เขตที่ดินรอบแปลง (ปักตามมุมเขตที่ดิน) และให้ถ้อยคำ ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ทำการพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์ ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องบันทึกถ้อยคำนั้น ลงในแบบ น.ส. ๑ ค. หรือแบบ น.ส. ๕ การพิจารณาว่าที่ดินแปลงที่ขอยกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน ได้ทำประโยชน์แล้วเมื่อใด จึงเป็นวันที่เจ้าของที่ดินนำพนักงานเจ้าหน้าที่พิสูจน์สอบสวนสิทธิในที่ดินและ พิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์ในแปลงที่ดินที่ได้ทำการปักหลักเขตตามมุมเขตและให้ถ้อยคำตามแบบ น.ส. ๑ ค. หรือ น.ส. ๕”

แต่หากพิจารณาในมุมของตามคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดคดีหมายเลขแดงที่ อ. ๑๑๖๔/๒๕๕๔^{๒๖} ศาลจะวางหลักในการพิจารณาก่อนว่า ที่ดินแปลงที่นำทำการรังวัดมีอาณาเขตและขอบเขต เพื่อก่อหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน เป็นอาณาเขตและขอบเขตที่ดินตาม ส.ค. ๑ หรือไม่ เมื่อพิจารณาแล้ว พังได้ว่ามีอาณาเขตและขอบเขตที่ดินเป็นไปตาม ส.ค. ๑ ที่นำมาประกอบการออกโฉนดที่ดินจริง ประเด็น ที่ศาลวางหลักต่อมาคือ ผู้ขอยกโฉนดที่ดินได้ครอบครองและทำประโยชน์ “ต่อเนื่อง” มาตามสมควรแก่ สภาพที่ดินในท้องถื่น ตลอดจนสภาพของกิจการที่ได้ทำประโยชน์ หรือไม่ เพียงใด”

จะเห็นได้ว่าในแนวการพิจารณาของกรมที่ดินกับมุมของศาลปกครองในฐานะองค์กร ที่ทำหน้าที่ตรวจสอบการปฏิบัติตามราชการทางปกครองของหน่วยราชการใกล้เคียงกัน เพียงแต่ในส่วน ของกรมที่ดินพิจารณาการทำประโยชน์ในวันที่พนักงานเจ้าหน้าที่ทำการรังวัดว่าทำประโยชน์ตามสมควรแก่สภาพ ของที่ดินในท้องถื่น และกิจการนั้นหรือไม่ ส่วนศาลปกครองมองตั้งแต่ขณะที่แจ้งการครอบครอง ต่อเนื่อง เรื่อยมาจนถึงวันทำการรังวัดว่า ที่ครอบครองต่อเนื่องเรื่อยมาที่มีการทำประโยชน์ตามสภาพของที่ดินในท้องถื่น และกิจการทำประโยชน์นั้นหรือไม่ เพียงใด

กรณีที่ ๒ การนำ ส.ค. ๑ มาขอรับรองการทำประโยชน์ จากนั้นนำหนังสือรับรอง การทำประโยชน์มาขอยกโฉนดที่ดินในภายหลัง

การออกโฉนดที่ดินในกรณีนี้เป็นกรณีที่ ส.ค. ๑ ฉบับดังกล่าวได้ผ่านการพิสูจน์สิทธิการครอบครอง ผ่านการพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์ในที่ดินตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนดแล้วในขณะนั้น ย่อมเป็นการรับรองสิทธิของผู้ขอยกหนังสือรับรองการทำประโยชน์และพนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องผูกพัน ตามสิทธิของผู้ยื่น ทั้งนี้ตามคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดคดีหมายเลขแดงที่ อ. ๔๖๓/๒๕๕๑^{๒๗} ที่วินิจฉัยไว้บางตอนว่า “ผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทอยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ และได้แจ้งการครอบครองที่ดินต่อนายอำเภอท้องที่ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวล กฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๓ เมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๔๙๔ และวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๔๙๔ ตามลำดับ ต่อมา ได้นำ ส.ค. ๑ มาขอรังวัดออก น.ส. ๓ ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (นายอำเภอ) และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ออก น.ส. ๓ เลขที่ ๑๓๑ และเลขที่ ๑๑ ให้แก่ผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในขณะนั้น เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๐๕ และวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๐๓ ตามลำดับ เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นผู้รับโอนที่ดินดังกล่าวมาโดยชอบด้วย

^{๒๖} อ้างแล้ว ๑๓/

^{๒๗} คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขดำที่ อ. ๒๑๙/๒๕๔๓/ คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๔๖๓/๒๕๕๑ ระหว่าง นายทอง ย้อนใจตัน ที่ ๑ นายชลล มณฑา ที่ ๒ ผู้ฟ้องคดี องค์การบริหารส่วนตำบลท่าฉนวน ที่ ๑ อำเภอองไกรลาศ ที่ ๒ สำนักงานที่ดินจังหวัดสุโขทัย สาขางงไกรลาศ ที่ ๓ กรมที่ดิน ที่ ๔ ผู้ถูกฟ้องคดี

กฎหมาย และไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าได้มีการเพิกถอนหรือแก้ไขตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน น.ส. ๓ ของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง จึงเป็นหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินที่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงได้รับการคุ้มครองตามมาตรา ๔ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และโดยที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะผู้ปกครองท้องที่ ซึ่งมีหน้าที่ดูแลรักษาคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ตามมาตรา ๑๑๗ มาตรา ๑๑๘ และมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ประกอบกับมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจพิสูจน์ที่ดินดังกล่าวแล้วว่ามีกรอบครอบครองและทำประโยชน์ตามสมควรแก่สภาพของที่ดินในท้องถิ่น ตลอดจนสภาพของกิจการที่ได้ทำประโยชน์ และไม่มีลักษณะต้องห้ามมิให้ออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน จึงได้ออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓) ให้แก่ผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในขณะนั้น ตามข้อ ๓ ข้อ ๔ และข้อ ๕ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๔๙๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ ประกอบกับข้อ ๓ และข้อ ๘ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๔๙๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ ซึ่งเป็นกฎกระทรวงที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองซึ่งเป็นผู้รับโอนที่ดินดังกล่าวมาโดยชอบด้วยกฎหมายนำ น.ส. ๓ มาขอรังวัดออกโฉนดที่ดิน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (นายอำเภอในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่) ย่อมถูกผูกพันต่อสิทธิของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง”

ดังนั้น หากมีการนำผลการอ่าน แปล ตีความภาพถ่ายทางอากาศมาพิจารณาเป็นการย้อนหลัง ให้กระทบต่อสิทธิเพื่อพิสูจน์ว่าที่ดินนั้นมีการทำประโยชน์ไม่เป็นไปตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับรองการทำประโยชน์ ในความเห็นส่วนตัวเห็นว่า ไม่อาจกระทำได้เพราะสิทธิของผู้ขอได้ผ่านการพิสูจน์สิทธิตามขั้นตอนวิธีการที่กฎหมายกำหนดและพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับรองสิทธิโดยการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์แล้วตามแนวคำพิพากษาดังกล่าว กลับกันแต่ถ้าหากผลการรังวัดพิสูจน์สลับสวนการทำประโยชน์ในที่ดินขณะไปรังวัดออกโฉนดที่ดินได้เนื้อที่ที่แตกต่างไปจากหนังสือรับรองการทำประโยชน์เดิม ในจำนวนเนื้อที่มากกว่านั้น การอ่านแปล ตีความภาพถ่ายทางอากาศก็เป็นพยานหลักฐานอย่างหนึ่งเพื่อประกอบการพิจารณาว่าสิทธิการครอบครองในที่ดินตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้มี “การรับรองการทำประโยชน์” ในที่ดินขณะออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ให้สมควรเป็นไปอย่างไร กล่าวคือ การพิจารณาออกโฉนดที่ดินตามมาตรา ๕๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน พนักงานเจ้าหน้าที่จะออกโฉนดที่ดินให้ในที่ดินที่ผู้ขอ “มีสิทธิครอบครอง” ที่ชอบด้วยกฎหมาย และสิทธิครอบครองที่ชอบด้วยกฎหมายจะต้องเป็นผลมาจากการรับรองการทำประโยชน์โดยพนักงานเจ้าหน้าที่ ส่วนที่ดินที่ไม่มีการรับรองการทำประโยชน์มาก่อน หรืออาจเรียกได้อีกนัยหนึ่งว่า ที่ดินนอกหลักฐาน ไม่อาจนำมารวมกับการออกโฉนดที่ดินในคราวเดียวกัน^{๒๔} แต่ผู้ขออาจได้สิทธิในที่ดินตามแนวทางในมาตรา ๕๘ และมาตรา ๕๘ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ต่อไป

ประเภทที่สอง บุคคลที่ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐภายหลังประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ

บุคคลที่เข้าครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐภายหลังประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ สามารถแบ่งการครอบครองได้ ๒ ประเภท เช่นเดียวกัน คือ บุคคลที่เข้าครอบครองที่ดินของรัฐ

^{๒๔} คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดคดีหมายเลขคำที่ อ. ๔๖๑/๒๕๕๗ คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๘๓๕/๒๕๖๑ ระหว่าง นางสาวศรัทธา ฤกษ์อัครการ ผู้ฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สาขาบางสะพาน ที่ ๑ เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่ ๒ กรมที่ดิน ที่ ๓ นายอำเภอบางสะพานที่ ๔ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่รำพึง ที่ ๕ ผู้ถูกฟ้องคดี

ภายหลังประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับโดยชอบด้วยกฎหมาย กับบุคคลที่เข้าครอบครองที่ดินของรัฐภายหลังประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับโดยพลการ

(๑) บุคคลที่เข้าครอบครองที่ดินของรัฐภายหลังประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับโดยชอบด้วยกฎหมาย บุคคลประเภทนี้มีลักษณะเช่นเดียวกับผู้ที่ได้รับอนุญาตให้จับจองที่ดินตามพระราชบัญญัติออกโฉนดที่ดิน (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๔๗๙ กล่าวคือ หากได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นจำนวนเนื้อที่เท่าไร บุคคลผู้นั้นย่อม “มีสิทธิครอบครองที่ดิน” แปลงนั้น เช่น ได้รับอนุญาตให้เข้าครอบครองที่ดินของรัฐ โดยรัฐออกใบจอง (น.ส. ๒) หรือโดยการออกหนังสือแสดงการทำประโยชน์ (น.ค. ๓, ก.ส.น. ๕) ตามพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑ แต่การที่รัฐจะออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์หรือโฉนดที่ดินให้ได้ตามจำนวนเนื้อที่ที่บุคคลผู้นั้นมีสิทธิครอบครองที่ดินหรือไม่ ย่อมเป็นไปตามข้อ ๑๐ ข้อ ๑๔ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชน พ.ศ. ๒๕๓๗/ข้อ ๑๗ วรรคสอง^{๒๙} ที่ให้ความหมายว่าการทำประโยชน์เพียง ๓ ส่วนใน ๔ ส่วน ให้ถือว่าได้ทำประโยชน์แล้ว ในที่ดินทั้งหมดที่ดินมีสิทธิครอบครอง

การที่รัฐอนุญาตให้บุคคลเข้าจับจองที่ดินได้นี้ถือได้ว่าเป็นการจัดที่ดินโดยรัฐ ดังนั้น รัฐจึงย่อมกำหนดคุณสมบัติและเงื่อนไขบางประการเกี่ยวกับที่ดินต่อไปได้ เช่น ต้องเป็นคนสัญชาติไทย ออกให้ได้ไม่เกิน ๕๐ ไร่ หรือข้อกำหนดห้ามโอน เป็นต้น

(๒) สำหรับบุคคลที่เข้าครอบครองที่ดินของรัฐภายหลังประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับโดยพลการ ในที่นี้จะกล่าวรวมไปถึงบุคคลที่ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินมาก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับโดยไม่แจ้งการครอบครองที่ดิน และบุคคลที่ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินมาก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับและเป็นผู้ที่แจ้งการครอบครองตามมาตรา ๒๗ ตรี แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน รวมทั้งบุคคลที่ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐภายหลังประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับโดยไม่ได้รับอนุญาตให้จับจอง (โดยพลการ) บุคคลทั้ง ๓ ประเภทนี้มีเงื่อนไขที่น่าสนใจ ตามลำดับดังนี้

(๒.๑) บุคคลที่ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินมาก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับโดยไม่แจ้งการครอบครอง ตามมาตรา ๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ ให้ถือว่าสละสิทธิครอบครอง การครอบครองต่อมาจึงเป็นเข้าครอบครองที่ดินของรัฐโดยพลการ เช่นเดียวกับบุคคลที่ครอบครองที่ดินของรัฐภายหลังประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับย่อมมีความผิดตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน การที่บุคคลดังกล่าวสามารถขอออกโฉนดที่ดินได้ ตามมาตรา ๕๙ ทวิ และมาตรา ๕๔ ทวิ วรรคสอง (๒) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน นั้น มิใช่ว่าบุคคลนั้น “มีสิทธิครอบครองที่ดิน”^{๓๐} เช่นเดียวกับบุคคลที่แจ้ง ส.ค. ๑ หรือได้รับใบจอง, น.ค. ๓ หรือ ก.ส.น. ๕ ตามที่กล่าวมา ความจริงแล้วบุคคลดังกล่าว “มิได้มีสิทธิครอบครองที่ดิน” แต่อย่างใด เมื่อบุคคลดังกล่าวไม่มีสิทธิครอบครองในที่ดิน การที่รัฐกำหนดให้มีการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์หรือโฉนดที่ดินให้กับบุคคล

^{๒๙} ข้อ ๑๗ ผู้ถือใบจองต้องทำประโยชน์ให้แล้วภายใน ๓ ปี นับตั้งแต่วันที่ได้รับใบจอง แต่ถ้าในท้องที่ใดมีความจำเป็นซึ่งไม่สามารถจะทำประโยชน์ให้แล้วภายใน ๓ ปีได้ ก็ให้เสนอเหตุผลให้พนักงานเจ้าหน้าที่เสนอให้คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติพิจารณากำหนดอายุการทำประโยชน์เกินกว่า ๓ ปีได้

การทำประโยชน์ให้แล้วเสร็จตามความหมายในข้อนี้ให้หมายถึงการทำประโยชน์ประมาณ ๓ ใน ๔ ส่วน

^{๓๐} ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๖๕๑/๒๕๓๔ บันทึกเรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการออกโฉนดที่ดินและหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ตามมาตรา ๕๔ ทวิ และมาตรา ๕๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

ดังกล่าวตามมาตรา ๕๘ ทวิ วรรคสอง (๒) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ความหมายจึงเป็นไปในทำนองเดียวกับการที่รัฐนำที่ดินของรัฐที่มีอยู่ไปจัดให้กับประชาชน ทำนองเดียวกับการออกใบจอง (น.ส.๒) น.ค. ๓, ก.ส.น. ๕ รัฐจึงย่อมกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับเนื้อที่ที่จะออกให้ หรือกำหนดระยะเวลาการห้ามโอนต่อไปเป็นต้น

(๒.๒) บุคคลที่ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินมาก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ และเป็นผู้ที่แจ้งการครอบครองตามมาตรา ๒๗/ตรี แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน นั้น ก็ไม่ถือว่าบุคคลที่แจ้งการครอบครองตามมาตรา ๒๗/ตรี “มีสิทธิครอบครอง” ในที่ดินทำนองเดียวกับผู้แจ้ง ส.ค. ๑ กฎหมายถือว่าบุคคลนั้น “ยังมีความประสงค์จะได้สิทธิในที่ดินแปลงนั้นเท่านั้น” มิได้ทำให้ผู้แจ้งการครอบครอง “มีสิทธิครอบครอง” ที่ยกขึ้นอ้างนำมาแย้งกับรัฐได้^{๓๑} การแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๒) จึงเป็นเพียงกระบวนการในการออกหนังสือสำคัญแสดงสิทธิในที่ดินให้แก่ผู้ขอ การพิจารณาให้สิทธิในที่ดินดังกล่าวหรือไม่เพียงใดขึ้นอยู่กับดุลพินิจของเจ้าหน้าที่และอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่กฎหมายและระเบียบที่คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติกำหนด^{๓๒}

(๒.๓) บุคคลที่ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐภายหลังประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับโดยพลการนี้ ถือว่าเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๙ และมีความผิดตามมาตรา ๑๐๘ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ดังนั้นการที่บุคคลประเภทนี้เข้าครอบครองที่ดินของรัฐดังกล่าวจึง “ไม่เป็นผู้มีสิทธิครอบครองที่ดิน” แต่อย่างใด การที่รัฐกำหนดให้มีการออกโฉนดที่ดินโดยการเดินสำรวจตามมาตรา ๕๘ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ให้กับบุคคลตามมาตรา ๕๘ ทวิ วรรคสอง (๓) จึงเป็นการจัดที่ดินโดยรัฐเท่านั้น ดังนั้นจึงเป็นเหตุผลว่าเหตุใดรัฐจึงกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับเนื้อที่ที่จะได้รับและข้อกำหนดห้ามโอนซึ่งต่างกับบุคคลที่แจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) ในทางกฎหมายถือว่าเป็น “ผู้มีสิทธิครอบครอง” เมื่อเป็นผู้มีสิทธิครอบครอง รัฐจึงไม่อาจไปออกข้อกำหนดเกี่ยวกับเนื้อที่ที่จะออกให้และระยะเวลาการห้ามโอนได้

บุคคลทั้งสามประเภทนี้ ก่อนการพิจารณาออกโฉนดที่ดินไม่มีกรณีที่ต้องอาศัยผลการอ่านแปล ดีความภาพถ่ายทางอากาศมาประกอบการพิจารณาแต่อย่างใด และบุคคลตาม (๒.๓) ไม่อาจมีกรณีการครอบครองต่อเนื่องได้

จากการที่ประมวลและสรุปมาดังกล่าวข้างต้นนี้อาจจะเป็นคำตอบให้กับเจ้าหน้าที่ในอีกหลายๆ คน ได้ว่า การพิจารณาการทำประโยชน์จะพิจารณาในขณะใด หลักเกณฑ์การพิจารณาออกโฉนดที่ดินให้กับผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในแต่ละกรณีมีเงื่อนไขที่แตกต่างอย่างไร จะนำผลการอ่านแปล ดีความภาพถ่ายทางอากาศไปเป็นตัวกำหนด “การทำประโยชน์” ตามที่บทบัญญัติของกฎหมายกำหนดไว้แล้ว ว่าต้องเป็นตามสภาพของที่ดินในท้องถิ่น และกิจการที่ทำประโยชน์ อันเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ แต่เพียงประการเดียว โดยมีได้พิจารณาพยานหลักฐานอื่นยอมไม่ชอบด้วยเหตุดังกล่าวมาแล้วข้างต้น

^{๓๑} ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสรีจที่ ๙๗/๒๕๓๘ บันทึกเรื่อง การออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ บริเวณเกาะกะทะ ตำบลเชิงทะเล อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต

^{๓๒} ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสรีจที่ ๓/๑๓/๒๕๓๘ บันทึกเรื่อง การออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินให้แก่ผู้แจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๒) ตามมาตรา ๒๗/ตรี แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เมื่อมีพระราชกฤษฎีกา กำหนดเขตปฏิรูปที่ดินหรือเมื่อมีพระราชกฤษฎีกากำหนดที่ดินให้เป็นอุทยานแห่งชาติ

๕ คำถามน่ารู้เกี่ยวกับการรังวัด ด้วยระบบโครงข่ายดาวเทียมแบบจลน์ (RTK GNSS Network)

ดร.กฤษณ์ ยมวัน

วิศวกรรังวัดชำนาญการพิเศษ

กองเทคโนโลยีทำแผนที่

กรมที่ดินได้ดำเนินการโครงการยกระดับการรังวัดด้วยระบบโครงข่ายดาวเทียมแบบจลน์ (RTK GNSS Network) ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ จนถึงปัจจุบัน และได้ประชาสัมพันธ์สร้างความรับรู้แก่ประชาชน และหน่วยงานภายนอกผ่านทางช่องทางต่างๆ ซึ่งได้รับความสนใจจากประชาชนที่รับบริการรังวัดที่ดินและหน่วยงานภายนอกที่ต้องการหาข้อมูลเชิงตำแหน่งความละเอียดถูกต้องสูงเป็นอย่างมาก จึงมีการสอบถามสถานะและรายละเอียดของโครงการทั้งในเชิงนโยบายและเทคนิค ดังนั้น บทความนี้จึงขอแนะนำ ๕ คำถามน่ารู้เกี่ยวกับการรังวัดด้วยระบบโครงข่ายดาวเทียมแบบจลน์ (RTK GNSS Network) เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของกรมที่ดินตลอดจนผู้สนใจทั่วไป ได้เข้าใจถึงความเป็นมา หลักการ สถานะ และประโยชน์ของระบบโครงข่ายดาวเทียมแบบจลน์ (RTK GNSS Network) ดังต่อไปนี้

๑. เหตุใดจึงต้องนำเทคโนโลยีการรังวัดด้วยระบบดาวเทียมมาใช้ในการรังวัดของกรมที่ดิน?

ตอบ: การรังวัดทำแผนที่รูปแปลงที่ดินเพื่อออกเอกสารสิทธิในที่ดินที่ผ่านมา ไม่มีค่าพิกัดทางภูมิศาสตร์ของหลักเขตหรือแนวเขตที่ดินถูกต้อง เป็นเหตุให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับที่ดินตามมาอย่างมากมาย ได้แก่ ข้อพิพาทระหว่างเอกชนกับรัฐและเอกชนด้วยกัน การออกเอกสารสิทธิในที่ดินผิดพลาดคลาดเคลื่อน การขาดความเชื่อมั่นในเอกสารสิทธิ เป็นต้น เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว กรมที่ดินได้นำเทคโนโลยีโครงข่ายการรังวัดด้วยดาวเทียมแบบจลน์ (RTK GNSS Network) มาใช้ในการรังวัดรูปแปลงที่ดิน โดยกรมที่ดินได้ติดตั้งสถานีรับสัญญาณดาวเทียมอ้างอิงถาวร (CORS) พร้อมทั้งบูรณาการข้อมูลร่วมกับกรมแผนที่ทหาร กรมโยธาธิการและผังเมือง และสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร เพื่อเป็นโครงข่ายการรังวัดด้วยระบบดาวเทียม ใช้สำหรับการสำรวจรังวัดแปลงที่ดินให้มีค่าพิกัดภูมิศาสตร์ที่มีความละเอียดถูกต้องสูง และเป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ

รูปภาพที่ ๑ ตัวอย่างปัญหารูปแปลงที่ดินในระวางแผนที่ที่มีตำแหน่งไม่สอดคล้องกับสภาพการครอบครองในพื้นที่จริง

๒. ความแตกต่างของการรังวัดโดยวิธีแผนที่ชั้นหนึ่งด้วยระบบดาวเทียมและการรังวัดโดยวิธีแผนที่ชั้นสอง?

ตอบ : ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๖ (พ.ศ.๒๕๔๙) ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๙ (พ.ศ. ๒๕๕๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติ ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ.๒๕๔๙ การรังวัดและทำแผนที่ เพื่อก่อออกโฉนดที่ดินให้กระทำได้ ๒ วิธี ได้แก่ วิธีแผนที่ชั้นหนึ่ง และวิธีแผนที่ชั้นสอง โดยที่ดินบริเวณควรกระทำโดยวิธีใด ให้อธิบดีกรมที่ดินกำหนด ในที่นี้ จึงขอเปรียบเทียบความแตกต่างที่สำคัญของการรังวัดโดยวิธีแผนที่ชั้นสอง และการรังวัดโดยวิธีแผนที่ชั้นหนึ่งด้วยระบบดาวเทียม ดังตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๑ เปรียบเทียบการรังวัดโดยวิธีแผนที่ชั้นสองและการรังวัดโดยวิธีแผนที่ชั้นหนึ่งด้วยระบบดาวเทียม

ข้อเปรียบเทียบ	วิธีแผนที่ชั้นสอง	วิธีแผนที่ชั้นหนึ่งด้วยระบบดาวเทียม
ความถูกต้องทางตำแหน่ง	ระดับเมตร (ในระวางแผนที่)	ระดับเซนติเมตร
การอ้างอิงตำแหน่งแปลงที่ดิน	ไม่มีค่าพิกัดทางภูมิศาสตร์ (ยึดถือระวางแผนที่เป็นหลัก)	มีค่าพิกัดภูมิศาสตร์ (ยึดถือค่าพิกัดภูมิศาสตร์เป็นหลัก)
เครื่องมือสำรวจ	เทปวัดระยะ และกล้องสำรวจ	เครื่องรับสัญญาณดาวเทียม และกล้องสำรวจ
การตรวจสอบตำแหน่งแปลงที่ดิน	ไม่สามารถระบุตำแหน่งที่แท้จริงได้อย่างชัดเจน ต้องใช้การระวางชั้นแนวเขตของเจ้าของที่ดินและข้างเคียง	ใช้ค่าพิกัดภูมิศาสตร์ในการตรวจสอบตำแหน่ง และนำไปสู่การแก้ไขกฎหมายเพื่อลดภาระการเดินทางไประวางชั้นแนวเขตของประชาชน
การนำไปใช้ประโยชน์	ได้เพียงดัชนีแผนที่รูปแปลงที่ดินที่ใช้ในการบ่งชี้การครอบครองกรรมสิทธิ์ที่ดินเท่านั้น	ได้แผนที่รูปแปลงที่ดินความถูกต้องสูง สามารถนำไปใช้ประโยชน์ด้านต่างๆ เช่น การผังเมือง การจัดเก็บภาษีการคมนาคมขนส่ง การป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติ เป็นต้น

๓. ระบบโครงข่ายการรังวัดด้วยดาวเทียมแบบจลน์ (RTK GNSS Network) คืออะไร?

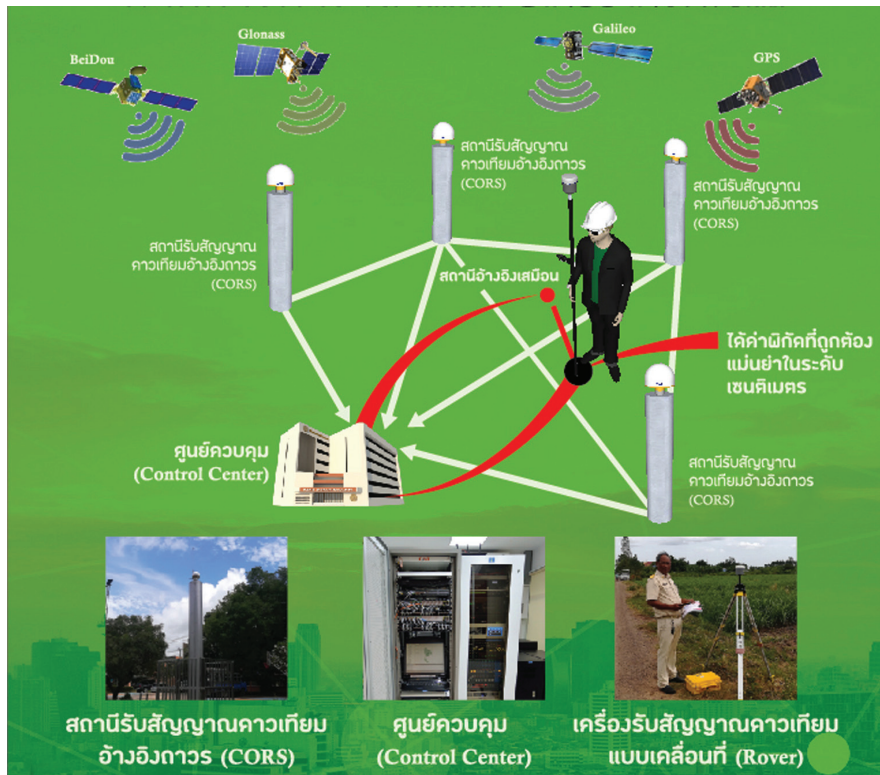
ตอบ : ระบบโครงข่ายการรังวัดด้วยดาวเทียมแบบจลน์ (RTK GNSS Network) คือ ระบบการรับสัญญาณดาวเทียมแบบจลน์ซึ่งได้ค่าพิกัด ณ ขณะทำการรังวัด ในบริเวณพื้นที่โครงข่ายการรังวัดด้วยดาวเทียมแบบจลน์ ซึ่งประกอบด้วย สถานีควบคุม สถานีรับสัญญาณดาวเทียมอ้างอิง และระบบสื่อสารองค์ประกอบและหลักการทำงานของระบบโครงข่ายการรังวัดด้วยดาวเทียมแบบจลน์ (RTK GNSS Network) มีดังนี้

๑) สถานีรับสัญญาณดาวเทียมอ้างอิงถาวร (CORS) จะรับสัญญาณและบันทึกข้อมูลดาวเทียมทุก ๑ วินาที ตลอด ๒๔ ชั่วโมงและส่งข้อมูลดาวเทียมไปที่ศูนย์ควบคุม (Control Center)

๒) เครื่องรับสัญญาณดาวเทียมแบบเคลื่อนที่ (Rover) ของผู้ใช้งาน ต้องรับสัญญาณดาวเทียมในตำแหน่งที่ต้องการทราบค่าพิกัด จากนั้นผู้ใช้งานจะเชื่อมต่อผ่านระบบสื่อสาร เพื่อส่งค่าพิกัดโดยประมาณไปที่ศูนย์ควบคุม (Control Center)

๓) ระบบประมวลผลของศูนย์ควบคุม (Control Center) จะสร้างตำแหน่งสถานีอ้างอิงเสมือน (VRS) ใกล้เคียง กับตำแหน่งเครื่องรับสัญญาณดาวเทียมแบบเคลื่อนที่ (Rover) ของผู้ใช้งาน

๔) การคำนวณค่าพิกัดของผู้ใช้งานจากสถานีอ้างอิงเสมือน (Virtual Reference Station : VRS) จะเปรียบเสมือนการรังวัดด้วยระบบดาวเทียม GNSS ที่มีระยะเส้นฐานสั้นๆ ผู้ใช้งานจึงได้ค่าพิกัดที่มีความถูกต้องแม่นยำสูงและสะดวกรวดเร็ว

รูปภาพที่ ๒ องค์ประกอบและหลักการทำงานของระบบโครงข่ายการรังวัดด้วยดาวเทียมแบบจลน์ (RTK GNSS Network)

๔. แผนการประกาศพื้นที่ยกกระดับการรังวัดด้วยระบบดาวเทียม?

ตอบ : กรมที่ดินได้เริ่มนำเทคโนโลยีการหาค่าพิกัดด้วยระบบดาวเทียมมาใช้ในการรังวัดรูปแปลงที่ดิน โดยได้ทดลองนำระบบการรังวัดด้วยโครงข่ายการรังวัดด้วยดาวเทียมแบบจลน์มาใช้ยกระดับการรังวัดรูปแปลงที่ดินเป็นวิธีแผนที่ชั้นหนึ่งด้วยระบบดาวเทียม ในพื้นที่ ๓ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดปทุมธานี นนทบุรี และจังหวัดสมุทรปราการ ต่อมากรมที่ดินได้รับการจัดสรรงบประมาณตามโครงการจัดทำแผนที่เพื่อรองรับการบริหารจัดการข้อมูลที่ดินบนแผนที่มาตราส่วน ๑ : ๔๐๐๐ กิจกรรมยกกระดับการรังวัดที่ดินด้วยวิธีแผนที่ชั้นหนึ่งโดยระบบดาวเทียม ในลักษณะงบประมาณต่อเนื่อง ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ ถึง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อติดตั้งสถานีรับสัญญาณดาวเทียมอ้างอิงถาวร และจัดหาเครื่องรับสัญญาณดาวเทียมแบบเคลื่อนที่ (Rover) สำหรับช่วงรังวัด ทั้งนี้การติดตั้งสถานีรับสัญญาณดาวเทียมอ้างอิงถาวร บูรณาการร่วมกับกรมแผนที่ทหาร ๔๐ สถานี (อยู่ระหว่างการดำเนินการ) กรมโยธาธิการและผังเมือง ๑๕ สถานี และสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร ๖ สถานี เพื่อเป็นโครงข่ายการรังวัดด้วยระบบดาวเทียม ใช้สำหรับการสำรวจรังวัดแปลงที่ดินให้มีค่าพิกัดภูมิศาสตร์ที่มีความละเอียดถูกต้องสูงและเป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ

ตารางที่ ๒ การติดตั้งระบบโครงข่ายการรังวัดด้วยดาวเทียมแบบจลน์ (RTK GNSS Network)
และพื้นที่ประกาศยกระดับการรังวัดด้วยระบบดาวเทียมของกรมที่ดิน

ปีงบประมาณ	การจัดซื้อและติดตั้ง		พื้นที่ประกาศยกระดับการรังวัด		สถานะ การดำเนินงาน
	สถานีถาวร (CORS)	สถานีจร (Rover)	จังหวัด	จำนวนสาขา	
๒๕๕๕	๑๑		๓	๑๒	เสร็จ
๒๕๕๙	๕๑	๒๑๕			เสร็จ
๒๕๖๐	๓๐	๑๒๕	๑๕	๙๑	เสร็จ
๒๕๖๑	๓๖	๔๓/๕	๑๘	๓/๐	เสร็จ
๒๕๖๒	๖	๕๒๐	๕	๓๐	ระหว่างดำเนินการ
๒๕๖๓*	๔๓/	๔๘๐	๒๔	๑๕๒	รอดำเนินการ
๒๕๖๔*		๖๙๘	๑๒	๑๐๕	รอดำเนินการ
รวม	๑๘๑	๒,๔๑๘	๓/๓/	๕๖๐	

ตารางที่ ๓ รายชื่อจังหวัดตามแผนประกาศพื้นที่ยกกระดับการรังวัดด้วยระบบโครงข่ายดาวเทียมแบบจลน์

ปีงบประมาณ	พื้นที่ดำเนินการ	รายชื่อจังหวัด
พ.ศ. ๒๕๕๔	๓ จังหวัด	ปทุมธานี นนทบุรี สมุทรปราการ
พ.ศ. ๒๕๖๐	๑๕ จังหวัด	นครนายก พระนครศรีอยุธยา สมุทรสงครามสมุทรสาคร นครราชสีมา ชัยภูมิ เลย เพชรบูรณ์หนองบัวลำภู อุบลราชธานี จันทบุรี สงขลา นราธิวาส ปัตตานี และยะลา
พ.ศ. ๒๕๖๑	๑๘ จังหวัด	ตาก สุโขทัย พิษณุโลก กำแพงเพชร พิจิตร อุทัยธานี ลพบุรี ชัยนาท สิงห์บุรี สระบุรีอ่างทอง ปราจีนบุรี นครปฐม ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง ตรัง และสตูล
พ.ศ. ๒๕๖๒	๕ จังหวัด	หนองคาย บึงกาฬ มหาสารคาม สุรินทร์ และศรีสะเกษ
พ.ศ. ๒๕๖๓*	๒๔ จังหวัด	พะเยา เชียงราย ลำปาง ลำพูน แพร่ อุตรดิตถ์ สระแก้ว สุพรรณบุรี กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี นครสวรรค์ มุกดาหาร สกลนคร ขอนแก่น อำนาจเจริญ ยโสธร นครพนม บัรีรัมย์ ภูเก็ต พัทลุง กระบี่ ประจวบคีรีขันธ์ และชุมพร
พ.ศ. ๒๕๖๔*	๑๒ จังหวัด	แม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ น่าน อุตรดิตถ์ กาฬสินธุ์ ร้อยเอ็ด กรุงเทพมหานคร ระนอง พังงา สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช และตรัง

หมายเหตุ: *อยู่ระหว่างการของบประมาณ

๕. ประโยชน์ที่ได้จากการรังวัดด้วยระบบโครงข่ายดาวเทียมแบบจลน์ (RTK GNSS Network)?

ตอบ : ประโยชน์ที่จะได้จากการรังวัดด้วยระบบโครงข่ายดาวเทียมแบบจลน์ (RTK GNSS Network) ได้แก่ ข้อมูลรูปแปลงที่ดินมีความถูกต้องทั้งรูปร่าง เนื้อที่ และค่าพิกัดภูมิศาสตร์ สามารถนำไปใช้เพื่อการพัฒนาประเทศ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ลดข้อพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน และประชาชนมีความมั่นคงในการถือครองและเชื่อมั่นในเอกสารสิทธิที่ดิน ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการสำรวจรังวัด และการจัดทำแผนที่รูปแปลงที่ดิน ตลอดจนลดภาระของประชาชนในการรังวัดชี้แนวเขตที่ดิน เพิ่มศักยภาพการแข่งขันของประเทศด้วยโครงสร้างพื้นฐานด้านการสำรวจรังวัดที่มีประสิทธิภาพสูง

รูปภาพที่ ๓ ประโยชน์ของระบบโครงข่ายการรังวัดด้วยดาวเทียมแบบจลน์ (RTK GNSS Network)

รูปภาพที่ ๔ การประยุกต์ใช้ระบบโครงข่ายการรังวัดด้วยดาวเทียมแบบจลน์ (RTK GNSS Network)

ข้อมูลเพิ่มเติม : กองเทคโนโลยีทำแผนที่ กรมที่ดิน
โทร. ๐-๒๕๐๓-๓๓๖๓/
<http://www.dol-rtknetwork.com/>

การดำเนินงานตามโครงการพัฒนาระบบการประเมินความพึงพอใจ ของประชาชนต่อการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ (Citizen Feedback) และการยกเลิกสำเนาเอกสารราชการ (No Copy) ของกรมที่ดิน

โดย สุเมธนา แก้วกล้า
นักวิชาการที่ดินชำนาญการ
กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร

จากบทความ เรื่อง การขับเคลื่อนเพื่อรองรับการปรับเปลี่ยนตามนโยบาย THAILAND 4.0 ของผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหารที่ได้กล่าวถึงการดำเนินงานของกรมที่ดินไปส่วนหนึ่งแล้ว บทความนี้จะมาลงรายละเอียดของการดำเนินงานในส่วนของโครงการพัฒนาระบบการประเมินความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ (Citizen Feedback) และการยกเลิกสำเนาเอกสารราชการ (No Copy) ซึ่งเป็นประเด็นหนึ่งของการขับเคลื่อนเพื่อรองรับการปรับเปลี่ยนตามนโยบาย THAILAND 4.0 ในหัวข้อรัฐบาลดิจิทัล สืบเนื่องจากคณะรัฐมนตรีได้มีมติรับทราบแผนการยกระดับการบริการภาครัฐ ระยะที่ 2 ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558 ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร.) เสนอ และมอบหมายให้หน่วยงานร่วมสนับสนุนการดำเนินการตามแผนยกระดับการบริการภาครัฐ ระยะที่ 2 ดังกล่าว ประกอบด้วย สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ สำนักงานราชบัณฑิตยสภา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยแผนยกระดับการบริการภาครัฐ ระยะที่ 2 จะประกอบด้วย 5 แผนงาน คือ แผนงานที่ 1 การปรับปรุงคู่มือสำหรับประชาชน ระยะที่ 2 แผนงานที่ 2 การจัดทำแบบฟอร์มเอกสารราชการ 2 ภาษา แผนงานที่ 3 การพัฒนาระบบติดตามการให้บริการ (Tracking system) แผนงานที่ 4 การอำนวยความสะดวกในการจองคิวกลางและการให้ข้อมูลป้อนกลับของประชาชนต่อการบริการ (Citizen Feedback Survey) และแผนงานที่ 5 การทบทวนกฎหมายในการยกเลิกใบอนุญาตที่ไม่จำเป็น

การดำเนินงานเพื่อการเป็นรัฐบาลดิจิทัล สำนักงาน ก.พ.ร. ร่วมกับสำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (ส.ร.อ.) จึงได้จัดทำโครงการพัฒนาระบบการประเมินความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ (Citizen Feedback) และโครงการยกเลิกสำเนาเอกสาร (Zero Copy) โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน ตามพระราชบัญญัติ

การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558 พัฒนาระบบการประเมินความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ เก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการจากหน่วยงานของรัฐเชิงลึก โดยนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการให้บริการ

รวมทั้ง จากที่ประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล ครั้งที่ 1/2561 เมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2561 ได้ให้แนวทางขับเคลื่อนประเทศด้วยเครื่องมือและเทคโนโลยีดิจิทัลผ่านการบริหารการทำงานและการเชื่อมโยงข้อมูลซึ่งกันและกัน อันสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ให้นำเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือที่ดีในการตรวจสอบ และสร้างความโปร่งใสในการบริหารราชการที่รวดเร็ว อำนาจความสะดวก และสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนและภาคส่วนต่างๆ ให้มากขึ้น จึงได้มีการดำเนินโครงการยกเลิกสำเนาเอกสารให้ประสบผลสำเร็จโดยเร่งด่วน นั่นคือการจัดเก็บตำแหน่งที่อยู่ของทุกสถานที่ราชการในประเทศไทยให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัล ด้วยวิธีการปักหมุดพิกัดตำแหน่งจุดให้บริการของภาครัฐทั่วประเทศ เพื่อนำพิกัดที่ถูกต้องแม่นยำไปพัฒนาสู่การแจ้งสถานะความพร้อมการยกเลิกการขอสำเนาเอกสารใน “โครงการยกเลิกสำเนาเอกสารราชการ” ซึ่งระยะแรกจะเริ่มจากให้หน่วยงานภาครัฐดำเนินการ ยกเลิกการขอสำเนาบัตรประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านก่อน และเอกสารอื่นๆ หลังจากนั้น จะมีการพัฒนาต่อยอดไปยังสำเนาเอกสารอื่นๆ

การดำเนินการตามโครงการดังกล่าว ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 3 กิจกรรม คือ **กิจกรรมที่ 1 การปักหมุดพิกัดตำแหน่งหน่วยงานจุดบริการภาครัฐ** เป็นกิจกรรมเริ่มแรกเพื่อเก็บข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาระบบการประเมินความพึงพอใจบริการภาครัฐ จุดประสงค์ของการปักหมุดนี้ เพื่อให้ได้พิกัดหมุดที่อยู่ในรูปแบบดิจิทัล โดยมีหน่วยงานที่มีจุดบริการประชาชนทั่วประเทศ ร่วมกันปักหมุด พร้อมทำแบบสำรวจความพร้อมเพื่อยกเลิกสำเนาเอกสาร

การดำเนินงานของกรมที่ดิน หน่วยงานที่ให้บริการประชาชนโดยตรงที่ปรากฏในคู่มือสำหรับประชาชน ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ

พ.ศ. 2558 คือ สำนักงานที่ดินจังหวัด สาขา ส่วนแยกและอำเภอทั่วประเทศ รวม 830 แห่ง และสำนักงานคณะกรรมการชั่งรังวัดเอกชนรวมเป็น 831 หน่วยงาน ทั้งหมดได้ดำเนินการปักหมุดตำแหน่งจุดให้บริการประชาชน และตอบแบบสำรวจความพร้อมเพื่อการยกเลิกสำเนาเอกสารเรียบร้อยแล้ว ตั้งแต่วันที่ 25 สิงหาคม 2561 ซึ่งหมุดที่ปักนี้ค่อนข้างแม่นยำมาก เพราะผ่านการตรวจสอบทั้งจากทางหน่วยงานของกรมที่ดินเอง และจากการตรวจสอบผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์จากสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) (หรือในชื่อเดิมคือ สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์)

กิจกรรมที่ 2 โครงการยกเลิกสำเนาเอกสาร จุดประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกให้ประชาชนสามารถรับบริการจากภาครัฐได้สะดวก รวดเร็ว และถูกต้อง โดยจะเปลี่ยนมุมมองการรับบริการจากเดิมที่ประชาชนจะต้องจัดเตรียมข้อมูลต่างๆ มาขอรับบริการ ซึ่งจริงๆ แล้วข้อมูลที่ประชาชนต้องเตรียมมาก็อยู่ในฐานข้อมูลและแฟ้มเอกสารของแต่ละหน่วยงานภาครัฐอยู่แล้ว เกิดรูปแบบการให้บริการแบบใหม่คือให้หน่วยงานภาครัฐเชื่อมโยงและทำการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันเอง นอกจากจะลดภาระค่าใช้จ่ายเรื่องการจัดเตรียมเอกสารในรูปแบบกระดาษแล้ว ข้อมูลต่างๆ ที่เชื่อมโยงกันจะมีความถูกต้อง และข้อมูลเป็นปัจจุบันอีกด้วย โดยระยะแรกจะเริ่มที่สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้าน และจะขยายไปยังสำเนาเอกสารอื่นๆ ในระยะถัดไป

การดำเนินการของกรมที่ดิน

1. กรมที่ดินได้ประกาศยกเลิกการใช้สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านหรือสำเนาหนังสือรับรองนิติบุคคลเพื่อการติดต่อทำธุรกรรมในสำนักงานที่ดินทั่วประเทศ ตามประกาศกรมที่ดินฉบับลงวันที่ 9 ตุลาคม 2561 ซึ่งอธิบดีกรมที่ดินได้มีคำสั่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ในสำนักงานที่ดินทั่วประเทศถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด ดังนี้

1.1 ห้ามพนักงานเจ้าหน้าที่เรียกสำเนาเอกสารบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้าน หรือสำเนาหนังสือรับรองนิติบุคคลประกอบคำขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม และธุรกรรมอื่นเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์

1.2 กรณีจำเป็นต้องใช้เอกสารอื่นที่ทางราชการออกให้ในการสอบสวนและตรวจสอบ เพื่อประกอบ

คำขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม และธุรกรรมอื่นเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีหน้าที่แจ้งหน่วยงานราชการที่เป็นผู้ออกเอกสารทางราชการดังกล่าว เพื่อให้จัดส่งข้อมูลหรือสำเนาเอกสารทางราชการนั้นมาเพื่อใช้ประกอบคำขอ เว้นแต่ผู้ขอมีความประสงค์ ที่จะนำเอกสารราชการนั้นมาแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อประกอบคำขอด้วยตนเอง

1.3 กรณีจำเป็นต้องคัดสำเนาเอกสารรายการทะเบียนบ้าน และบัตรประจำตัวประชาชนหรือเอกสารราชการอื่น เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการของกรมที่ดิน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้จัดทำสำเนาเอกสารดังกล่าวขึ้นเอง และห้ามมิให้เรียกเก็บค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการทำสำเนาดังกล่าวนั้นจากผู้ขอจดทะเบียน

1.4 กรณีมอบอำนาจให้บุคคลอื่นดำเนินการแทน ให้ใช้สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้มอบอำนาจ พร้อมลงนามรับรองสำเนาถูกต้อง

2. การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานที่บริการฐานข้อมูลเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน ได้แก่ Linkage Center ของกรมการปกครอง และศูนย์กลางแลกเปลี่ยนข้อมูลภาครัฐ Government Data Exchange Center หรือ GDX ของสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) ดังนี้

2.1 พัฒนาระบบเพื่อส่งข้อมูล จำนวน ๒ ฐานข้อมูล จากกรมที่ดินเข้าสู่ Linkage Center ของกรมการปกครอง คือ

- ข้อมูลการครอบครองกรรมสิทธิ์ที่ดินและห้องชุด
- ข้อมูลการครอบครองกรรมสิทธิ์ที่ดินและห้องชุดที่มีการจดทะเบียนประเภทจำนอง

2.2 ระบุเอกสารที่กรมที่ดินจำเป็นต้องใช้จาก Linkage Center

2.3 ติดตั้งและใช้งานระบบ GDX ของ สพร. เพื่อขอใช้ข้อมูลเอกสารสำคัญของนิติบุคคล พร้อมจัดทำคู่มือการใช้งานระบบให้สามารถใช้บริการในสำนักงานที่ดินทั่วประเทศ เพื่อให้บริการประชาชนได้ตั้งแต่เดือนมกราคม 2562

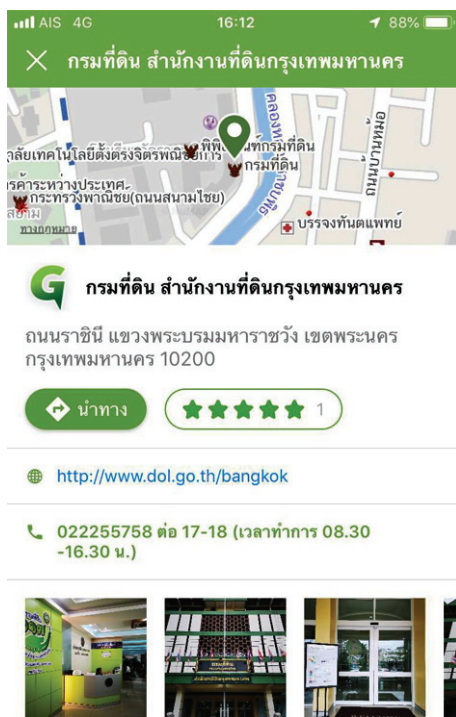
2.4 วิเคราะห์ออกแบบ พัฒนา และติดตั้งระบบสารสนเทศ เพื่อนำเอกสารที่ต้องการใช้จาก Linkage Center มาใช้ในระบบจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมในสำนักงานที่ดิน เพื่อพัฒนาไปสู่การให้บริการโดยใช้บัตรประชาชนใบเดียวในอนาคต

กิจกรรมที่ 3 การประเมินความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ (Citizen.Feedback) ผ่าน Application “CITIZENinfo” จุดประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน สร้างการมีส่วนร่วมเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการจากภาครัฐได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยในระยะแรกสามารถค้นหาบริการ จุดให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ ขั้นตอน วิธีการเอกสารประกอบการขอรับบริการ พร้อมทั้งตรวจสอบเส้นทางเพื่อเดินทางไปรับบริการผ่านทางหน้าจอโทรศัพท์มือถือ นอกจากนี้แล้วระบบยังสามารถแสดงว่าบริการที่ประชาชนไปรับบริการมีกระบวนการใดที่ยกเลิกการขอสำเนาเอกสารบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้าน และสามารถให้คะแนนความพึงพอใจต่อการรับบริการของจุดบริการนั้นๆ ได้ด้วย

การดำเนินการของกรมที่ดิน

CITIZENinfo Application ได้เปิดให้ประชาชนใช้งานอย่างเป็นทางการแล้ว เมื่อวันที่ 18 มกราคม 2562 ณ ศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์ โดยพลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธานในพิธี และกรมที่ดินได้รับเลือกให้เป็นหน่วยงานนำร่องการดำเนินการตามโครงการนี้ ซึ่งประชาชนสามารถดาวน์โหลด Application “CITIZENinfo” บนอุปกรณ์มือถือ Smart Phone ได้ที่ Google Play หรือ App Store จากนั้นสามารถค้นหาหน่วยงานที่ให้บริการประชาชนโดยตรงตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558 คือ สำนักงานที่ดินจังหวัด สาขา ส่วนแยก และอำเภอทั่วประเทศ รวม 830 แห่ง และสำนักงานคณะกรรมการชั่งรังวัดเอกชน รวมเป็น 831 หน่วยงาน จะสามารถแสดงตำแหน่งพิกัดพร้อมเส้นทางเดินทางไปยังแต่ละจุดให้บริการ และสามารถแสดงว่าจุดบริการนั้นมีงานบริการใดบ้าง แต่ละงานบริการจะมีรายละเอียดข้อมูลเบื้องต้นการให้บริการ ขั้นตอนระยะเวลา เอกสารหลักฐาน ค่าธรรมเนียม พร้อมทั้งแสดงสถานะสำเนาเอกสารที่ยังต้องเรียกจากประชาชน เมื่อใช้บริการแล้วประชาชนสามารถให้ความเห็น และคะแนนความพึงพอใจต่อการให้บริการของหน่วยงาน กรมที่ดิน รวมไปถึงแจ้งเรื่องร้องเรียนได้ด้วย ในระยะถัดไปจะมีการพัฒนาระบบการประมวลผลข้อมูล ความพึงพอใจของประชาชนที่ได้รับบริการ เพื่อจะได้นำข้อมูลไปปรับปรุง วางแผนพัฒนาบริการของกรมที่ดิน ให้มีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น

บริการที่ใช้อยู่

การรังวัดขอบเขต แบ่งแยก รวมโฉนดที่ดิน หรือ

เป็นอย่างอื่นแล้ว คงจะไม่เป็นประเด็นสำคัญที่จะให้ประชาชนเข้ามาร้องเรียนในจุดเล็กๆ เหล่านี้ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า เมื่อผู้รับบริการขอรับบริการเรียบร้อยแล้วสามารถแสดงความพึงพอใจผ่าน Appฯ ได้ทันที ตรงประเด็นนี้หากสำนักงานที่ดินทุกแห่งได้ให้ Admin ประจำสำนักงานตรวจสอบข้อมูลอยู่เป็นประจำอย่าง

ในการเตรียมการเบื้องต้นทุกหน่วยงานได้ตรวจสอบจุดพิกัด รายละเอียดงานบริการ ที่เชื่อมโยงจากระบบคู่มือสำหรับประชาชน โดยหากสำนักงานที่ดินเข้าไปตรวจสอบจะพบว่าจุดบริการที่มีเหตุผลเสียจะหมายถึงจุดบริการที่ไม่มีการเรียกสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนแล้ว ถ้าสีเทาแสดงว่าอยู่ระหว่างดำเนินการเชื่อมโยงจากระบบคู่มือสำหรับประชาชน และสีแดงแสดงว่ายังคงเรียกเก็บสำเนาอยู่ โดยที่ข้อเท็จจริงเมื่อกรมที่ดินมีประกาศยกเลิกการใช้สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้าน หรือสำเนาหนังสือรับรองนิติบุคคลเพื่อการติดต่อทำธุรกรรมในสำนักงานที่ดินทั่วประเทศแล้ว เหตุทุกจุดของสำนักงานที่ดินทั่วประเทศควรจะเป็นสีเขียวทั้งหมด สำหรับกรณีงานบริการที่เชื่อมโยงจากระบบคู่มือสำหรับประชาชน ขณะนี้สำนักงาน ก.พ.ร. ยังอยู่ระหว่างการปรับปรุงระบบฯ เพราะได้ตรวจพบว่าบางคู่มือที่ไม่ได้ระบุเอกสารประกอบ การขอรับบริการว่ามีบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้าน ซึ่งในส่วนนี้ส่วนกลางได้แก้ไขแล้ว แต่เมื่อระบบของสำนักงาน ก.พ.ร. มีการพัฒนาปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว ข้อมูลเหล่านั้นจะปรากฏอัตโนมัติ โดยกลุ่มพัฒนาระบบบริหารจะได้แจ้งแนวทางให้สำนักงานที่ดินดำเนินการต่อไป ซึ่งในส่วนข้อมูลพื้นฐานเหล่านี้ สำนักงานที่ดินได้มีการตรวจสอบ

สม่ำเสมอ จะสามารถนำข้อมูลทั้งความพึงพอใจและไม่พึงพอใจ มาประมวลเป็นข้อมูลความคาดหวังและความต้องการของประชาชนนำมาประกอบการจัดทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมเพื่อพัฒนางานบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพสูง รวมทั้งสามารถแก้ไขและตอบข้อร้องเรียนร้องทุกข์ได้อย่างทันถ่วงที ก่อนข้อมูลต่างๆ จะถูกส่งไปประมวลผลยังสำนักนายกรัฐมนตรี

ทั้งนี้ หากมีการเปลี่ยนแปลงอำนาจหน้าที่ งานบริการ หรืออื่นๆ ที่เป็นผลมาจากพระราชบัญญัติคุ้มครองประชาชนในการทำสัญญาขายฝากที่ดินเพื่อเกษตรกรรมหรือที่อยู่อาศัย พ.ศ. ๒๕๖๒ ทุกสำนักงานที่ดินก็จะต้องปรับเปลี่ยนข้อมูลในระบบนี้ด้วย

หลักราชการ

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชนิพนธ์ “หลักราชการ” ซึ่งถือได้ว่าเป็นหลักคุณธรรมและจริยธรรมในวิชาชีพข้าราชการที่สำคัญยิ่งสำหรับข้าราชการเพื่อยึดถือเป็นแนวทางการประพฤติปฏิบัติราชการ ๑๐ ประการ มีใจความสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. ความสามารถ หมายถึง ความชำนาญในการปฏิบัติงานในด้านต่างๆ ให้เป็นผลสำเร็จได้ดียิ่งกว่าผู้ที่มีโอกาสเท่าๆ กัน

๒. ความเพียร หมายถึง ความกล้าหาญไม่ย่อท้อต่อความลำบาก และบากบั่นเพื่อจะข้ามความขัดข้องให้จงได้โดยใช้ความวิริยภาพมิได้ลดหย่อน

๓. ความมีไหวพริบ หมายถึง รู้จักสังเกตเห็นโดยไม่ต้องมีใครเตือนว่า เมื่อมีเหตุเช่นนั้นจะต้องปฏิบัติการอย่างนั้น เพื่อให้บังเกิดผลดีที่สุดแก่กิจการทั่วไป และรีบทำการอันเห็นควรนั้นโดยฉับพลัน

๔. ความรู้เท่าถึงการณ หมายถึง รู้จักปฏิบัติกิจการอย่างใดจึงจะเหมาะสมแก่เวลา และอย่างไรที่ได้รับความผลถึงจะเป็นประโยชน์ที่สุด

๕. ความซื่อตรงต่อหน้าที่ หมายถึง ตั้งใจกระทำการกิจซึ่งได้รับมอบหมายให้เป็นหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต

๖. ความซื่อตรงต่อคนทั่วไป หมายถึง ให้ประพฤติซื่อตรงต่อคนทั่วไป รักษาตนให้เป็นคนที่เขาทั้งหลายจะเชื่อถือได้

๗. ความรู้จักนัยคน ข้อนี้เป็นข้อสำคัญสำหรับผู้มีหน้าที่ติดต่อกับผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่หรือผู้น้อย

๘. ความรู้จักผ่อนผัน หมายความว่า ต้องเป็นผู้รู้จักผ่อนผันผ่อนยาวว่าเมื่อใดควรตัดขาดและเมื่อใดควรโอนอ่อน หรือผ่อนผันกันได้ มิใช่แต่จะยึดถือหลักเกณฑ์หรือระเบียบอย่างเดียว ซึ่งจะก่อให้เกิดผลเสีย ควรจะยืดหยุ่นได้

๙. ความมีหลักฐาน ข้อนี้ประกอบด้วยหลักสำคัญ ๓ ประการ คือ มีบ้านอยู่เป็นที่เป็นที่ทาง มีครอบครัวอันมั่นคง และตั้งตนไว้ในที่ชอบ

๑๐. ความจงรักภักดี หมายความว่า ความยอมสละเพื่อประโยชน์แห่งชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

พระราชนิพนธ์เรื่องหลักราชการที่ทรงพระราชทานแก่ข้าทูลละอองธุลีพระบาท เนื่องในโอกาสพระราชพิธีตรุษสงกรานต์ เมื่อพุทธศักราช ๒๔๕๗ แม้กาลสมัยจะผ่านไปกว่าศตวรรษ อุดมคติแห่งการทำราชการที่พระราชทานไว้เป็นแนวทาง ยังคงทันสมัยเสมอแม้จวบจนปัจจุบัน อีกทั้งยังสามารถปรับใช้แก่การประกอบกิจการทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนได้เป็นอย่างดี

ข้อมูลจาก : คู่มือการจัดทำมาตรฐานทางคุณธรรม และจริยธรรม ศูนย์ส่งเสริมจริยธรรม
สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

พลาดสิ่งดีในชีวิต

**“เมื่อหนึ่งในนักไวโอลินระดับโลก
เล่นเพลงด้วยไวโอลินตัวละ 100 ล้านบาท ที่สถานีรถไฟฯ แต่น้อยคนที่จะสนใจ”**

ณ สถานีรถไฟฯใต้ดิน เมืองวอชิงตัน ดีซี ในช่วงโมงเร่งด่วนขณะที่ทุกคนรีบไปทำงาน มีชายคนหนึ่งวางสัมภาระลงและเริ่มเล่นไวโอลิน บทประพันธ์ของบาค เป็นเวลา 45 นาที มีผู้คนผ่านไปมา ประมาณ 1,100 คน 3 นาทีผ่านไป มีชายวัยกลางคนชะลอฝีเท้า และก็รีบเดินต่อไป อีกนาทีต่อมา เขาได้รับเงินดอลลาร์แรก จากผู้หญิงคนหนึ่งที่ไม่หยุดเดิน แล้วก็เลยจากไป

คนที่ตั้งใจดูมากที่สุด คุณจะเป็นเด็กน้อยอายุ 3 ขวบ แต่ก็ได้โดนพ่อแม่ บังคับให้รีบเดินต่อเหมือนกัน ตลอดระยะเวลาการแสดง 45 นาที มีเพียง 6 คนที่หยุดดูใช้เวลาซักพักก่อนจากไป มีคนให้เงินธนบัตร 20 คน เป็นจำนวน 32 ดอลลาร์ เมื่อการแสดงจบลง ไม่มีใครรู้ว่านักไวโอลินคนนั้นคือ **“โจชัว เบล (Joshua Bell)”** หนึ่งในนักไวโอลินที่เก่งที่สุดในโลก เขาเลือกเล่นเพลงที่เป็นบทประพันธ์ที่ยากและไพเราะที่สุดบทหนึ่ง ด้วยไวโอลินราคากว่า 100 ล้านบาท ในขณะที่ 2 วันก่อนหน้าที่เขาจะมาแสดงในรถไฟใต้ดิน บัตรคอนเสิร์ตที่บอสตันของเขาขายเกลี้ยงในพริบตา ที่ราคาบัตรเฉลี่ยตกใบละ 3,500 บาท และเพลงที่เล่นวันนี้ก็เป็นเพลงเดียวกับในคอนเสิร์ตที่บอสตัน

ถ้าเราไม่มีเวลาหยุดเพื่อฟังนักดนตรีระดับโลก เล่นหนึ่งในบทประพันธ์เพลงที่ดีที่สุดในประวัติศาสตร์ จากเครื่องดนตรีชิ้นเยี่ยมแล้วละก็... จะมีอีกซักกี่อย่างในชีวิตที่เราได้พลาดไป

ข้อมูล : การทดลองของหนังสือพิมพ์ชื่อดัง The Washington Post เพื่อทดสอบ การรับรู้ การจัดลำดับความสำคัญของผู้คน คำถามที่ถูกตั้งขึ้นมาเพื่อทดสอบคือ : ในสภาพแวดล้อมทั่วไป ในช่วงเวลาที่ทุกคนรีบเร่ง เราเห็นความงาม เราจะหยุดเพื่อชื่นชมสิ่งที่สวยงามหรือไม่ เราจะเห็นสิ่งมหัศจรรย์ในสิ่งๆ เราไม่คาดคิดหรือไม่

เรียนรู้กฎหมายที่ดินเพิ่มเติมจากคำพิพากษาศาลปกครอง

นายขวัญชัย อนันต์ทานนท์
เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดชัยภูมิ สาขาคอนสวรรค์

การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ อาจจะเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้รับคำสั่งดังกล่าวได้รับความเสียหายจากการออกคำสั่งและสามารถฟ้องคดีให้ผู้ออกคำสั่งทางปกครอง ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเนื่องจากการกระทำละเมิดได้หากการออกคำสั่งนั้นเป็นผลโดยตรงให้ผู้รับคำสั่งทางปกครองได้รับความเสียหาย แต่หากข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่าการออกคำสั่งทางปกครองไม่เป็นผลโดยตรงทำให้ผู้รับคำสั่งได้รับความเสียหาย ผู้ออกคำสั่งทางปกครองก็ไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหาย ได้ดังเช่นคำพิพากษาในคดีนี้

ย่อคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๓/๑๔/๒๕๖๑

- อ้างถึง คำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๖๑
- ผู้ฟ้องคดี ธนาคารอาคารสงเคราะห์
- ผู้ถูกฟ้องคดี กรมที่ดิน ที่ ๑
อธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๒
ปลัดกระทรวงมหาดไทย ที่ ๓
- เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)
- กฎหมายและกฎที่เกี่ยวข้อง
 - พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (มาตรา ๕)
 - พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓))

● คำวินิจฉัยของศาล

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๒ เจ้าพนักงานที่ดินได้ออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เลขที่ ๒๑๕๑ ตำบลบึงกาฬ อำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย เนื้อที่ ๑๔ ไร่ ๓ งาน ๔๗ ตารางวา ให้แก่นาย ท ตามโครงการเดินสำรวจของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเจ้าพนักงานที่ดินได้ดำเนินการรังวัดสอบเขตและสอบสวนสิทธิได้มาซึ่งที่ดิน พร้อมทั้งประกาศตามระเบียบของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก่อนที่จะดำเนินการออก น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๒๑๕๑ ให้แก่นาย ท ต่อมา เมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๔ ได้มีการนำ น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๒๑๕๑ ไปแบ่งแยกออกเป็น ๗ แปลง ได้แก่ น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๓๕๑๖ เลขที่ ๓๕๑๗ เลขที่ ๓๕๑๘ เลขที่ ๓๕๑๙ เลขที่ ๓๕๒๐ เลขที่ ๓๕๒๑ และเลขที่ ๓๕๒๒ ตำบลบึงกาฬ อำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย ซึ่งในการแบ่งแยกดังกล่าวเจ้าพนักงานที่ดินจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายเช่นเดียวกัน หลังจากนั้น เมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๔ นาง จ ผู้มีชื่อปรากฏตาม น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๓๕๑๗ ซึ่งรับโอนมาจาก นาย ท ผู้เป็นบิดา ได้นำ น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๓๕๑๗ ไปจดทะเบียนค้ำประกันเงินกู้กับธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาเซกา และเมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ นาง จ ได้มาขอ

กู้เงินกับผู้ฟ้องคดีเพื่อนำไปชำระหนี้เงินกู้กับธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาเซกา ผู้ฟ้องคดีได้อนุมัติวงเงินกู้เป็นจำนวนเงิน ๓๖๐,๐๐๐ บาท โดยได้จดทะเบียนจำนอง น.ส.๓ ก. เลขที่ ๓๕๑๗ ไว้เป็นประกันเงินกู้กับผู้ฟ้องคดี ต่อมา เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๔๙ เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดหนองคาย สาขาบึงกาฬ ได้มีหนังสือสำนักงานที่ดินจังหวัดหนองคาย สาขาบึงกาฬ ลงวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๔๙ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้มีส่วนได้เสียทราบว่า รองอธิบดีกรมที่ดินซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มอบหมายจะดำเนินการเพิกถอน น.ส.๓ ก. เลขที่ ๓๕๑๗ เนื่องจากออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หากประสงค์จะคัดค้านกรณีการเพิกถอน น.ส.๓ ก. ฉบับดังกล่าว ให้ยื่นคำคัดค้านต่อคณะกรรมการสอบสวนตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ผู้ฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๔๙ ถึงประธานคณะกรรมการการสอบสวนเพื่อยุติคดีการเพิกถอน น.ส.๓ ก. เลขที่ ๓๕๑๗

ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๔๑ แจ้งคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ ๑๔๔/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๔๑ ที่เพิกถอน น.ส.๓ ก. เลขที่ ๓๕๑๗ ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑ อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๔๑ แจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ โดยระบุว่า รองปลัดกระทรวงมหาดไทย หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านนโยบายนโยบายความมั่นคงภายใน ได้พิจารณาคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีแล้วเห็นว่า คำสั่งอธิบดีกรมที่ดินที่ ๑๔๔/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๔๑ ที่ให้เพิกถอน น.ส.๓ ก. เลขที่ ๓๕๑๗ ชอบด้วยกฎหมายแล้ว จึงให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือแจ้งดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๔๑ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งเพิกถอน น.ส.๓ ก. เลขที่ ๓๕๑๗ นั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากนาย ท ได้รับ น.ส.๓ ก. เลขที่ ๒๑๕๑ สืบเนื่องมาจากโครงการเดินสำรวจออก น.ส.๓ ก. ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะต้องทำหน้าที่ในการพิจารณาสอบสวนเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน การได้มาและหลักฐานในที่ดิน การทำรังวัดพิสูจน์ ซึ่งรวมถึงการรับรองแนวเขตของที่ดินข้างเคียงและการลงระวางรูปถ่ายทางอากาศ โดยผ่านขั้นตอนและระเบียบของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยถูกต้องและชอบด้วยกฎหมายแล้ว กล่าวคือได้มีการรังวัดสอบเขตและชี้แนวเขตโดยเจ้าของที่ดินข้างเคียง ประกอบกับได้มีการยืนยันความถูกต้องจากผู้ปกครองท้องที่ และไม่ปรากฏว่าทับซ้อนกับที่ดินของบุคคลอื่น โดยได้ดำเนินการปิดประกาศ ๓๐ วัน และไม่มีบุคคลใดคัดค้านการออก น.ส.๓ ก. เลขที่ ๒๑๕๑ ดังนั้น การออก น.ส.๓ ก. ดังกล่าวย่อมชอบด้วยกฎหมาย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงไม่มีอำนาจเพิกถอน น.ส.๓ ก. เลขที่ ๓๕๑๗ แปรแปลงแยกแต่อย่างใด นอกจากนี้ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า นาย ท ได้รับ น.ส.๓ ก. เลขที่ ๒๑๕๑ ตามโครงการเดินสำรวจออก น.ส.๓ ก. ตั้งแต่วันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๒๒ โดยนาย ท ได้ครอบครองและใช้ประโยชน์ในที่ดินแปลงดังกล่าวตลอดมา จนกระทั่งได้มีการแบ่งแยก น.ส.๓ ก. ออกเป็นแปลงย่อย รวม ๗ แปลง เมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๓๔ ซึ่งรวมถึง น.ส.๓ ก. เลขที่ ๓๕๑๗ ที่นาง จ ซึ่งเป็นผู้มีสิทธิครอบครองและจดทะเบียนจำนองไว้กับผู้ฟ้องคดีด้วย โดยเมื่อนับระยะเวลาการครอบครองและใช้ประโยชน์ตั้งแต่การออก น.ส.๓ ก. เลขที่ ๒๑๕๑ ให้แก่นาย ท จนกระทั่งได้มีการแบ่งแยก น.ส.๓ ก. ออกเป็นแปลงย่อย อันเป็นเวลากว่า ๑๐ ปี โดยไม่มีผู้ใดโต้แย้งคัดค้านการครอบครองแต่อย่างใด นาย ท และนาง จ จึงได้สิทธิครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย ประกอบกับผู้สิทธิครอบครองที่ดินตาม น.ส.๓ เลขที่ ๓๒๐ หมู่ที่ ๒ ตำบลบึงกาฬ อำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย ได้ทอดทิ้งมิได้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินเป็นเวลากว่า ๑๐ ปี จึงถือว่ามิได้เจตนาสละสิทธิครอบครองที่ดินตามมาตรา ๖ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และได้ใช้สิทธิฟ้องเรียกร้องเพื่อเอาคืนซึ่งการครอบครองภายใน ๑ ปีนับแต่เวลาถูกแย่งการครอบครองตามมาตรา ๑๓๗/๕ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เมื่อนาง จ ได้นำที่ดินตาม น.ส.๓ ก. เลขที่ ๓๕๑๗ ไปขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมกับ

เจ้าพนักงานที่ดิน และเจ้าพนักงานที่ดินได้ดำเนินการจดทะเบียนสิทธิให้ตามกฎหมายแล้วผู้ฟ้องคดีจึงเชื่อโดยสุจริตในความคงอยู่และความถูกต้องของการออก น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๓๕๑๓/ ซึ่งได้มีการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมอีกหลายรายการ ผู้ฟ้องคดีจึงรับจำนองโดยสุจริตและเสียค่าตอบแทน ตราบใดเมื่อยังมีได้มีคำพิพากษาของศาลหรือคำสั่งให้เพิกถอน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าวซึ่งเป็นเอกสารมหาชน จึงให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นของแท้และถูกต้องตามมาตรา ๑๒๕ และมาตรา ๑๒๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ใช้ดุลพินิจออกคำสั่งเพิกถอน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๓๕๑๓/ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้จดทะเบียนรับจำนองในที่ดิน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๓๕๑๓/ ได้รับจดทะเบียนโดยสุจริตและเสียค่าตอบแทน ย่อมได้รับความคุ้มครองตามมาตรา ๑๓๐๐ และมาตรา ๑๓๐๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่อาจเพิกถอน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๓๕๑๓/ อย่างไรก็ดีตาม ในการออก น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๒๑๕๑ และเลขที่ ๓๕๑๓/ นั้น หากพนักงานเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ใช้ความระมัดระวังและตรวจสอบสารบบแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศ สอบสวนสิทธิ และตรวจสอบเอกสารการได้มาซึ่งที่ดิน ย่อมรู้หรือควรที่จะรู้ว่า น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๒๑๕๑ ได้ออกทับ น.ส. ๓ เลขที่ ๓๒๐ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ออกคำสั่งเพิกถอน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๓๕๑๓/ จึงทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายตามวงเงินกู้ จำนวน ๓๖๐,๐๐๐ บาท จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ ๑๔๔/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๑ ที่ให้เพิกถอน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๓๕๑๓/ ต่ابلึงกาฬ อำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย และคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ให้ยกอุทธรณ์ และหากไม่สามารถเพิกถอนคำสั่งได้ ให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามร่วมกันชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี จำนวน ๓๖๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ย

ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาแล้วพิพากษายกฟ้อง โดยเห็นว่าการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๑๔๔/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๑ ให้เพิกถอน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๒๑๕๑ รวมทั้ง น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๓๕๑๖ ถึงเลขที่ ๓๕๒๒ แปลงแบ่งแยก เป็นการใช้อำนาจตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีคำวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย และข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดียังไม่เคยทวงถามให้ลูกหนี้ชำระหนี้เงินกู้หรือดำเนินการฟ้องร้องดำเนินคดีเพื่อบังคับจำนองแต่อย่างใด กรณีจึงถือได้ว่าการกระทำของเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่ต้องรับผิดชอบชดเชยค่าเสียหายในหนี้เงินกู้ จำนวน ๓๖๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดี

ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้รับจำนองที่ดินแปลงพิพาท ได้จดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่โดยสุจริตและเสียค่าตอบแทน ย่อมได้รับความคุ้มครองที่จะไม่ต้องเพิกถอนทางทะเบียนตามมาตรา ๓/๔๔ มาตรา ๑๓๐๐ และมาตรา ๑๓๐๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ย่อมไม่มีอำนาจในการออกคำสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนจำนอง แต่ควรที่จะมีคำสั่งแก้ไขรายการจดทะเบียนให้ถูกต้องได้ หรือให้คู่กรณีไปดำเนินการทางศาลก่อน

ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ตามที่ศาลวินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดียังไม่เคยต้องทวงถามให้ลูกหนี้ชำระหนี้เงินกู้หรือดำเนินการฟ้องคดีเพื่อบังคับจำนองนั้น ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า เนื่องจากในการอนุมัติเงินกู้จะต้องมีหลักประกันเงินกู้ หากไม่มีหลักประกันมาจดทะเบียนจำนองไว้เป็นประกันเงินกู้ ผู้ฟ้องคดีย่อมไม่พิจารณาให้กู้เงินได้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งให้เพิกถอน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๓๕๑๓/ ย่อมมีผลเป็นการเพิกถอนการรับจดทะเบียนจำนองด้วย เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่มีหลักประกันในการกู้ยืมเงิน จึงย่อมได้รับความเสียหาย

ศาลปกครองสูงสุดพิพากษาแล้วได้กำหนดประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยในชั้นอุทธรณ์
๒ ประเด็น ว่า

๑. การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๑๔๔/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๑ ให้เพิกถอน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๓๕๑๗ ตำบลบึงกาฬ อำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

๒. การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งเพิกถอน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๓๕๑๗ เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีหรือไม่ หากเป็นการกระทำละเมิด ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีหรือไม่เพียงใด

ศาลปกครองสูงสุดได้พิจารณาแล้วเห็นว่าคดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า นาย ท ได้ซื้อที่ดินคลองเหล้าตาม น.ส. ๓ เลขที่ ๓๒๐ หมู่ที่ ๒ ตำบลบึงกาฬ อำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย มาจากนาย ส ตามหนังสือสัญญาซื้อขาย ลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๒๐ และได้ครอบครองทำประโยชน์ต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๐ แต่มีได้ดำเนินการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อให้ปรากฏชื่อนาย ท เป็นผู้มีสิทธิครอบครองในที่ดินตามหลักฐาน น.ส. ๓ เลขที่ ๓๒๐ ให้ถูกต้องตามกฎหมาย คงมีแต่เพียงการทำเป็นหนังสือสัญญาซื้อขายที่ดินระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย ทั้งนี้ แม้จะปรากฏว่าที่ดินพิพาทตามหนังสือซื้อขายกันนั้นเป็นที่ดินที่มีเพียงหนังสือรับรองการทำประโยชน์ประเภท น.ส. ๓ เป็นหลักฐาน อีกทั้งนาย ส ผู้ขายได้ส่งมอบการครอบครองที่ดินพิพาทตามหลักฐาน น.ส. ๓ เลขที่ ๓๒๐ ให้แก่นาย ท ผู้ซื้อ อันถือว่าผู้ขายได้สละเจตนาการครอบครองในที่ดินดังกล่าวแล้วก็ตาม โดยนาย ท ได้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทต่อเนื่องมาโดยตลอด ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๐ กรณีจึงถือว่านาย ท ได้ไปซึ่งสิทธิครอบครองในที่ดินพิพาท อย่างไรก็ตาม การซื้อขายที่ดินแปลงดังกล่าวซึ่งเป็นอสังหาริมทรัพย์ แม้จะได้ทำเป็นหนังสือสัญญาซื้อขายระหว่างกัน แต่เมื่อมิได้นำไปจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ สัญญาซื้อขายดังกล่าวจึงย่อมไม่สมบูรณ์และตกเป็นโมฆะตามมาตรา ๔๕๖ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๑๒๙๙ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และโดยที่การโอนสิทธิครอบครองในที่ดินที่มีหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ทั้งกรณี น.ส. ๓ หรือ น.ส. ๓ ก. จะต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๔ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เมื่อไม่มีการจดทะเบียนแปลงในทะเบียนที่ดินต่อเจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ นาย ส จึงยังคงเป็นผู้มีชื่อปรากฏในทะเบียนว่าเป็นผู้ครอบครอง กรณีจึงไม่เป็นเหตุให้นาย ท ได้รับการสันนิษฐานโดยบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าเป็นผู้มีสิทธิครอบครองในที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๑๓๗/๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้เดินสำรวจจริงวัดหรือพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์ในที่ดินพนักงานเจ้าหน้าที่ย่อมต้องออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ให้แก่นาย ส บุคคลผู้มีชื่อปรากฏตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็นบุคคลตามมาตรา ๕๔ ทวิ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ดังนั้น แม้นาย ท จะได้นำพนักงานเจ้าหน้าที่ทำการสำรวจจริงวัดหรือพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์ในที่ดินตามโครงการเดินสำรวจออก น.ส. ๓ ก. ตามมาตรา ๕๔ ประกอบมาตรา ๕๔ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายดังกล่าว พนักงานเจ้าหน้าที่ย่อมต้องออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ให้แก่นาย ส บุคคลผู้มีชื่อปรากฏตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมายและเป็นบุคคลตามมาตรา ๕๔ ทวิ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายดังกล่าวเท่านั้น การที่นาย ท ได้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเดินสำรวจจริงวัดและพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์ว่าที่ดินบริเวณดังกล่าวเป็นที่ดินไม่มีหลักฐาน และต่อมาพนักงานเจ้าหน้าที่ได้จัดทำทะเบียนในที่ดินพิพาทและดำเนินการออก น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๒๑๕๑ เมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๒๒ เนื้อที่ ๑๔ ไร่ ๓ งาน ๔๗ ตารางวาให้แก่นาย ท ซึ่งมีใช้บุคคลตามมาตรา ๕๔ ทวิ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายเดียวกัน อีกทั้งเป็นการออกทับซ้อนกับ น.ส. ๓ เลขที่ ๓๒๐ ซึ่งเป็นทะเบียนที่ดินเดิม กรณีจึงย่อมไม่ชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น เมื่อปรากฏต่อมานาย ท ได้ทำการรังวัดแบ่งแยกที่ดินตาม น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๒๑๕๑ ซึ่งออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ออกเป็นแปลงย่อยอีกทั้งหมด ๓/ แปลง ได้แก่ น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๓๕๑๖ ถึง

เลขที่ ๓๕๒๒ และรวมทั้ง น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๓๕๑๗ ที่ผู้ฟ้องคดีได้จดทะเบียนรับจ้างนองเป็นประกันเงินกู้ของนาง จ จึงเป็น น.ส. ๓ ก. ที่ออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกันการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งอธิบดีกรมที่ดินที่ ๑๘๔/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๑ ให้เพิกถอน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๒๑๕๑ และแปลงแบ่งแยกเลขที่ ๓๕๑๖ ถึงเลขที่ ๓๕๒๒ รวมทั้ง เลขที่ ๓๕๑๗ ที่ผู้ฟ้องคดีได้จดทะเบียนรับจ้างนองเป็นประกันเงินกู้ของนาง จ จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อได้วินิจฉัยแล้วว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ให้เพิกถอน น.ส. ๓ ก. ทั้งหมดข้างต้น ชอบด้วยกฎหมายแล้ว ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ โดยรองปลัดกระทรวงมหาดไทย หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านกิจการความมั่นคงภายใน ในฐานะผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ ได้มีคำวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน

คดีนี้ศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยต่อไปว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งอธิบดีกรมที่ดินที่ ๑๘๔/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๑ เพิกถอน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๓๕๑๗ ตำบลบึงกาฬ อำเภอ บึงกาฬ จังหวัดหนองคาย เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีหรือไม่ หากเป็นการกระทำละเมิด ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีหรือไม่ เพียงใด

ในประเด็นนี้ศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยว่า เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๒๑๕๑ ออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากมิได้เป็นการออกให้กับบุคคลผู้ซึ่งมีสิทธิตามมาตรา ๕๘ ทวิ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน อีกทั้งเป็นการออกทับซ้อนกับ น.ส. ๓ เลขที่ ๓๒๐ ดังนั้น การที่พนักงานเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ออก น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๓๕๑๗ ซึ่งเป็นแปลงแบ่งแยกออกมาจาก น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๒๑๕๑ จึงเป็นการออก น.ส. ๓ ก. โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน อย่างไรก็ตาม แม้การออก น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๓๕๑๗ จะไม่ชอบด้วยกฎหมายอันเป็นเหตุให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งเพิกถอนและมีผลกระทบต่อสิทธิของผู้ฟ้องคดีในอันที่จะบังคับชำระหนี้จาก น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๓๕๑๗ ซึ่งเป็นทรัพย์สินที่นาง จ ลูกหนี้ได้ตราไว้เป็นประกันการชำระหนี้ได้ก่อนเจ้าหนี้สามัญ โดยเมื่อ น.ส. ๓ ก. ดังกล่าวถูกเพิกถอนผู้ฟ้องคดีจึงขาดหลักประกันการบังคับชำระหนี้โดยไม่สามารถบังคับจำนองเอาทรัพย์สินที่นำมาตราไว้เป็นประกันได้ดังเช่นเจ้าหนี้มีบุริมสิทธิตามมาตรา ๗๐๒ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๗๒๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ก็ตามแต่กรณีจะถือว่าเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีหรือไม่นั้น นอกจากจะต้องปรากฏว่าการออก น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๓๕๑๗ เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว ยังต้องปรากฏอีกด้วยว่า การเพิกถอน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๓๕๑๗ ดังกล่าว ได้ก่อให้เกิดผลเสียหายโดยตรงต่อผู้ฟ้องคดีด้วยเช่นกันตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เมื่อหนี้ตามสัญญาจำนองซึ่งเป็นหนี้อุปการณ โดยผู้จำนองได้นำทรัพย์สินมาตราไว้เป็นประกันการชำระหนี้เงินกู้ซึ่งเป็นหนี้ประธานตามสัญญากู้เงิน หากลูกหนี้ตามหนี้ประธานผิดนัดไม่ชำระหนี้ตามสัญญา หรือมีเหตุอื่นใดที่ผู้รับจำนองอาจเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย ผู้รับจำนองย่อมมีสิทธิที่จะฟ้องคดีต่อศาลเพื่อให้ศาลสั่งยึดทรัพย์สินซึ่งจำนองออกขายทอดตลาดเพื่อนำเงินมาชำระหนี้เงินกู้ได้ แม้ในคดีนี้จะปรากฏว่า น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๓๕๑๗ ซึ่งเป็นทรัพย์สินที่นำมาจำนองประกันชำระหนี้เงินกู้จะถูกเพิกถอนไป เนื่องจากการที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ออก น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๒๑๕๑ และแปลงแบ่งแยกเลขที่ ๓๕๑๗ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่อาจบังคับจำนองเอาที่ดินตาม น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๓๕๑๗ ได้ แต่จากพยานหลักฐานในสำนวนคดีไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า นาง จ ซึ่งเป็นลูกหนี้ของผู้ฟ้องคดีได้ผิดนัดหรือไม่ชำระหนี้ให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามสัญญากู้เงินซึ่งเป็นหนี้ประธาน ทั้งยังไม่ปรากฏเหตุที่ทำให้ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิในการบังคับจำนองตามมาตรา ๗๒๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กรณีจึงยังถือไม่ได้ว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นเป็นผลโดยตรงจากการที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ออก น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๒๑๕๑ และเลขที่ ๓๕๑๗ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นเหตุให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งเพิกถอน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าวผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะหน่วยงานต้นสังกัด จึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนในหนี้เงิน จำนวน ๓๖๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ย ให้แก่ผู้ฟ้องคดี อุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีฟังไม่ขึ้น

ศาลปกครองสูงสุดจึงพิพากษายกฟ้องโดยเห็นพ้องด้วยกับศาลปกครองชั้นต้น

● บทสรุป

คดีนี้ศาลปกครองสูงสุดได้วางหลักไว้ว่าการจะถือว่าการเพิกถอน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๓๕๑๗ เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีหรือไม่นั้น นอกจากจะต้องปรากฏว่าการออก น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๓๕๑๗ เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว ยังต้องปรากฏข้อเท็จจริงอีกด้วยว่า การเพิกถอน น.ส. ๓ ก. เลขที่ดังกล่าว ได้ก่อให้เกิดผลเสียหายโดยตรงต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ด้วยเช่นกัน

แต่คดีนี้ข้อเท็จจริงยังไม่ปรากฏว่าลูกหนี้ของผู้ฟ้องคดีตามสัญญากู้เงินซึ่งเป็นหนี้ประจักษ์ได้ผิดนัดหรือไม่ชำระหนี้ตามสัญญาเงินกู้ อีกทั้งยังไม่ปรากฏเหตุที่ทำให้ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิในการบังคับจำนองตามมาตรา ๓๒๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กรณีจึงยังถือไม่ได้ว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นเป็นผลโดยตรงจากการที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ออก น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๒๑๕๑ และเลขที่ ๓๕๑๗ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นเหตุให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งเพิกถอน น.ส. ๓ ก. ดังกล่าวซึ่งคดีนี้อาจจะแตกต่างจากคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดที่เคยวินิจฉัยว่าการเพิกถอนเอกสารสิทธิเป็นผลโดยตรงทำให้ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้รับจำนองได้รับความเสียหาย และให้กรมที่ดินชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีมาแล้ว ดังเช่นคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดคดีหมายเลขแดงที่ อ. ๑๒๓/๒๕๕๓

คดีนี้ศาลปกครองสูงสุดได้ใช้ข้อกฎหมายและระเบียบในการวินิจฉัยตามประเด็นที่ว่า การเพิกถอนดังกล่าวเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่โดยอาศัยหลักกฎหมายตามประมวลกฎหมายที่ดินมาตรา ๕๔ และ ๕๕ ทวิ วรรคสองเกี่ยวกับการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์โดยวิธีการเดินสำรวจและบุคคลซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่อาจออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ได้ และการเพิกถอนหรือแก้ไขโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามมาตรา ๖๑ วรรคหนึ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งได้กำหนดว่า เมื่อความปรากฏว่าได้ออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์หรือได้จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์หรือจดทะเบียนเอกสารรายการจดทะเบียนอสังหาริมทรัพย์ให้แก่ผู้ใดโดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้อธิบดีหรือรองอธิบดีซึ่งอธิบดีมอบหมายมีอำนาจหน้าที่สั่งเพิกถอนหรือแก้ไขได้ และวรรคสอง บัญญัติว่า ก่อนที่จะดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีหรือรองอธิบดีซึ่งอธิบดีมอบหมายตั้งคณะกรรมการสอบสวนขึ้นคณะหนึ่ง โดยมีอำนาจเรียกโฉนดที่ดิน หนังสือรับรองการทำประโยชน์ เอกสารที่ได้จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม เอกสารที่ได้จดทะเบียนรายการทะเบียนอสังหาริมทรัพย์หรือเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องมาพิจารณา พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้มีส่วนได้เสียทราบเพื่อให้โอกาสคัดค้าน ถ้าไม่คัดค้านภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ให้ถือว่าไม่มีการคัดค้าน จึงเห็นได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ย่อมมีอำนาจสั่งเพิกถอนหรือแก้ไขได้ตามมาตรา ๖๑ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายดังกล่าว เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวนตามความในมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายเดียวกัน และคณะกรรมการสอบสวนได้ดำเนินการสอบสวน โดยให้โอกาสแก่ผู้มีส่วนได้เสียรวมทั้งผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้รับจำนองได้มีโอกาสคัดค้านแล้ว ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งอธิบดีกรมที่ดิน ที่ ๑๔๔/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๑ ให้เพิกถอน น.ส. ๓ ก. เลขที่ ๒๑๕๑ และแปลงแบ่งแยกเลขที่ ๓๕๑๖ ถึงเลขที่ ๓๕๒๒ รวมทั้ง เลขที่ ๓๕๑๗ ที่ผู้ฟ้องคดีได้จดทะเบียนรับจำนองเป็นประกันเงินกู้ของนาง จ จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

ส่วนประเด็นที่ศาลกำหนดว่าเป็นการเพิกถอนเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีหรือไม่นั้น ศาลได้วินิจฉัยโดยอาศัยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๐๒ วรรคหนึ่ง ซึ่งกำหนดว่าการจำนองนั้น คือสัญญาซึ่งบุคคลหนึ่ง เรียกว่าผู้จำนอง เอาทรัพย์สินตราไว้แก่บุคคลอีกคนหนึ่ง เรียกว่าผู้รับจำนอง เป็นประกันการชำระหนี้ โดยไม่ส่งมอบทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้รับจำนอง และมาตรา ๗๒๔ ซึ่งกำหนดว่า เมื่อจะบังคับจำนองนั้น ผู้รับจำนองต้องมีหนังสือบอกกล่าวไปยังลูกหนี้ก่อนว่าให้ชำระหนี้ภายในเวลาอันสมควรซึ่งต้องไม่น้อยกว่าหกสิบวันนับแต่วันที่ลูกหนี้ได้รับคำบอกกล่าวนั้น ถ้าลูกหนี้ละเลยไม่ปฏิบัติตามคำบอกกล่าว ผู้รับจำนองจะฟ้องคดีต่อศาลเพื่อให้พิพากษาสั่งให้ยึดทรัพย์สินซึ่งจำนองและให้ขายทอดตลาดก็ได้แต่ถ้าหากผู้รับจำนองยังไม่ดำเนินการตามวิธีการที่กฎหมายกำหนด ก็ไม่ถือว่าเป็นผลโดยตรงทำให้ผู้ฟ้องคดีเสียหาย จึงไม่ถือว่าเป็นการกระทำละเมิด ตามมาตรา ๔๒๐

กรณีนี้กรมที่ดินจึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีถ้าศาลวินิจฉัยข้อเท็จจริงโดยอาศัยข้อกฎหมายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยจำนองประกอบการพิจารณา โดยคำนึงถึงสัญญาเงินกู้เงินอันเป็นหนี้ประธาน และการจำนองเป็นหนี้อุปการณเป็นหลัก กรมที่ดินในฐานะผู้ออกคำสั่งเพิกถอนเอกสารสิทธิก็คงรอดพ้นจากการต้องเป็นฝ่ายแพ้คดีและไม่ต้องชดใช้ค่าเสียหายแต่อย่างใด ก็อยู่ที่ว่าศาลจะหยิบยกประเด็นหรือข้อกฎหมายใดมาเป็นแนวทางในการวินิจฉัยคดี

สัจจะ

วาจาที่มีสัจจะนั้น...สำคัญ

**แต่...การกระทำ
เพื่อรักษาสัจจะนั้น**

สำคัญกว่า

สะสมจิตโตภิกขุ

(สำเนา)

พระราชบัญญัติ
ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

พ.ศ. ๒๕๖๒

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร

ให้ไว้ ณ วันที่ ๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

เป็นปีที่ ๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดินและกฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๓/๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ อันจะเป็นประโยชน์ในด้านเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. ๒๕๖๒”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป เว้นแต่การจัดเก็บภาษีสำหรับที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๓ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช ๒๔๓๕

(๒) พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดินแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๓๕

(๓) พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๔๔๕

(๔) พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๔

(๕) พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๓

(๖) พระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. ๒๕๐๘

(๗) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๕๖ ลงวันที่ ๔ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๑๕

(๘) พระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๖

(๙) พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. ๒๕๐๘ พ.ศ. ๒๕๒๔

(๑๐) พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. ๒๕๐๘ (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๖๒

(๑๑) พระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

(๑๒) พระราชบัญญัติกำหนดราคาปานกลางของที่ดินสำหรับการประเมินภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ.๒๕๒๙

มาตรา ๔ กฎหมาย กฎ ระเบียบและข้อบังคับใดที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับที่กล่าวถึงหรืออ้างถึงภาษีโรงเรือนและที่ดินตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดินหรือภาษีบำรุงท้องที่ตามกฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่ ไม่ให้มีความหมายเป็นการกล่าวถึงหรืออ้างถึงภาษีตามพระราชบัญญัตินี้

กฎหมายใดที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ซึ่งได้บัญญัติให้ทรัพย์สินของบุคคลใดได้รับยกเว้นภาษีอากรตามกฎหมายโดยมิได้ระบุถึงภาษีอากรประเภทใดประเภทหนึ่งโดยเฉพาะ หรือได้รับการยกเว้นภาษีโรงเรือนและที่ดินตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดินหรือภาษีบำรุงท้องที่ตามกฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่ ไม่ให้มีความหมายเป็นการยกเว้นภาษีตามพระราชบัญญัตินี้

ความในวรรคสองมิให้ใช้บังคับกับการยกเว้นภาษีอากรตามกฎหมายที่ตราขึ้น ตามข้อผูกพันที่ประเทศไทยมีอยู่ต่อองค์การสหประชาชาติ หรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือตามความตกลงระหว่างประเทศ หรือตามหลักถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติต่อกันกับนานาประเทศ

มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

“ภาษี” หมายความว่า ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

“ผู้เสียภาษี” หมายความว่า บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้าง หรือเป็นผู้ครอบครองหรือทำประโยชน์ในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างอันเป็นทรัพย์สินของรัฐ ซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามพระราชบัญญัตินี้ และให้หมายความรวมถึงผู้หน้าที่ชำระภาษีแทนผู้เสียภาษีตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

“ที่ดิน” หมายความว่า พื้นดิน และให้หมายความรวมถึงพื้นที่ที่เป็นภูเขาหรือที่มีน้ำด้วย

“สิ่งปลูกสร้าง” หมายความว่า โรงเรือน อาคาร ตึก หรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ที่บุคคลอาจเข้าอยู่อาศัยหรือใช้สอยได้ หรือที่ใช้เป็นที่เก็บสินค้าหรือประกอบการอุตสาหกรรมหรือพาณิชย์กรรม และให้หมายความรวมถึงห้องชุดหรือแพที่บุคคลอาจใช้อาศัยได้หรือที่มีไว้เพื่อหาผลประโยชน์ด้วย

“ห้องชุด” หมายความว่า ห้องชุดตามกฎหมายว่าด้วยอาคารชุดที่ได้ออกหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ห้องชุดแล้ว

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นตามที่มิกฎหมายจัดตั้ง แต่ไม่หมายความรวมถึงองค์การบริหารส่วนจังหวัด

“เขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า

(๑) เขตเทศบาล

(๒) เขตองค์การบริหารส่วนตำบล

(๓) เขตกรุงเทพมหานคร

(๔) เขตเมืองพัทยา

(๕) เขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นตามที่มิกฎหมายกำหนด แต่ไม่หมายความรวมถึงเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด

“ผู้บริหารท้องถิ่น” หมายความว่า

(๑) นายกเทศมนตรี

(๒) นายกองค์การบริหารส่วนตำบล

(๓) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

(๔) นายกเมืองพัทยา

(๕) ผู้บริหารท้องถิ่นอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนด แต่ไม่หมายความรวมถึงนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

“ข้อบัญญัติท้องถิ่น” หมายความว่า

(๑) เทศบัญญัติ

(๒) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล

(๓) ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร

(๔) ข้อบัญญัติเมืองพัทยา

(๕) ข้อบัญญัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนด แต่ไม่หมายความรวมถึงข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด

“คณะกรรมการกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์” หมายความว่า คณะกรรมการกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์ตามประมวลกฎหมายที่ดิน

“คณะกรรมการประจำจังหวัด” หมายความว่า คณะกรรมการประจำจังหวัดตามประมวลกฎหมายที่ดิน

“คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์การประเมินภาษี” หมายความว่า คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์การประเมินภาษีประจำจังหวัด หรือคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์การประเมินภาษีกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี

“พนักงานสำรวจ” หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้มีหน้าที่สำรวจที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ผู้เสียภาษีเป็นเจ้าของหรือครอบครองอยู่

“พนักงานประเมิน” หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้มีหน้าที่ประเมินภาษี

“พนักงานเก็บภาษี” หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้มีหน้าที่รับชำระภาษีและเร่งรัดการชำระภาษี

“ปี” หมายความว่า ปีปฏิทิน

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของตน

กฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๗ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจจัดเก็บภาษีจากที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่อยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

ภาษีที่จัดเก็บได้ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ให้เป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

มาตรา ๘ ให้ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่เป็นทรัพย์สินดังต่อไปนี้ได้รับยกเว้นจากการจัดเก็บภาษีตามพระราชบัญญัตินี้

(๑) ทรัพย์สินของรัฐหรือของหน่วยงานของรัฐซึ่งใช้ในการของรัฐหรือของหน่วยงานของรัฐหรือในกิจการสาธารณะ ทั้งนี้ โดยมีได้ใช้หาผลประโยชน์

(๒) ทรัพย์สินที่เป็นที่ทำการขององค์การสหประชาชาติ ทบวงการชำนาญพิเศษขององค์การสหประชาชาติหรือองค์การระหว่างประเทศอื่น ซึ่งประเทศไทยมีข้อผูกพันที่ต้องยกเว้นภาษีให้ตามสนธิสัญญาหรือความตกลงอื่นใด

(๓) ทรัพย์สินที่เป็นที่ทำการสถานทูตหรือสถานกงสุลของต่างประเทศ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติต่อกัน

(๔) ทรัพย์สินของสภาภาษาไทย

(๕) ทรัพย์สินที่เป็นศาสนสมบัติไม่ว่าของศาสนาใดที่ใช้เฉพาะเพื่อการประกอบศาสนกิจหรือกิจการสาธารณะ หรือทรัพย์สินที่เป็นที่อยู่ของสงฆ์ นักพรต นักบวช หรือบาทหลวง ไม่ว่าในศาสนาใด หรือทรัพย์สินที่เป็นศาลเจ้า ทั้งนี้ เฉพาะที่มีได้ใช้หาผลประโยชน์

(๖) ทรัพย์สินที่ใช้เป็นสุสานสาธารณะหรือฌาปนสถานสาธารณะ โดยมีได้รับประโยชน์ตอบแทน

(๗) ทรัพย์สินที่เป็นของมูลนิธิหรือองค์การหรือสถานสาธารณกุศลตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังประกาศกำหนด ทั้งนี้ เฉพาะที่มีได้ใช้หาผลประโยชน์

(๘) ทรัพย์สินของเอกชนเฉพาะส่วนที่ได้ยินยอมให้ทางราชการจัดให้ใช้เพื่อสาธารณประโยชน์ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังประกาศกำหนด

(๙) ทรัพย์สินส่วนกลางที่มีไว้เพื่อใช้หรือเพื่อประโยชน์ร่วมกันสำหรับเจ้าของร่วมตามกฎหมายว่าด้วยอาคารชุด

(๑๐) ที่ดินอันเป็นสาธารณูปโภคตามกฎหมายว่าด้วยการจัดสรรที่ดิน

(๑๑) ที่ดินอันเป็นพื้นที่สาธารณูปโภคตามกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

(๑๒) ทรัพย์สินอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๙ ผู้ซึ่งเป็นเจ้าของหรือครอบครองที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างอยู่ในวันที่ ๑ มกราคมของปีใด เป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีสำหรับปีนั้น ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

การเสียภาษีของผู้เสียภาษีตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่เป็นเหตุให้เกิดสิทธิตามกฎหมายอื่น

มาตรา ๑๐ ในกรณีที่มีการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองหรือการจดทะเบียนการเช่าในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างใด ให้สำนักงานที่ดินหรือสำนักงานที่ดินสาขาแจ้งการโอนหรือการจดทะเบียนการเช่าดังกล่าวต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างตั้งอยู่ตามรายการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด ทั้งนี้ ให้แจ้งเป็นรายเดือนภายในวันที่สิบห้าของเดือนถัดไป

การแจ้งการโอนหรือการจดทะเบียนการเช่าให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามวรรคหนึ่งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายตามประมวลกฎหมายที่ดินและกฎหมายว่าด้วยอาคารชุด

มาตรา ๑๑ ให้ผู้บริหารท้องถิ่นมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานสำรวจ พนักงานประเมิน และพนักงานเก็บภาษี เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานตามวรรคหนึ่ง เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมอบหมายให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐรับชำระภาษีแทนตามมาตรา ๕๐ ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐนั้นอาจได้รับส่วนลดหรือค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินร้อยละสามของภาษีที่รับชำระ

มาตรา ๑๓ การส่งคำสั่งเป็นหนังสือ หนังสือแจ้งการประเมินหรือหนังสืออื่น ให้เจ้าหน้าที่ส่งให้แก่ผู้เสียหายโดยตรง หรือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ โดยให้ส่ง ณ ภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่หรือสถานที่ทำการของบุคคลนั้นในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการของบุคคลนั้น ถ้าไม่พบผู้เสียหาย ณ ภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่หรือสถานที่ทำการของผู้เสียหายจะส่งให้แก่บุคคลใดซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้ว และอยู่ ณ ภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่หรือสถานที่ทำการที่ปรากฏว่าเป็นของผู้เสียหายนั้นก็ได้

ถ้าไม่สามารถส่งหนังสือตามวิธีการที่กำหนดในวรรคหนึ่งได้ จะกระทำโดยวิธีปิดหนังสือในที่ที่เห็นได้ง่าย ณ ภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่หรือสถานที่ทำการของผู้เสียหายนั้น หรือลงประกาศแจ้งความในหนังสือพิมพ์ก็ได้

เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคสองและเวลาได้ล่วงพ้นไปไม่น้อยกว่าเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้ดำเนินการดังกล่าว ให้ถือว่าผู้เสียหายได้รับหนังสือนั้นแล้ว

มาตรา ๑๔ กำหนดเวลาการชำระภาษีหรือแจ้งรายการต่างๆ หรือกำหนดเวลาการคัดค้านการประเมินภาษีตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ถ้าผู้มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกำหนดเวลาดังกล่าว มีเหตุจำเป็นจนไม่สามารถจะปฏิบัติตามกำหนดเวลาได้ ให้ยื่นคำร้องขอขยายหรือเลื่อนกำหนดเวลาก่อนกำหนดเวลาสิ้นสุดลง เมื่อผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาเห็นเป็นการสมควรจะให้ขยายหรือให้เลื่อนกำหนดเวลาออกไปอีกตามความจำเป็นแก่กรณีก็ได้

กำหนดเวลาต่างๆ ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเห็นเป็นการสมควร จะขยายหรือเลื่อนกำหนดเวลานั้นออกไปเป็นการทั่วไปตามความจำเป็นแก่กรณีก็ได้

หมวด ๒

คณะกรรมการวินิจฉัยภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

มาตรา ๑๕ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการวินิจฉัยภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง” ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงการคลัง เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงมหาดไทย อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมธนารักษ์ อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อธิบดีกรมสรรพากร และผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เป็นกรรมการ

ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลังแต่งตั้งข้าราชการของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เป็นเลขานุการ และอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นแต่งตั้งข้าราชการของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๑๖ คณะกรรมการวินิจฉัยภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) วินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีตามมาตรา ๒๓ วรรคสาม และตามที่กระทรวงการคลังหรือกรุงเทพมหานครร้องขอ

(๒) ให้คำปรึกษาหรือคำแนะนำเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีและการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ กับคณะกรรมการภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างประจำจังหวัด กระทรวงการคลัง กระทรวงมหาดไทย หรือกรุงเทพมหานคร

(๓) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการวินิจฉัยภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

มาตรา ๑๗/ การประชุมคณะกรรมการวินิจฉัยภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๘ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างให้เป็นที่สุด และในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงคำวินิจฉัยในภายหลัง คำวินิจฉัยที่เปลี่ยนแปลงนั้น ให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่มีคำวินิจฉัยเปลี่ยนแปลงเป็นต้นไป

มาตรา ๑๙ ในกรณีที่คณะกรรมการวินิจฉัยภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างได้มีคำวินิจฉัย คำปรึกษาหรือคำแนะนำเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีและการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติแล้ว ให้แจ้งคำวินิจฉัย คำปรึกษาหรือคำแนะนำดังกล่าวไปยังผู้ยื่นขอคำวินิจฉัย คำปรึกษาหรือคำแนะนำนั้น และให้ส่งเรื่องดังกล่าวไปยังกระทรวงมหาดไทยเพื่อให้แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบและถือปฏิบัติต่อไป

มาตรา ๒๐ คณะกรรมการวินิจฉัยภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการวินิจฉัยภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างมอบหมายก็ได้

ในการประชุมคณะอนุกรรมการ ให้นำความในมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๓

คณะกรรมการภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างประจำจังหวัด

มาตรา ๒๑ ในแต่ละจังหวัดยกเว้นกรุงเทพมหานคร ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างประจำจังหวัด” ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน กรรมการ ปลัดจังหวัด เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด ธนารักษ์พื้นที่ โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด สรรพากรพื้นที่ ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจำนวนหนึ่งคน นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรีจำนวนห้าคน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนห้าคน เป็นกรรมการ และให้ท้องถิ่นจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ

ในกรณีที่จังหวัดใดมีผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัด ให้ผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัดนั้น เป็นกรรมการร่วมด้วยจำนวนหนึ่งคน

ให้นายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัด เป็นผู้พิจารณาเลือกนายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัดตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด

คณะกรรมการภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างประจำจังหวัด มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาให้ความเห็นชอบอัตราภาษีตามร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามมาตรา ๓๓/ วรรคเจ็ด ให้ความเห็นชอบการลดภาษีหรือยกเว้นภาษีของผู้บริหารท้องถิ่น ตามมาตรา ๕๖ หรือมาตรา ๕๗ และให้คำปรึกษาหรือคำแนะนำแก่ผู้บริหารท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด รวมทั้งปฏิบัติการอื่นตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ คำว่า “ผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัด” ให้หมายความว่ารวมถึงนายกเมืองพัทยาด้วย

มาตรา ๒๒ การประชุมคณะกรรมการภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างประจำจังหวัด ให้นำความในมาตรา ๑๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๓ เมื่อคณะกรรมการภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างประจำจังหวัดได้ให้คำปรึกษาหรือคำแนะนำแก่ผู้บริหารท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดแล้ว ให้ส่งคำปรึกษาหรือคำแนะนำดังกล่าวไปยังกระทรวงมหาดไทยเพื่อพิจารณาต่อไป

ในกรณีที่กระทรวงมหาดไทยเห็นด้วยกับคำปรึกษาหรือคำแนะนำของคณะกรรมการภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างประจำจังหวัดตามวรรคหนึ่ง ให้กระทรวงมหาดไทยแจ้งให้คณะกรรมการภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างประจำจังหวัดทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำปรึกษาหรือคำแนะนำ พร้อมทั้งส่งให้คณะกรรมการภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างประจำจังหวัดอื่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งทราบ และถือปฏิบัติต่อไป

ในกรณีที่กระทรวงมหาดไทยไม่เห็นด้วยกับคำปรึกษาหรือคำแนะนำของคณะกรรมการภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างประจำจังหวัดตามวรรคหนึ่ง ให้กระทรวงมหาดไทยส่งเรื่องพร้อมกับความเห็นไปยังคณะกรรมการวินิจฉัยภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำปรึกษาหรือคำแนะนำดังกล่าว

การแจ้งและการส่งเรื่องตามมาตรา นี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด

มาตรา ๒๔ ในแต่ละปี ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยกเว้นกรุงเทพมหานคร จัดส่งข้อมูลเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษี จำนวนภาษีที่จัดเก็บได้ มูลค่าที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ใช้เป็นฐานในการคำนวณภาษี ให้แก่คณะกรรมการภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างประจำจังหวัด

ให้คณะกรรมการภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างประจำจังหวัดรวบรวมข้อมูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง และจัดส่งให้แก่กระทรวงมหาดไทย

ให้กรุงเทพมหานครจัดส่งข้อมูลตามที่กำหนดในวรรคหนึ่งให้แก่กระทรวงมหาดไทยโดยตรง

ให้กระทรวงมหาดไทยประมวลผลข้อมูลที่ได้รับตามวรรคสองและวรรคสาม และให้จัดส่งข้อมูลที่มีการประมวลผลแล้วให้แก่กระทรวงการคลังและคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การรวบรวมและการจัดส่งข้อมูลตามมาตรา นี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด

มาตรา ๒๕ ในการจัดส่งข้อมูลให้แก่กระทรวงมหาดไทยตามมาตรา ๒๔ ให้คณะกรรมการภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างประจำจังหวัดและกรุงเทพมหานคร รายงานสภาพปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษี พร้อมกับเสนอแนวทางการแก้ไขด้วย

หมวด ๔

การสำรวจและจัดทำบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

มาตรา ๒๖ เพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บภาษี องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจจัดให้มีการสำรวจที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่อยู่ภายในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับที่ดินและสิ่งปลูกสร้างนั้น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในหมวดนี้

มาตรา ๒๒๗ ก่อนที่จะดำเนินการสำรวจที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ให้ผู้บริหารท้องถิ่นประกาศกำหนดระยะเวลาที่จะทำการสำรวจที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง และแต่งตั้งพนักงานสำรวจเพื่อปฏิบัติภารกิจดังกล่าว โดยปิดประกาศล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน ณ สำนักงานหรือที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือสถานที่อื่นตามที่เห็นสมควรภายในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

มาตรา ๒๒๘ ให้พนักงานสำรวจมีหน้าที่และอำนาจสำรวจที่ดินและสิ่งปลูกสร้างภายในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเภท จำนวน ขนาดของที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง การใช้ประโยชน์ในที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง และรายละเอียดอื่นที่จำเป็นแก่การประเมินภาษี

ในการปฏิบัติหน้าที่ พนักงานสำรวจต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด

มาตรา ๒๒๙ ในการสำรวจที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ให้พนักงานสำรวจมีอำนาจเข้าไปในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างหรือสถานที่อื่นที่เกี่ยวข้องในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการได้ และมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจากผู้เสียภาษี ทั้งนี้ ให้ผู้เสียภาษีหรือบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง พนักงานสำรวจอาจขอให้ผู้เสียภาษีชี้เขตที่ดินหรือให้รายละเอียดเกี่ยวกับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างได้

ในกรณีที่ผู้เสียภาษีไม่ส่งมอบเอกสารหรือหลักฐานอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตามวรรคหนึ่งให้แก่พนักงานสำรวจ ให้พนักงานสำรวจรายงานให้ผู้บริหารท้องถิ่นทราบเพื่อมีหนังสือเรียกเอกสารหรือหลักฐานดังกล่าวต่อไป

มาตรา ๓๐๐ เมื่อพนักงานสำรวจได้ดำเนินการสำรวจที่ดินและสิ่งปลูกสร้างภายในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง โดยต้องแสดงประเภท จำนวน ขนาดของที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง การใช้ประโยชน์ในที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง และรายละเอียดอื่นที่จำเป็นแก่การประเมินภาษี ตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด และให้ประกาศบัญชีดังกล่าว ณ สำนักงานหรือที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือสถานที่อื่นด้วยตามที่เห็นสมควร ภายในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวัน พร้อมทั้งให้จัดส่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้เสียภาษีแต่ละราย ตามประกาศบัญชีดังกล่าวให้ผู้เสียภาษียื่นคำร้องด้วย

มาตรา ๓๐๑ ในกรณีที่ปรากฏว่าบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ได้จัดทำขึ้นไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง ให้ผู้บริหารท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้แก้ไขเพิ่มเติมบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้างได้

มาตรา ๓๐๒ ในกรณีที่ผู้เสียภาษีเห็นว่าบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ได้จัดทำขึ้นไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง ให้ผู้เสียภาษียื่นคำร้องต่อผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อขอแก้ไขให้ถูกต้องได้

เมื่อได้รับคำร้องตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้บริหารท้องถิ่นมีคำสั่งให้พนักงานสำรวจดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงอีกครั้งหนึ่งโดยเร็ว ในกรณีต้องแก้ไขบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ให้ผู้บริหารท้องถิ่นดำเนินการแก้ไขบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้างให้ถูกต้อง

ให้ผู้บริหารท้องถิ่นแจ้งผลการดำเนินการตามวรรคสองให้ผู้เสียภาษีทราบภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับคำร้องจากผู้เสียภาษี

มาตรา ๓๐๓ ในกรณีที่การใช้ประโยชน์ในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างเปลี่ยนแปลงไป ไม่ว่าด้วยเหตุใด อันส่งผลทำให้ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างต้องเสียภาษีในอัตราที่สูงขึ้นหรือลดลง ให้ผู้เสียภาษีแจ้งการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างนั้นต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลงหรือวันที่ผู้เสียภาษีรู้ถึงเหตุดังกล่าว ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด

มาตรา ๓๔ การแจ้งประกาศกำหนดระยะเวลาที่จะทำการสำรวจตามมาตรา ๒๗/ การจัดส่งข้อมูลของผู้เสียภาษีแต่ละรายตามประกาศบัญชีตามมาตรา ๓๐ การแจ้งผลการดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงตามมาตรา ๓๒ และการแจ้งการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างตามมาตรา ๓๓ อาจดำเนินการโดยผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือด้วยวิธีการอื่นใดได้ ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด

หมวด ๕

ฐานภาษี อัตราภาษี และการคำนวณภาษี

มาตรา ๓๕ ฐานภาษีเพื่อการคำนวณภาษีตามพระราชบัญญัตินี้ ได้แก่ มูลค่าทั้งหมดของที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้าง

การคำนวณมูลค่าของที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้าง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

- (๑) ที่ดิน ให้ใช้ราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดินเป็นเกณฑ์ในการคำนวณ
- (๒) สิ่งปลูกสร้าง ให้ใช้ราคาประเมินทุนทรัพย์สิ่งปลูกสร้างเป็นเกณฑ์ในการคำนวณ
- (๓) สิ่งปลูกสร้างที่เป็นห้องชุด ให้ใช้ราคาประเมินทุนทรัพย์ห้องชุดเป็นเกณฑ์ในการคำนวณ

กรณีที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ไม่มีราคาประเมินทุนทรัพย์ การคำนวณมูลค่าให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดิน สิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่งปลูกสร้างที่เป็นห้องชุด ให้เป็นไปตามราคาประเมินทุนทรัพย์ของอสังหาริมทรัพย์เพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวลกฎหมายที่ดิน ที่คณะกรรมการประจำจังหวัดกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์

มาตรา ๓๖ ให้กรมธนารักษ์หรือสำนักงานธนารักษ์พื้นที่ แล้วแต่กรณี ส่งบัญชีกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดิน สิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่งปลูกสร้างที่เป็นห้องชุดตามมาตรา ๓๕ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งที่ดิน สิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่งปลูกสร้างที่เป็นห้องชุดนั้นตั้งอยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คณะกรรมการประจำจังหวัดประกาศใช้ราคาประเมินทุนทรัพย์

มาตรา ๓๗/ ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้าง ให้จัดเก็บภาษีตามอัตรา ดังต่อไปนี้

(๑) ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ให้มีอัตราภาษีไม่เกินร้อยละศูนย์จุดหนึ่งห้าของฐานภาษี

(๒) ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ประโยชน์เป็นที่อยู่อาศัย ให้มีอัตราภาษีไม่เกินร้อยละศูนย์จุดสามของฐานภาษี

(๓) ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ประโยชน์อื่นนอกจาก (๑) หรือ (๒) ให้มีอัตราภาษีไม่เกินร้อยละหนึ่งจุดสองของฐานภาษี

(๔) ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ทิ้งไว้ว่างเปล่าหรือไม่ได้ทำประโยชน์ตามควรแก่สภาพ ให้มีอัตราภาษีไม่เกินร้อยละหนึ่งจุดสองของฐานภาษี

การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมตาม (๑) ต้องเป็นการทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงสัตว์น้ำ และกิจการอื่นตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยร่วมกันประกาศกำหนด ทั้งนี้ ในการจัดทำประกาศดังกล่าว ให้นำความเห็นของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มาประกอบการพิจารณาด้วย

การใช้ประโยชน์เป็นที่ยุ่อาศัยตาม (๒) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยร่วมกันประกาศกำหนด

ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ทิ้งไว้ว่างเปล่าหรือไม่ได้ทำประโยชน์ตามควรแก่สภาพตาม (๔) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง

อัตรากาฐิที่ใช้จัดเก็บตามวรรคหนึ่ง ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา โดยจะกำหนดเป็นอัตราเดียวหรือหลายอัตราแยกตามมูลค่าของที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างก็ได้ ทั้งนี้ ต้องไม่เกินอัตรากาฐิที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง และจะกำหนดแยกตามประเภทการใช้ประโยชน์หรือตามเงื่อนไขในแต่ละประเภทการใช้ประโยชน์ก็ได้

ในกรณีที่ย้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีความประสงค์ที่จะจัดเก็บกาฐิในอัตราที่สูงกว่าอัตรากาฐิที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกาตามวรรคห้า ให้มีอำนาจตราข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดอัตรากาฐิที่ใช้จัดเก็บภายในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นได้ แต่ต้องไม่เกินอัตราที่กำหนดในวรรคหนึ่ง

ในการตราข้อบัญญัติท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามวรรคหก ยกเว้นกรุงเทพมหานคร ก่อนการลงนามใช้บังคับข้อบัญญัติท้องถิ่นตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนออัตรากาฐิตามร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นให้คณะกรรมการกาฐิที่ดินและสิ่งปลูกสร้างประจำจังหวัดให้ความเห็นชอบก่อน เมื่อคณะกรรมการกาฐิที่ดินและสิ่งปลูกสร้างประจำจังหวัดเห็นชอบกับอัตรากาฐิตามร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นดังกล่าวแล้ว ให้ผู้บริหารท้องถิ่นลงนามใช้บังคับข้อบัญญัติท้องถิ่นต่อไปได้

ในกรณีที่คณะกรรมการกาฐิที่ดินและสิ่งปลูกสร้างประจำจังหวัดไม่เห็นชอบกับอัตรากาฐิตามร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นดังกล่าว ให้ส่งความเห็นเกี่ยวกับอัตรากาฐิคืนผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อเสนอสภาท้องถิ่นดำเนินการแก้ไขอัตรากาฐิตามความเห็นของคณะกรรมการกาฐิที่ดินและสิ่งปลูกสร้างประจำจังหวัด หรือพิจารณายืนยันด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นเกี่ยวกับอัตรากาฐิคืนจากคณะกรรมการกาฐิที่ดินและสิ่งปลูกสร้างประจำจังหวัด หากสภาท้องถิ่นดำเนินการแก้ไขไม่แล้วเสร็จหรือสภาท้องถิ่นพิจารณายืนยันด้วยคะแนนเสียงน้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกสภาท้องถิ่นทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ให้ร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้นตกไป

มาตรา ๓๔ ในกรณีที่ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างใดมีการใช้ประโยชน์หลายประเภท ให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บกาฐิตามสัดส่วนของการใช้ประโยชน์ในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยร่วมกันประกาศกำหนด

มาตรา ๓๕ ให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกาศราคาประเมินทุนทรัพย์ของที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง อัตรากาฐิที่จัดเก็บ และรายละเอียดอื่นที่จำเป็นในการจัดเก็บกาฐิในแต่ละปี ณ สำนักงานหรือที่ทำการของ้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก่อนวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ของปีนั้น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๐ ในกรณีที่ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่เจ้าของซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมอยู่ภายในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ให้ได้รับยกเว้นมูลค่าของฐานกาฐิของที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างภายในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นรวมกันในการคำนวณกาฐิไม่เกินห้าสิบล้านบาท

การยกเว้นมูลค่าของฐานกาฐิตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยร่วมกันประกาศกำหนด

มาตรา ๔๑ ในกรณีที่ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่เจ้าของซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาใช้เป็นที่อยู่อาศัยและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรในวันที่ ๑ มกราคมของปีภาษินั้น ให้ได้รับยกเว้นมูลค่าของฐานกาฐิในการคำนวณกาฐิไม่เกินห้าสิบล้านบาท

ในกรณีที่บุคคลธรรมดาเป็นเจ้าของสิ่งปลูกสร้าง แต่ไม่ได้เป็นเจ้าของที่ดินและใช้สิ่งปลูกสร้างดังกล่าวเป็นที่อยู่อาศัยและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรในวันที่ ๑ มกราคมของปีภาคนั้น ให้ได้รับยกเว้นมูลค่าของฐานภาษีในการคำนวณภาษีไม่เกินสิบล้านบาท

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อคำนวณการยกเว้นมูลค่าของฐานภาษีตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง

มิให้นำความในวรรคหนึ่งหรือวรรคสองมาใช้บังคับกับที่ดินและสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งปลูกสร้างที่เจ้าของซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาใช้เป็นที่อยู่อาศัยและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรในวันที่ ๑ มกราคมของปีภาคนั้น ซึ่งต้องย้ายชื่อออกจากทะเบียนบ้านดังกล่าวเพราะเหตุจำเป็นทางราชการตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยร่วมกันประกาศกำหนด โดยให้ถือเอาที่ดินและสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งปลูกสร้างก่อนการย้ายชื่อออกจากทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร เป็นที่ดินและสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งปลูกสร้างที่ได้รับการยกเว้นมูลค่าของฐานภาษีในการคำนวณภาษีตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง

มาตรา ๔๒ การคำนวณภาษีให้ใช้ฐานภาษีของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างซึ่งคำนวณได้ตามมาตรา ๓๕ หักด้วยมูลค่าของฐานภาษีที่ได้รับยกเว้นตามมาตรา ๔๐ หรือมาตรา ๔๑ แล้วคูณด้วยอัตราภาษีตามมาตรา ๓๗ ตามสัดส่วนที่กำหนดในมาตรา ๓๘ ผลลัพธ์ที่ได้เป็นจำนวนภาษีที่ต้องเสีย

เพื่อประโยชน์ในการคำนวณจำนวนภาษีตามวรรคหนึ่ง กรณีที่ดินหลายแปลง ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อกันและเป็นของเจ้าของเดียวกัน ให้คำนวณมูลค่าที่ดินทั้งหมดรวมกันเป็นฐานภาษี

มาตรา ๔๓ ในกรณีที่ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ต้องเสียภาษีเป็นที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ทิ้งไว้ว่างเปล่าหรือไม่ได้ทำประโยชน์ตามควรแก่สภาพเป็นเวลาสามปีติดต่อกัน ให้เรียกเก็บภาษีสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างในปีที่สี่ เพิ่มขึ้นจากอัตราภาษีที่จัดเก็บตามมาตรา ๓๗ (๔) ในอัตราร้อยละศูนย์จุดสามและหากยังทิ้งไว้ว่างเปล่าหรือไม่ได้ทำประโยชน์ตามควรแก่สภาพอีกเป็นเวลาติดต่อกัน ให้เพิ่มอัตราภาษีอีก ร้อยละศูนย์จุดสามในทุกสามปี แต่อัตรารวมทั้งหมดแล้วต้องไม่เกินร้อยละสาม

หมวด ๖

การประเมินภาษี การชำระภาษี และการคืนภาษี

มาตรา ๔๔ ในแต่ละปี ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแจ้งการประเมินภาษี โดยส่งแบบประเมินภาษีให้แก่ผู้เสียภาษีตามมาตรา ๙ ภายในเดือนกุมภาพันธ์

การแจ้งการประเมินภาษีและแบบประเมินภาษี ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด ซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายการที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้าง ราคาประเมินทุนทรัพย์ อัตราภาษี และจำนวนภาษีที่ต้องชำระ

มาตรา ๔๕ ในการประเมินภาษี ให้พนักงานประเมินมีอำนาจเรียกผู้เสียภาษีหรือบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารหรือหลักฐานอื่นใดมาเพื่อตรวจสอบภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยจะต้องมีหนังสือแจ้งให้บุคคลดังกล่าวทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

มาตรา ๔๖ ให้ผู้เสียภาษีชำระภาษีตามแบบแจ้งการประเมินภาษีภายในเดือนเมษายนของทุกปี

มาตรา ๔๗ ให้บุคคลดังต่อไปนี้มีหน้าที่ชำระภาษีแทนผู้เสียภาษี

(๑) ผู้จัดการมรดกหรือทายาท ในกรณีที่ผู้เสียภาษีถึงแก่ความตาย

(๒) ผู้จัดการทรัพย์สิน ในกรณีและผู้เสียภาษีเป็นผู้ไม่อยู่ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยสาบสูญ

(๓) ผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้อนุบาลหรือผู้พิทักษ์ ในกรณีและผู้เสียภาษีเป็นผู้เยาว์ คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ แล้วแต่กรณี

(๔) ผู้แทนของนิติบุคคล ในกรณีและผู้เสียภาษีเป็นนิติบุคคล

(๕) ผู้ชำระบัญชี ในกรณีและผู้เสียภาษีเป็นนิติบุคคลเลิกกันโดยมีการชำระบัญชี

(๖) เจ้าของรวมคนหนึ่งคนใด ในกรณีที่ทรัพย์สินที่ต้องเสียภาษีเป็นของบุคคลหลายคนรวมกัน มาตรา ๔๔ ในกรณีที่ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างบนที่ดินนั้นเป็นของต่างเจ้าของกัน ให้ถือว่าเจ้าของที่ดินและเจ้าของสิ่งปลูกสร้างเป็นผู้เสียภาษี สำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ตนเป็นเจ้าของ

มาตรา ๔๙ ให้ผู้เสียภาษีชำระภาษีต่อองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตามจำนวนภาษีที่ได้รับการแจ้งประเมิน ณ สถานที่ ดังต่อไปนี้

(๑) สำนักงานเทศบาล สำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่อยู่ในเขตเทศบาล

(๒) ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล

(๓) สำนักงานเขตที่ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างนั้นตั้งอยู่ สำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

(๔) ศาลาว่าการเมืองพัทยา สำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่อยู่ในเขตเมืองพัทยา

(๕) ที่ทำการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นตามที่กฎหมายกำหนด สำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่อยู่ในเขตองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

ในกรณีที่มีความจำเป็น ผู้บริหารท้องถิ่นอาจกำหนดให้ใช้สถานที่อื่นภายในเขตองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น เป็นสถานที่สำหรับชำระภาษีตามวรรคหนึ่งได้ตามที่เห็นสมควร

การชำระภาษีตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าวันที่พนักงานเก็บภาษีลงลายมือชื่อในใบเสร็จรับเงิน เป็นวันที่ชำระภาษี

มาตรา ๕๐ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอาจมอบหมายให้ส่วนราชการ หรือหน่วยงานของรัฐรับชำระภาษีแทนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นก็ได้

การชำระภาษีตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าวันที่เจ้าหน้าที่ของส่วนราชการ หรือหน่วยงานของรัฐ ซึ่งได้รับมอบหมายลงลายมือชื่อในใบเสร็จรับเงินเป็นวันที่ชำระภาษี

มาตรา ๕๑ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกสำหรับการชำระภาษี ผู้เสียภาษีอาจชำระภาษีโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ หรือโดยการชำระผ่านธนาคารหรือโดยวิธีการอื่นใด ทั้งนี้ การชำระผ่านธนาคารหรือโดยวิธีการอื่นใดนั้น ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด

กรณีชำระภาษีทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ ให้ผู้เสียภาษีชำระภาษีตามที่ได้รับแจ้งการประเมินโดยส่งธนาคัตถ์ แยกเงินไปรษณีย์ เช็คธนาคารหรือเช็คที่ธนาคารรับรองส่งจ่ายให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างนั้นตั้งอยู่ และให้ถือว่าวันที่หน่วยงานให้บริการไปรษณีย์ประทับตราลงทะเบียนเป็นวันที่ชำระภาษี

กรณีชำระโดยผ่านทางธนาคารหรือวิธีการอื่นใด ให้ผู้เสียภาษีชำระภาษีตามที่ได้รับแจ้งการประเมินต่อธนาคารหรือโดยวิธีการตามที่กำหนด และให้ถือว่าวันที่ธนาคารได้รับเงินค่าภาษีหรือวันที่มีการชำระเงินค่าภาษีโดยวิธีการที่กำหนดเป็นวันที่ชำระภาษี

มาตรา ๕๒ ในการชำระภาษีตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้เสียภาษีอาจขอผ่อนชำระเป็นงวดงวดละเท่าๆ กันก็ได้

จำนวนงวดและจำนวนเงินภาษีขั้นต่ำที่จะมีสิทธิผ่อนชำระ รวมทั้งหลักเกณฑ์และวิธีการในการผ่อนชำระให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่ผู้เสียภาษีตามวรรคหนึ่งไม่ชำระภาษีตามระยะเวลาที่กำหนดในการผ่อนชำระให้ผู้เสียภาษีหมดสิทธิที่จะผ่อนชำระ และต้องเสียเงินเพิ่มอีกร้อยละหนึ่งต่อเดือนของจำนวนภาษีที่ค้างชำระเศษของเดือนให้นับเป็นหนึ่งเดือน

มาตรา ๕๓ ในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่าการประเมินภาษีผิดพลาด หรือไม่ครบถ้วน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจทบทวนการประเมินภาษีให้ถูกต้องตามที่ผู้เสียภาษีมีหน้าที่ต้องเสียได้ ทั้งนี้ ให้นำความในมาตรา ๔๔ วรรคสอง และมาตรา ๔๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การทบทวนการประเมินภาษีตามวรรคหนึ่ง จะกระทำมิได้ เมื่อพ้นสามปีนับแต่วันสุดท้ายแห่งกำหนดเวลาการชำระภาษีตามพระราชบัญญัตินี้

ในกรณีที่ต้องมีการชำระภาษีเพิ่มเติม ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแจ้งการประเมินภาษีตามวรรคหนึ่ง และส่งแบบประเมินภาษีให้แก่ผู้เสียภาษี และให้ผู้เสียภาษีชำระภาษีที่ต้องเสียเพิ่มเติมโดยไม่ต้องเสียเบี้ยปรับหรือเงินเพิ่มภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งการประเมิน

ในกรณีที่มีการชำระภาษีไว้เกินจำนวนที่จะต้องเสีย ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหนังสือแจ้งให้ผู้เสียภาษีทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ตรวจสอบพบว่าการประเมินภาษีผิดพลาดเพื่อให้มารับเงินที่ชำระเกินคืนภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้ง

มาตรา ๕๔ ผู้ใดเสียภาษีโดยไม่มีหน้าที่ต้องเสียหรือเสียภาษีเกินกว่าจำนวนที่ต้องเสีย ไม่ว่าโดยความผิดพลาดของตนเองหรือจากการประเมินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นั้นมีสิทธิได้รับเงินคืน

การขอรับเงินคืนตามวรรคหนึ่ง ให้ยื่นคำร้องต่อผู้บริหารท้องถิ่นตามแบบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด ภายในสามปีนับแต่วันที่ชำระภาษี ในกรณีนี้ ให้ผู้ยื่นคำร้องส่งเอกสารหลักฐาน หรือคำชี้แจงใดๆ ประกอบคำร้องด้วย

ให้ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาคำร้องให้เสร็จสิ้นและแจ้งผลการพิจารณาคำร้อง ให้ผู้ยื่นคำร้องทราบภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รับคำร้อง ทั้งนี้ ในกรณีที่ผู้บริหารท้องถิ่นเห็นว่าผู้ยื่นคำร้องมีสิทธิได้รับเงินคืน ให้ผู้บริหารท้องถิ่นมีคำสั่งคืนเงินให้แก่ผู้ยื่นคำร้อง โดยต้องแจ้งคำสั่งให้ผู้ยื่นคำร้องทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้อำนาจ

ในกรณีที่ผู้บริหารท้องถิ่นเห็นว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเมินภาษีผิดพลาด ให้ผู้บริหารท้องถิ่นสั่งให้ดอกเบี้ยแก่ผู้ได้รับคืนเงินในอัตราร้อยละหนึ่งต่อเดือนหรือเศษของเดือนของเงินที่ได้รับคืนโดยไม่คิดทบต้น นับแต่วันที่ยื่นคำร้องขอรับคืนเงินจนถึงวันที่คืนเงิน แต่ต้องไม่เกินจำนวนเงินที่ได้รับคืน

ถ้าผู้ยื่นคำร้องไม่มารับเงินคืนภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ให้เงินนั้นตกเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หมวด ๓/

การลดและการยกเว้นภาษี

มาตรา ๕๕ การลดภาษีสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างบางประเภท เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม เหตุการณ์ กิจการ หรือสภาพแห่งท้องที่ ให้กระทำได้โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา แต่ต้องไม่เกินร้อยละเก้าสิบของจำนวนภาษีที่จะต้องเสีย

มาตรา ๕๖ ในกรณีที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างภายในเขตองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใดได้รับความเสียหายมากหรือถูกทำลายให้เสื่อมสภาพด้วยเหตุอันพ้นวิสัยที่จะป้องกันได้โดยทั่วไป ให้ผู้บริหารท้องถิ่นโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างประจำจังหวัด หรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจประกาศลดหรือยกเว้นภาษีภายในเขตพื้นที่ที่เกิดเหตุขึ้นในช่วงระยะเวลาใดช่วงระยะเวลาหนึ่งได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด

มาตรา ๕๗ ในกรณีที่มีเหตุอันทำให้ที่ดินได้รับความเสียหายหรือทำให้สิ่งปลูกสร้างถูกหรือถอนหรือทำลาย หรือชำรุดเสียหายจนเป็นเหตุให้ต้องทำการซ่อมแซมในส่วนสำคัญ ให้ผู้เสียภาษีมียกเว้นค่าของลดหรือยกเว้นภาษีที่จะต้องเสียต่อผู้บริหารท้องถิ่นได้ตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด

เมื่อมีการยื่นคำขอลดหรือยกเว้นภาษีตามวรรคหนึ่ง ให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทำการตรวจสอบข้อเท็จจริง หากปรากฏข้อเท็จจริงเป็นที่เชื่อได้ว่ามีเหตุอันสมควรลดหรือยกเว้นภาษีให้แก่ผู้ยื่นคำขอ ให้ผู้บริหารท้องถิ่นโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างประจำจังหวัด หรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจออกคำสั่งลดหรือยกเว้นภาษีได้ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงสัดส่วนความเสียหายที่เกิดขึ้นและระยะเวลาที่ไม่ได้รับประโยชน์จากที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างนั้น

หมวด ๘

ภาษีค้างชำระ

มาตรา ๕๘ ภาษีที่มีได้ชำระภายในเวลาที่กำหนด ให้ถือเป็นภาษีค้างชำระ

มาตรา ๕๙ การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างตามพระราชบัญญัตินี้ จะกระทำมิได้ เมื่อปรากฏหลักฐานจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรา ๖๐ ว่ามีภาษีค้างชำระสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างนั้น เว้นแต่เป็นกรณีตามมาตรา ๖๓

มาตรา ๖๐ ภายในเดือนมิถุนายนของปี ให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแจ้งรายการภาษีค้างชำระให้สำนักงานที่ดินหรือสำนักงานที่ดินสาขา ซึ่งที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างอยู่ในเขตท้องที่ของสำนักงานที่ดินหรือสำนักงานที่ดินสาขานั้นทราบ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ต่อไป เว้นแต่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและสำนักงานที่ดินหรือสำนักงานที่ดินสาขาจะตกลงกำหนดเวลาเป็นอย่างอื่น

มาตรา ๖๑ เพื่อประโยชน์ในการเร่งรัดภาษีค้างชำระ ให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีหนังสือแจ้งเตือนผู้เสียภาษีที่มีภาษีค้างชำระภายในเดือนพฤษภาคมของปี เพื่อให้มาชำระภาษีค้างชำระ พร้อมทั้งเบี้ยปรับและเงินเพิ่มตามที่กำหนดในหมวด ๙

มาตรา ๖๒ ถ้าผู้เสียภาษีมิได้ชำระภาษีค้างชำระ เบี้ยปรับและเงินเพิ่มภายในเวลาที่กำหนดไว้ในหนังสือแจ้งเตือนตามมาตรา ๖๑ เมื่อพ้นเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งเตือนดังกล่าวแล้ว ให้ผู้บริหารท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือยึด आयัด และขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้เสียภาษีเพื่อนำเงินมาชำระภาษีค้างชำระ เบี้ยปรับ เงินเพิ่ม และค่าใช้จ่ายอันเนื่องมาจากการยึด आयัด และขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้นได้ แต่ห้ามมิให้ยึด आयัด และขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้เสียภาษีเกินกว่าความจำเป็นที่พอจะชำระภาษีค้างชำระ เบี้ยปรับ เงินเพิ่ม และค่าใช้จ่ายดังกล่าว

การออกคำสั่งเป็นหนังสือยึด อาศัย และขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้บริหารท้องถิ่น ตามวรรคหนึ่ง ในกรณีที่คือนายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกเมืองพัทยา ต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัด

วิธีการยึด อาศัย และขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้เสียหายตามวรรคหนึ่งให้นำวิธีการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ การยึด อาศัย และขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้เสียหายไม่ให้หมายความรวมถึงการยึด อาศัย และขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้มีหน้าที่ชำระภาษีแทนตามมาตรา ๔๗ มาตรา ๖๓ เพื่อประโยชน์ในการยึดหรืออาศัยทรัพย์สินตามมาตรา ๖๒ ให้ผู้บริหารท้องถิ่นหรือเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้บริหารท้องถิ่นมีอำนาจ

(๑) เรียกผู้เสียหายมาให้ถ้อยคำ

(๒) สั่งให้ผู้เสียหายนำบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานอื่นอันจำเป็นแก่การจัดเก็บภาษีค้างชำระ มาตรวจสอบ

(๓) ออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าหน้าที่ทำการตรวจสอบ ค้น หรือยึดบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานอื่นของผู้เสียหาย

(๔) เข้าไปในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างหรือสถานที่อื่นที่เกี่ยวข้องในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น ในการนี้ ให้มีอำนาจสอบถามบุคคลที่อยู่ในสถานที่นั้นเท่าที่จำเป็นเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษี

การดำเนินการตาม (๑) หรือ (๒) ต้องใช้เวลาล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือเรียกหรือคำสั่ง และการออกคำสั่งและทำการตาม (๓) หรือ (๔) ต้องเป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด

มาตรา ๖๔ ในกรณีที่มีการยึดหรืออาศัยทรัพย์สินของผู้เสียหายไว้แล้ว ถ้าผู้เสียหายได้นำเงินมาชำระค่าภาษีค้างชำระ เบี้ยปรับ เงินเพิ่ม และค่าใช้จ่ายอันเนื่องมาจากการยึดหรืออาศัยทรัพย์สิน โดยครบถ้วนก่อนการขายทอดตลาด ให้ผู้บริหารท้องถิ่นมีคำสั่งเพิกถอนการยึดหรืออาศัยทรัพย์สินนั้น และดำเนินการแจ้งการถอนการยึดหรืออาศัยไปยังเจ้าพนักงานผู้ยึดหรืออาศัยให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ชำระค่าภาษีที่ค้างชำระ เบี้ยปรับ เงินเพิ่ม และค่าใช้จ่ายอันเนื่องมาจากการยึดหรืออาศัยทรัพย์สินครบถ้วนแล้ว

มาตรา ๖๕ การขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้เสียหายตามมาตรา ๖๒ จะกระทำมิได้ ในระหว่างระยะเวลาที่ให้คัดค้านหรืออุทธรณ์ตามมาตรา ๗๓ หรือให้ฟ้องเป็นคดีต่อศาลตามมาตรา ๘๒ และตลอดเวลาที่มีการพิจารณาและวินิจฉัยคำคัดค้านหรืออุทธรณ์ดังกล่าวยังไม่ถึงที่สุด

มาตรา ๖๖ เงินที่ได้จากการขายทอดตลาดตามมาตรา ๖๒ ให้หักไว้เป็นค่าภาษีค้างชำระ เบี้ยปรับ เงินเพิ่ม และค่าใช้จ่ายอันเนื่องมาจากการยึด อาศัย และขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้นเหลือเท่าใด ให้คืนแก่ผู้เสียหาย

มาตรา ๖๗ ในกรณีที่เป็นการขายทอดตลาดที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างใดตามคำพิพากษา ก่อนทำการขายทอดตลาด ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีแจ้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ให้แจ้งรายการภาษีค้างชำระ สำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างนั้นต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากเจ้าพนักงานบังคับคดี และเมื่อทำการขายทอดตลาดแล้ว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีกันเงินที่ได้รับจากการขายทอดตลาดไว้เท่ากับจำนวนค่าภาษีค้างชำระ และนำส่งเงินดังกล่าวให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อชำระหนี้ค่าภาษีที่ค้างชำระดังกล่าว

หมวด ๙
เบี้ยปรับและเงินเพิ่ม

มาตรา ๖๘ ในกรณีที่ผู้เสียภาษีมิได้ชำระภาษีภายในเวลาที่กำหนด ให้เสียเบี้ยปรับร้อยละสิบของจำนวนภาษีค้างชำระ เว้นแต่ผู้เสียภาษีได้ชำระภาษีก่อนจะได้รับหนังสือแจ้งเตือนตามมาตรา ๖๑ ให้เสียเบี้ยปรับร้อยละสิบของจำนวนภาษีค้างชำระ

มาตรา ๖๙ ในกรณีที่ผู้เสียภาษีมิได้ชำระภาษีภายในเวลาที่กำหนด แต่ต่อมาได้ชำระภาษีภายในเวลาที่กำหนดไว้ในหนังสือแจ้งเตือนตามมาตรา ๖๑ ให้เสียเบี้ยปรับร้อยละสิบของจำนวนภาษีค้างชำระ

มาตรา ๗๐ ผู้เสียภาษีผู้ใดมิได้ชำระภายในเวลาที่กำหนด ให้เสียเงินเพิ่มอีกร้อยละหนึ่งต่อเดือนของจำนวนภาษีค้างชำระ เศษของเดือนให้นับเป็นหนึ่งเดือน ทั้งนี้ มิให้นำเบี้ยปรับมารวมคำนวณเพื่อเสียเงินเพิ่มด้วย

ในกรณีที่ผู้บริหารท้องถิ่นอนุมัติให้ขยายกำหนดเวลาชำระภาษี และได้มีการชำระภาษีภายในกำหนดเวลาที่ขยายให้นั้น เงินเพิ่มตามวรรคหนึ่งให้ลดลงเหลือร้อยละศูนย์จุดห้าต่อเดือนหรือเศษของเดือน

เงินเพิ่มตามมาตรา นี้ ให้เริ่มนับเมื่อพ้นกำหนดเวลาชำระภาษีจนถึงวันที่มีการชำระภาษี แต่มิให้เกินกว่าจำนวนภาษีที่ต้องชำระโดยไม่รวมเบี้ยปรับ และมีให้คิดทบต้น

มาตรา ๗๑ เบี้ยปรับอาจงดหรือลดลงได้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๗๒ เบี้ยปรับและเงินเพิ่มตามหมวดนี้ให้ถือเป็นภาษี

หมวด ๑๐
การคัดค้านและการอุทธรณ์การประเมินภาษี

มาตรา ๗๓ ผู้เสียภาษีผู้ใดได้รับแจ้งการประเมินภาษีตามมาตรา ๔๔ หรือมาตรา ๕๓ หรือการเรียกเก็บภาษีตามมาตรา ๖๑ แล้วเห็นว่า การประเมินภาษีหรือการเรียกเก็บภาษีนั้นไม่ถูกต้อง ให้มีสิทธิคัดค้านและขอให้ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาทบทวนการประเมินหรือการเรียกเก็บภาษีได้ โดยให้ยื่นคำร้องต่อผู้บริหารท้องถิ่นตามแบบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด ทั้งนี้ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งการประเมินภาษีหรือการเรียกเก็บภาษี แล้วแต่กรณี

ผู้บริหารท้องถิ่นต้องพิจารณาคำร้องของผู้เสียภาษีตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับคำร้องดังกล่าว และแจ้งคำสั่งพร้อมด้วยเหตุผลเป็นหนังสือไปยังผู้เสียภาษีโดยไม่ชักช้า กรณีที่ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาคำร้องของผู้เสียภาษีไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าผู้บริหารท้องถิ่นเห็นชอบกับคำร้องของผู้เสียภาษี

ในกรณีที่ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาเห็นชอบกับคำร้องของผู้เสียภาษี ให้แจ้งจำนวนภาษีที่จะต้องเสียเป็นหนังสือไปยังผู้เสียภาษี และให้ผู้เสียภาษีมารับชำระภาษีคืนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งดังกล่าว

ในกรณีที่ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาไม่เห็นชอบกับคำร้องของผู้เสียภาษี ให้ผู้เสียภาษีนั้นมีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์การประเมินภาษี โดยยื่นอุทธรณ์ต่อผู้บริหารท้องถิ่น ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้ง และให้ผู้บริหารท้องถิ่นส่งคำอุทธรณ์ไปยังคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์การประเมินภาษีภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำอุทธรณ์ดังกล่าว

การคัดค้านและการอุทธรณ์ไม่เป็นการทุเลาการชำระภาษี เว้นแต่ผู้เสียภาษีจะได้ยื่นคำร้องต่อผู้บริหารท้องถิ่นขอให้ทุเลาการชำระภาษีไว้ก่อน และผู้บริหารท้องถิ่นมีคำสั่งให้ทุเลาการชำระภาษีแล้ว ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ผู้บริหารท้องถิ่นมีคำสั่งให้ทุเลาการชำระภาษีเฉพาะส่วนต่างที่เพิ่มขึ้นจากจำนวนภาษีที่ต้องเสียในปีก่อนและจะสั่งให้วางประกันตามที่เห็นสมควรก็ได้

ในกรณีที่ผู้บริหารท้องถิ่นได้สั่งให้ทุเลาการชำระภาษีตามวรรคห้าไว้แล้ว ถ้าต่อมาปรากฏว่า ผู้เสียภาษีได้กระทำการใดๆ เพื่อประวิงการชำระภาษี หรือจะกระทำการโอน ขาย จำนาย หรือยกย้าย ทรัพย์สินทั้งหมดหรือบางส่วนเพื่อให้พ้นอำนาจการยึดหรืออายัด ผู้บริหารท้องถิ่นมีอำนาจเพิกถอนคำสั่ง ให้ทุเลาการชำระภาษีนั่นได้

มาตรา ๗๔ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ การประเมินภาษีประจำจังหวัด” ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ เจ้าพนักงาน ที่ดินจังหวัด ธารักษ์พื้นที่ โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด สรรพากรพื้นที่ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง จำนวนหนึ่งคน ผู้แทนของผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจำนวนไม่เกินสองคน เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งประธานกรรมการและกรรมการโดยตำแหน่งแต่งตั้งอีก จำนวนไม่เกินสองคน เป็นกรรมการ

ให้ผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด เป็นผู้พิจารณาร่วมกันเลือก ผู้แทนของผู้บริหารท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง ทั้งนี้ ตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศ กำหนด

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งข้าราชการสังกัดสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด เป็นเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๗๕ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์การประเมิน ภาษีกรุงเทพมหานคร” ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมธนารักษ์ อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อธิบดีกรม สรรพากร ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ปลัดกรุงเทพมหานคร เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และ ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งประธานกรรมการและกรรมการโดยตำแหน่งแต่งตั้งอีกจำนวนไม่เกินสองคน เป็นกรรมการ

ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแต่งตั้งข้าราชการสังกัดกรุงเทพมหานครเป็นเลขานุการและ ผู้ช่วยเลขานุการ

เบี้ยประชุมของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์การประเมินภาษีกรุงเทพมหานคร ให้เบิกจ่าย จากงบประมาณของกรุงเทพมหานคร

มาตรา ๗๖ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๗๔ และมาตรา ๗๕ มีวาระการดำรง ตำแหน่งคราวละสามปี

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวรรคหนึ่ง หากยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้น อยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่า กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่ง ติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

มาตรา ๗๗ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๗๔ และมาตรา ๗๕ พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

(๖) คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์การประเมินภาษีมีคำสั่งให้ออกเนื่องจากมีเหตุบกพร่องอย่างยิ่งต่อหน้าที่หรือมีความประพฤติเสื่อมเสียอย่างร้ายแรง

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์การประเมินภาษีแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทน และให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

มาตรา ๗๘ การประชุมคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์การประเมินภาษี ให้นำความในมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๗๙ ในการปฏิบัติหน้าที่ กรรมการพิจารณาอุทธรณ์การประเมินภาษีผู้ใดมีส่วนได้เสียในเรื่องใดจะเข้าร่วมพิจารณาหรือร่วมวินิจฉัยลงมติในเรื่องนั้นมิได้

มาตรา ๘๐ เพื่อประโยชน์ในการวินิจฉัยอุทธรณ์ ให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์การประเมินภาษีมีอำนาจออกหนังสือเรียกผู้อุทธรณ์หรือบุคคลซึ่งเกี่ยวข้อง มาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานอื่นใดมาแสดงได้ โดยให้เวลาแก่บุคคลดังกล่าวไม่น้อยกว่าสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือเรียก

ผู้อุทธรณ์ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหนังสือเรียกตามวรรคหนึ่ง โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์การประเมินภาษีจะยกอุทธรณ์นั้นเสียก็ได้

มาตรา ๘๑ คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์การประเมินภาษี มีอำนาจสั่งไม่รับอุทธรณ์ยกอุทธรณ์ เพิกถอนหรือแก้ไขการประเมินขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือให้ผู้อุทธรณ์ได้รับการลดหรือยกเว้นภาษีหรือได้คืนภาษี

ให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์การประเมินภาษีวินิจฉัยอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำอุทธรณ์จากผู้บริหารท้องถิ่นตามมาตรา ๗๓ วรรคสี่ และต้องแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์พร้อมด้วยเหตุผลเป็นหนังสือไปยังผู้อุทธรณ์ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่พิจารณาเสร็จ ทั้งนี้ จะวินิจฉัยให้เรียกเก็บภาษีเกินกว่าจำนวนภาษีที่ทำการประเมินไม่ได้ เว้นแต่จะได้มีการประเมินภาษีใหม่

ในกรณีที่มิเหตุจำเป็น คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์การประเมินภาษี อาจขยายระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ออกไปอีกได้ แต่ต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดระยะเวลาตามวรรคสอง และให้มีหนังสือแจ้งระยะเวลาที่ขยายออกไปพร้อมกับวันครบกำหนดระยะเวลาให้ผู้อุทธรณ์ทราบด้วย

ในกรณีที่คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์การประเมินภาษีวินิจฉัยอุทธรณ์ไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดตามวรรคสองหรือวรรคสาม ให้ผู้อุทธรณ์มีสิทธิฟ้องเป็นคดีต่อศาลได้โดยไม่ต้องรอฟังผลการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์การประเมินภาษี แต่ต้องยื่นฟ้องต่อศาลภายในสามสิบวันนับแต่พ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าว

ในกรณีที่คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์การประเมินภาษี มีคำวินิจฉัยให้คืนเงินแก่ผู้อุทธรณ์ ให้แจ้งคำวินิจฉัยไปยังผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อให้มีคำสั่งคืนเงินและแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้อำนาจคืนเงิน

ให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์การประเมินภาษี สั่งผู้บริหารท้องถิ่นให้ดอกเบี้ยแก่ผู้ได้รับคืนเงินในอัตราร้อยละหนึ่งต่อเดือนหรือเศษของเดือนของเงินที่ได้รับคืน โดยไม่คิดทบต้น นับแต่วันที่ชำระภาษีถึงวันที่มีคำวินิจฉัยให้คืนเงิน แต่ต้องไม่เกินจำนวนเงินที่ได้รับคืน

ถ้าผู้อุทธรณ์ไม่มารับเงินคืนภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ให้เงินนั้นตกเป็นขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๘๒ ผู้อุทธรณ์มีสิทธิอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์การประเมินภาษี โดยฟ้องเป็นคดีต่อศาลภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์

หมวด ๑๑
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๘๓ ผู้ใดขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสำรวจตามมาตรา ๒๘ หรือมาตรา ๒๙ หรือของผู้บริหารท้องถิ่นหรือเจ้าหน้าที่ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นมอบหมายตามมาตรา ๖๓ (๓) หรือ (๔) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๘๔ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหนังสือเรียกของผู้บริหารท้องถิ่น ตามมาตรา ๒๙ หรือของพนักงานประเมินตามมาตรา ๔๕ หรือหนังสือเรียกหรือคำสั่งของผู้บริหารท้องถิ่นหรือเจ้าหน้าที่ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นมอบหมายตามมาตรา ๖๓ (๑) หรือ (๒) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

มาตรา ๘๕ ผู้ใดไม่แจ้งการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๓ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๘๖ ผู้ใดขัดขวางหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บริหารท้องถิ่นตามมาตรา ๖๒ หรือทำลาย ย้ายไปเสีย ซ่อนเร้น หรือโอนไปให้แก่บุคคลอื่นซึ่งทรัพย์สินที่ผู้บริหารท้องถิ่นมีคำสั่งให้ยึดหรืออายัด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๘๗ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหนังสือเรียกของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์การประเมินภาษีตามมาตรา ๘๐ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับผู้อุทธรณ์

มาตรา ๘๘ ผู้ใดแจ้งข้อความอันเป็นเท็จหรือนำพยานหลักฐานอันเป็นเท็จมาแสดงเพื่อหลีกเลี่ยงการเสียภาษี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๘๙ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือการกระทำและละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้นๆ ด้วย

มาตรา ๙๐ ความผิดตามมาตรา ๘๓ มาตรา ๘๔ มาตรา ๘๕ หรือมาตรา ๘๗ ให้ผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นมอบหมายมีอำนาจเปรียบเทียบได้

เมื่อผู้กระทำความผิดได้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในสามสิบวัน ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ถ้าผู้กระทำความผิดไม่ยินยอมตามที่เปรียบเทียบ หรือเมื่อยินยอมแล้วไม่ชำระเงินค่าปรับภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ดำเนินคดีต่อไป

เงินค่าปรับที่ได้จากการเปรียบเทียบตามพระราชบัญญัตินี้เกิดขึ้นในเขตองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใด ให้ตกเป็นรายได้ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๙๑ บทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดิน กฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่ และกฎหมายว่าด้วยการกำหนดราคาปานกลางของที่ดินสำหรับการประเมินภาษีบำรุงท้องที่ ซึ่งถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้ยังคงใช้บังคับต่อไป ในการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินและภาษีบำรุงท้องที่ ที่ต้องเสียหรือที่พึงชำระหรือที่ค้างอยู่หรือที่ต้องคืนก่อนวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๓

มาตรา ๙๒ ให้กรมที่ดินจัดส่งข้อมูลรูปแปลงที่ดินและข้อมูลเอกสารสิทธิของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ เพื่อใช้ในการเตรียมการจัดเก็บภาษีภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

การจัดส่งข้อมูลให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายตามประมวลกฎหมายที่ดินและกฎหมายว่าด้วยอาคารชุด

มาตรา ๙๓ มิให้นำความในมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับแก่การขายทอดตลาดที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของเจ้าพนักงานบังคับคดีซึ่งได้มีการประกาศขายทอดตลาดที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างไว้ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๙๔ ในสองปีแรกของการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้อัตราภาษีตามมูลค่าของฐานภาษี ดังต่อไปนี้

(๑) ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

(ก) มูลค่าของฐานภาษีไม่เกินเจ็ดสิบห้าล้านบาท ให้ใช้อัตราภาษีร้อยละศูนย์จุดศูนย์หนึ่ง

(ข) มูลค่าของฐานภาษีเกินเจ็ดสิบห้าล้านบาท แต่ไม่เกินหนึ่งร้อยล้านบาท ให้ใช้อัตราภาษีร้อยละศูนย์จุดศูนย์สาม

(ค) มูลค่าของฐานภาษีเกินหนึ่งร้อยล้านบาท แต่ไม่เกินห้าร้อยล้านบาท ให้ใช้อัตราภาษีร้อยละศูนย์จุดศูนย์ห้า

(ง) มูลค่าของฐานภาษีเกินห้าร้อยล้านบาท แต่ไม่เกินหนึ่งพันล้านบาท ให้ใช้อัตราภาษีร้อยละศูนย์จุดศูนย์เจ็ด

(จ) มูลค่าของฐานภาษีเกินหนึ่งพันล้านบาทขึ้นไป ให้ใช้อัตราภาษีร้อยละศูนย์จุดหนึ่ง

(๒) ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่เจ้าของซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาใช้เป็นที่อยู่อาศัยและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

(ก) มูลค่าของฐานภาษีไม่เกินยี่สิบห้าล้านบาท ให้ใช้อัตราภาษีร้อยละศูนย์จุดศูนย์สาม

(ข) มูลค่าของฐานภาษีเกินยี่สิบห้าล้านบาท แต่ไม่เกินห้าสิบล้านบาท ให้ใช้อัตราภาษีร้อยละศูนย์จุดศูนย์ห้า

(ค) มูลค่าของฐานภาษีเกินห้าสิบล้านบาทขึ้นไป ให้ใช้อัตราภาษีร้อยละศูนย์จุดหนึ่ง

(๓) สิ่งปลูกสร้างที่เจ้าของซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาใช้เป็นที่อยู่อาศัยและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

(ก) มูลค่าของฐานภาษีไม่เกินสี่สิบล้านบาท ให้ใช้อัตราภาษีร้อยละศูนย์จุดศูนย์สอง

(ข) มูลค่าของฐานภาษีเกินสี่สิบล้านบาท แต่ไม่เกินหกสิบห้าล้านบาท ให้ใช้อัตราภาษีร้อยละศูนย์จุดศูนย์สาม

(ค) มูลค่าของฐานภาษีเกินหกสิบห้าล้านบาท แต่ไม่เกินเก้าสิบล้านบาท ให้ใช้อัตราภาษีร้อยละศูนย์จุดศูนย์ห้า

(ง) มูลค่าของฐานภาษีเกินเก้าสิบล้านบาทขึ้นไป ให้ใช้อัตราภาษีร้อยละศูนย์จุดหนึ่ง

(๔) ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ประโยชน์เป็นที่อยู่อาศัยกรณีอื่นนอกจากการใช้ประโยชน์เป็นที่อยู่อาศัยตาม (๒) และ (๓)

(ก) มูลค่าของฐานภาษีไม่เกินห้าสิบล้านบาท ให้ใช้อัตราภาษีร้อยละศูนย์จุดศูนย์สอง

(ข) มูลค่าของฐานภาษีเกินห้าสิบล้านบาท แต่ไม่เกินเจ็ดสิบห้าล้านบาท ให้ใช้อัตราภาษีร้อยละศูนย์จุดศูนย์สาม

(ค) มูลค่าของฐานภาษีเกินเจ็ดสิบห้าล้านบาท แต่ไม่เกินหนึ่งร้อยล้านบาท ให้ใช้อัตราภาษีร้อยละศูนย์จุดศูนย์ห้า

(ง) มูลค่าของฐานภาษีเกินหนึ่งร้อยล้านบาทขึ้นไป ให้ใช้อัตราภาษีร้อยละศูนย์จุดหนึ่ง

(๕) ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ประโยชน์อื่นนอกจากการประกอบเกษตรกรรมและเป็นที่อยู่อาศัย

(ก) มูลค่าของฐานภาษีไม่เกินห้าสิบล้านบาท ให้ใช้อัตราภาษีร้อยละศูนย์จุดสาม

(ข) มูลค่าของฐานภาษีเกินห้าสิบล้านบาท แต่ไม่เกินสองร้อยล้านบาท ให้ใช้อัตราภาษีร้อยละศูนย์จุดสี่

(ค) มูลค่าของฐานภาษีเกินสองร้อยล้านบาท แต่ไม่เกินหนึ่งพันล้านบาท ให้ใช้อัตราภาษีร้อยละศูนย์จุดห้า

(ง) มูลค่าของฐานภาษีเกินหนึ่งพันล้านบาท แต่ไม่เกินห้าพันล้านบาท ให้ใช้อัตราภาษีร้อยละศูนย์จุดหก

(จ) มูลค่าของฐานภาษีเกินห้าพันล้านบาทขึ้นไป ให้ใช้อัตราภาษีร้อยละศูนย์จุดเจ็ด

(๖) ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ทิ้งไว้ว่างเปล่าหรือไม่ได้ทำประโยชน์ตามควรแก่สภาพ

(ก) มูลค่าของฐานภาษีไม่เกินห้าสิบล้านบาท ให้ใช้อัตราภาษีร้อยละศูนย์จุดสาม

(ข) มูลค่าของฐานภาษีเกินห้าสิบล้านบาท แต่ไม่เกินสองร้อยล้านบาท ให้ใช้อัตราภาษีร้อยละศูนย์จุดสี่

(ค) มูลค่าของฐานภาษีเกินสองร้อยล้านบาท แต่ไม่เกินหนึ่งพันล้านบาท ให้ใช้อัตราภาษีร้อยละศูนย์จุดห้า

(ง) มูลค่าของฐานภาษีเกินหนึ่งพันล้านบาท แต่ไม่เกินห้าพันล้านบาท ให้ใช้อัตราภาษีร้อยละศูนย์จุดหก

(จ) มูลค่าของฐานภาษีเกินห้าพันล้านบาทขึ้นไป ให้ใช้อัตราภาษีร้อยละศูนย์จุดเจ็ด

มาตรา ๙๕ ในสองปีแรกของการคำนวณภาษีตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้ฐานภาษีของที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งคำนวณได้ตามมาตรา ๓๕ หักด้วยมูลค่าของฐานภาษีที่ได้รับยกเว้นตามมาตรา ๔๐ หรือมาตรา ๔๑ แล้วคูณด้วยอัตราภาษีตามมาตรา ๙๔ ตามสัดส่วนที่กำหนดในมาตรา ๓๘ ผลลัพธ์ที่ได้เป็นจำนวนภาษีที่ต้องเสีย

เพื่อประโยชน์ในการคำนวณจำนวนภาษีตามวรรคหนึ่ง กรณีที่ดินหลายแปลงซึ่งมีอาณาเขตติดต่อกันและเป็นของเจ้าของเดียวกัน ให้คำนวณมูลค่าที่ดินทั้งหมดรวมกันเป็นฐานภาษี

มาตรา ๙๖ เพื่อเป็นการบรรเทาการชำระภาษี ในสามปีแรกของการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ยกเว้นการจัดเก็บภาษีสำหรับเจ้าของที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาและใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

มาตรา ๙๗ เพื่อเป็นการบรรเทาการชำระภาษี ในสามปีแรกของการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตามพระราชบัญญัตินี้ ในกรณีที่ผู้เสียภาษีได้รับการประเมินภาษีในจำนวนที่สูงกว่าจำนวนภาษีโรงเรือนและที่ดินหรือภาษีบำรุงท้องที่ที่ต้องเสียหรือพึงชำระในปีก่อนที่การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตามพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ให้ผู้เสียภาษีชำระภาษีตามจำนวนที่ต้องเสียหรือพึงชำระในปีก่อนเหลือจำนวนภาษีเท่าใด ให้ผู้เสียภาษีชำระภาษี ดังนี้

(๑) ปีที่หนึ่ง ร้อยละยี่สิบห้าของจำนวนภาษีที่เหลือ

(๒) ปีที่สอง ร้อยละห้าสิบของจำนวนภาษีที่เหลือ

(๓) ปีที่สาม ร้อยละเจ็ดสิบห้าของจำนวนภาษีที่เหลือ

มาตรา ๙๘ การดำเนินการออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศ ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ หากไม่สามารถดำเนินการได้ ให้รัฐมนตรีรายงานเหตุผลที่ไม่อาจดำเนินการได้ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

ผู้รับสนองพระราชโองการ
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๖ ตอนที่ ๓๐ ก ลงวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๒)

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่กฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดิน และกฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว การจัดเก็บภาษีตามกฎหมายทั้งสองฉบับ ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน สมควรยกเลิกกฎหมายทั้งสองฉบับดังกล่าวและให้ใช้กฎหมายว่าด้วยภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างแทน โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้รับผิดชอบการจัดเก็บภาษีดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สรุปลำดับสำคัญ
พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. ๒๕๖๒

เหตุผลที่ต้องตรากฎหมาย

เพื่อปรับปรุงภาษีที่เก็บจากฐานทรัพย์สิน โดยยกเลิกพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗/๕ พระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. ๒๕๐๘ และพระราชบัญญัติกำหนดราคาปานกลางของที่ดินสำหรับการประเมินภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. ๒๕๒๙ และนำพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างมาใช้บังคับแทน (มาตรา ๓)

วันที่กฎหมายมีผลใช้บังคับ

วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เว้นแต่การจัดเก็บภาษีสำหรับที่ดินและสิ่งปลูกสร้างให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓ (มาตรา ๒)

รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมาย

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (มาตรา ๖)

คณะกรรมการวินิจฉัยภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงการคลัง เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงมหาดไทย อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมธนารักษ์ อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อธิบดีกรมสรรพากร และผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เป็นกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลังแต่งตั้งข้าราชการของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เป็นเลขานุการ และอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นแต่งตั้งข้าราชการของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นผู้ช่วยเลขานุการ (มาตรา ๑๕)

หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ

๑. วินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีตามมาตรา ๒๓ วรรคสาม และตามที่กระทรวงการคลังหรือกรุงเทพมหานครร้องขอ
๒. ให้คำปรึกษาหรือคำแนะนำเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีและการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติกับคณะกรรมการภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างประจำจังหวัด กระทรวงการคลัง กระทรวงมหาดไทย หรือกรุงเทพมหานคร
๓. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ (มาตรา ๑๖)

คณะกรรมการภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างประจำจังหวัด

ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ ปลัดจังหวัด เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดธนารักษ์พื้นที่ โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด สรรพากรพื้นที่ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจำนวนหนึ่งคน นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรีจำนวนห้าคน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนห้าคน และผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัด เป็นกรรมการ และให้ท้องถิ่นจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ (มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง, วรรคสอง)

หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการประจำจังหวัด

๑. พิจารณาให้ความเห็นชอบอัตราภาษีตามร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรา ๓๓/ วรรคเจ็ด

๒. ให้ความเห็นชอบการลดภาษีหรือยกเว้นภาษีของผู้บริหารท้องถิ่นตามร่างมาตรา ๕๖ หรือ มาตรา ๕๗

๓. ให้คำปรึกษาหรือคำแนะนำแก่ผู้บริหารท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด

๔. ปฏิบัติการอื่นตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๒๑ วรรคสี่)

ผู้มีหน้าที่เสียภาษี

บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างหรือเป็นผู้ครอบครองหรือทำประโยชน์ในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างอันเป็นทรัพย์สินของรัฐ และให้หมายความรวมถึงผู้มีหน้าที่ชำระภาษีแทนผู้เสียภาษีด้วย (มาตรา ๕)

หน่วยงานจัดเก็บภาษี

เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นตามที่กฎหมายจัดตั้ง โดยรายได้ภาษีที่จัดเก็บได้จะเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ทำหน้าที่จัดเก็บ (มาตรา ๓)

ทรัพย์สินที่ต้องเสียภาษี

ที่ดิน สิ่งปลูกสร้าง และห้องชุด (มาตรา ๕)

ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างบางประเภทที่ได้รับการยกเว้นไม่จัดเก็บภาษี

๑. ทรัพย์สินของรัฐหรือของหน่วยงานของรัฐซึ่งใช้ในกิจการของรัฐหรือของหน่วยงานของรัฐ หรือในกิจการสาธารณะ ทั้งนี้ โดยมีได้ใช้หาผลประโยชน์

๒. ทรัพย์สินที่เป็นที่ทำการขององค์การสหประชาชาติ ทบวงการชำนัญพิเศษขององค์การสหประชาชาติหรือองค์การระหว่างประเทศอื่น ซึ่งประเทศไทยมีข้อผูกพันที่ต้องยกเว้นภาษีให้ตามสนธิสัญญาหรือความตกลงอื่นใด

๓. ทรัพย์สินที่เป็นที่ทำการสถานทูตหรือสถานกงสุลของต่างประเทศ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติต่อกัน

๔. ทรัพย์สินของสภาศาสนาไทย

๕. ทรัพย์สินที่เป็นศาสนสมบัติไม่ว่าของศาสนาใดที่ใช้เฉพาะเพื่อการประกอบศาสนกิจหรือกิจการสาธารณะ หรือทรัพย์สินที่เป็นที่อยู่ของสงฆ์ นักพรต นักบวช หรือบาทหลวง ไม่ว่าในศาสนาใด หรือทรัพย์สินที่เป็นศาลเจ้า ทั้งนี้ เฉพาะที่มีได้ใช้หาผลประโยชน์

๖. ทรัพย์สินที่ใช้เป็นสุสานสาธารณะหรือฌาปนสถานสาธารณะ โดยมีได้รับประโยชน์ตอบแทน

๗. ทรัพย์สินที่เป็นของมูลนิธิหรือองค์การหรือสถานสาธารณกุศลตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังประกาศกำหนด ทั้งนี้ เฉพาะที่มีได้ใช้หาผลประโยชน์

๘. ทรัพย์สินของเอกชนเฉพาะส่วนที่ได้ยินยอมให้ทางราชการจัดให้ใช้เพื่อสาธารณประโยชน์ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังประกาศกำหนด

๙. ทรัพย์สินส่วนกลางที่มีไว้เพื่อใช้หรือเพื่อประโยชน์ร่วมกันสำหรับเจ้าของร่วมตามกฎหมายว่าด้วยอาคารชุด

๑๐. ที่ดินอันเป็นสาธารณูปโภคตามกฎหมายว่าด้วยการจัดสรรที่ดิน

๑๑. ที่ดินอันเป็นพื้นที่สาธารณูปโภคตามกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

๑๒. ทรัพย์สินอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา ๘)

ฐานภาษี

๑. มูลค่าทั้งหมดของที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้าง โดยคิดคำนวณจากราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดินสิ่งปลูกสร้าง และห้องชุดตามราคาประเมินทุนทรัพย์ของอสังหาริมทรัพย์เพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวลกฎหมายที่ดินที่คณะกรรมการประจำจังหวัดกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์เป็นเกณฑ์ (มาตรา ๓๕)

๒. กรณีที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ไม่มีราคาประเมินทุนทรัพย์ การคำนวณมูลค่าให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา ๓๕ วรรคสอง)

อัตราภาษี

กฎหมายกำหนดอัตราภาษี โดยแบ่งออกเป็น ๔ กลุ่มตามการใช้ประโยชน์ของที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ดังนี้

๑. ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ให้มีอัตราภาษีไม่เกินร้อยละศูนย์จุดหนึ่งห้าของฐานภาษี ถ้ามูลค่าไม่เกินห้าสิบล้านบาทไม่ต้องเสียภาษี

๒. ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ประโยชน์เป็นที่อยู่อาศัย ให้มีอัตราภาษีไม่เกินร้อยละศูนย์จุดสามของฐานภาษี ถ้าที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่เจ้าของที่ดินซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาใช้เป็นที่อยู่อาศัยและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนราษฎรในวันที่ ๑ มกราคม ของปีภาษีนั้น ถ้ามูลค่าไม่เกินห้าสิบล้านบาทไม่ต้องเสียภาษี

ถ้าบุคคลธรรมดาเป็นเจ้าของสิ่งปลูกสร้าง แต่ไม่ได้เป็นเจ้าของที่ดินและใช้สิ่งปลูกสร้างดังกล่าวเป็นที่อยู่อาศัยและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรในวันที่ ๑ มกราคม ของปีภาษีนั้น ให้ได้รับยกเว้นมูลค่าของฐานภาษีในการคำนวณภาษีไม่เกินสิบล้านบาท

๓. ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ประโยชน์อื่นนอกจาก ๑ หรือ ๒ เช่น เป็นที่พาณิชยกรรมและอุตสาหกรรม อัตราภาษีไม่เกินร้อยละหนึ่งจุดสองของฐานภาษี

๔. ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ทิ้งไว้ว่างเปล่าหรือไม่ได้ทำประโยชน์ตามควรแก่สภาพ อัตราภาษีไม่เกินร้อยละหนึ่งจุดสองของฐานภาษี (มาตรา ๓๗/ มาตรา ๔๐ มาตรา ๔๑)

การลดและการยกเว้นภาษี

๑. การลดภาษีสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างบางประเภท เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพความจำเป็นทางเศรษฐกิจหรือสังคม หรือเหตุการณ์ หรือกิจการ หรือสภาพแห่งท้องที่ ให้กระทำได้โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา แต่จะกำหนดให้ลดภาษีเกินกว่าร้อยละเก้าสิบของจำนวนภาษีที่จะต้องเสียมิได้ (มาตรา ๕๕)

๒. ให้ผู้บริหารท้องถิ่นโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างประจำจังหวัด หรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจในการลดและการยกเว้นภาษี ตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกำหนด ดังนี้

๒.๑ ประกาศลดหรือยกเว้นภาษีในช่วงระยะเวลาใดช่วงระยะเวลาหนึ่งในกรณีที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างภายในเขตองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นของตนได้รับความเสียหายมากหรือถูกทำลายให้เสื่อมสภาพด้วยเหตุอันพ้นวิสัยที่จะป้องกันได้โดยทั่วไป (มาตรา ๕๖)

๒.๒ ออกคำสั่งลดหรือยกเว้นภาษีในกรณีที่มีเหตุผลอันทำให้ที่ดินได้รับความเสียหายหรือทำให้สิ่งปลูกสร้างถูกรื้อถอนหรือทำลาย หรือชำรุดเสียหายจนเป็นเหตุให้ต้องทำการซ่อมแซมในส่วนสำคัญ ให้ผู้เสียภาษีมียกเว้นค่าขอลดหรือยกเว้นภาษีที่จะต้องเสียต่อผู้บริหารท้องถิ่น (มาตรา ๕๗)

๓. ยกเว้นการจัดเก็บภาษีที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่มีมูลค่าไม่เกิน ๕๐ ล้านบาท ที่เจ้าของเป็นบุคคลธรรมดาใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมภายในเขตองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นรวมกัน (มาตรา ๔๐)

๔. ยกเว้นการจัดเก็บภาษีสำหรับที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่มีมูลค่าไม่เกิน ๕๐ ล้านบาท ที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองหรือผู้ทำประโยชน์ในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้าง ใช้เป็นที่อยู่อาศัยและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านของที่อยู่อาศัยนั้นตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนราษฎรในวันที่ประเมินภาษีของปีภาษีนั้น (มาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง)

ยกเว้นการจัดเก็บภาษีสิบล้านบาทสำหรับบุคคลธรรมดาที่เป็นเจ้าของสิ่งปลูกสร้าง แต่ไม่ได้เป็นเจ้าของที่ดินและใช้สิ่งปลูกสร้างดังกล่าวเป็นที่อยู่อาศัยและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรในวันที่ ๑ มกราคม ของปีภาษีนั้น (มาตรา ๔๑ วรรคสอง)

การคัดค้านและการอุทธรณ์การประเมินภาษี

๑. ผู้เสียภาษีมีสิทธิคัดค้านและยื่นคำร้องขอให้ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาทบทวนการประเมินหรือการเรียกเก็บภาษีได้ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งการประเมินภาษีหรือการเรียกเก็บภาษีแล้วแต่กรณี เมื่อผู้เสียภาษีได้รับแจ้งการประเมินภาษีแล้วเห็นว่าการประเมินภาษีหรือการเรียกเก็บภาษีนั้นไม่ถูกต้อง และผู้บริหารท้องถิ่นต้องพิจารณาคำร้องของผู้เสียภาษีดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำร้อง (มาตรา ๓๗/๓ วรรคหนึ่ง, วรรคสอง)

๒. ในกรณีที่ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาไม่เห็นชอบกับคำร้องของผู้เสียภาษีให้ผู้เสียภาษีนั้นมีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์การประเมินภาษีโดยยื่นอุทธรณ์ต่อผู้บริหารท้องถิ่นภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้ง และหากผู้เสียภาษีนั้นไม่เห็นด้วยกับผลการวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์การประเมินภาษี ให้ยื่นฟ้องเป็นคดีต่อศาลได้ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์ (มาตรา ๓๗/๓ วรรคสี่ มาตรา ๘๒)

๓. การคัดค้านและการอุทธรณ์ไม่เป็นการทุเลาการชำระภาษี เว้นแต่ผู้เสียภาษีจะได้ยื่นคำร้องต่อผู้บริหารส่วนท้องถิ่นขอให้ทุเลาการชำระภาษีไว้ก่อน (มาตรา ๓๗/๓ วรรคห้า)

บทเฉพาะกาล

กำหนดให้กฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดิน กฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่และกฎหมายว่าด้วยการกำหนดราคาปานกลางของที่ดินสำหรับการประเมินภาษีบำรุงท้องที่ ซึ่งถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้ยังใช้บังคับต่อไปในการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินและภาษีบำรุงท้องที่ที่ต้องเสียหรือพึงชำระหรือที่ค้างอยู่หรือที่ต้องคืนก่อนที่จะเริ่มมีการบังคับใช้การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๓ (มาตรา ๙๑)

พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. ๒๕๖๒ มีภารกิจที่เกี่ยวข้องกับกรมที่ดิน ดังนี้

๑. มาตรา ๑๐ ในกรณีที่มีการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองหรือการจัดทะเบียนการเช่าในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างใด ให้สำนักงานที่ดินหรือสำนักงานที่ดินสาขาแจ้งการโอนหรือการจัดทะเบียนการเช่าดังกล่าวต่อองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างตั้งอยู่ตามรายการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด ทั้งนี้ ให้แจ้งเป็นรายเดือนภายในวันที่สิบห้าของเดือนถัดไป

๒. มาตรา ๕๙ การจัดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างตามพระราชบัญญัตินี้ จะกระทำมิได้ เมื่อปรากฏหลักฐานจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรา ๖๐ ว่ามีภาษีค้างชำระสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างนั้น เว้นแต่เป็นกรณีตามร่างมาตรา ๖๗ (ขายทอดตลาดตามคำสั่งศาล)

๓. มาตรา ๖๐ ภายในเดือนมิถุนายนของปี ให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแจ้งรายการภาษีค้างชำระให้สำนักงานที่ดินหรือสำนักงานที่ดินสาขา ซึ่งที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างอยู่ในเขตท้องที่ของสำนักงานที่ดินหรือสำนักงานที่ดินสาขานั้นทราบ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ต่อไป เว้นแต่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและสำนักงานที่ดินหรือสำนักงานที่ดินสาขาจะตกลงกำหนดเวลาเป็นอย่างอื่น

๔. มาตรา ๙๒ ให้กรมที่ดินจัดส่งข้อมูลรูปแบบแปลงที่ดินและข้อมูลเอกสารสิทธิของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ เพื่อใช้ในการเตรียมการจัดเก็บภาษีภายในหลักสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

สำนักกฎหมาย กรมที่ดิน

(สำเนา)

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๕๒๕.๒/ว ๓/๒๕๖๒

กรมที่ดิน

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษาฯ

อาคารรัฐประศาสนภักดี ถนนแจ้งวัฒนะ

แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๒๐ มีนาคม ๒๕๖๒

เรื่อง การจัดส่งข้อมูลที่ดิน ตามมาตรา ๙๒ แห่งพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. ๒๕๖๒

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

อ้างถึง ๑. หนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๕๐๕.๔/ว ๕๑๓/๓ ลงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

๒. หนังสือกรมที่ดิน ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๕๐๕.๔/ว ๖๕๙๕ ลงวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๒

ตามหนังสือที่อ้างถึง ได้ส่งร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. พร้อมสรุปสาระสำคัญเพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ศึกษาทำความเข้าใจไว้เป็นการล่วงหน้า และพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๒ เป็นต้นไป เว้นแต่การจัดเก็บภาษีสำหรับที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตามพระราชบัญญัตินี้ ให้บังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๓ เป็นต้นไป โดยในมาตรา ๙๒ แห่งพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้กรมที่ดินจัดส่งข้อมูลรูปแบบแปลงที่ดินและข้อมูลเอกสารสิทธิของที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ เพื่อใช้ในการเตรียมการจัดเก็บภาษีภายในหลักสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติฯ ใช้บังคับ การจัดส่งข้อมูลให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ ได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายตามประมวลกฎหมายที่ดินและกฎหมายว่าด้วยอากรชุด นั้น

ในการนี้ กรมที่ดินได้ประชุมหารือร่วมกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เพื่อกำหนดแนวทางการจัดส่งข้อมูลที่ดินให้เป็นไปตามมาตรา ๙๒ แห่งพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. ๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๒ โดยมีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

๑. กรมที่ดินจะจัดส่งข้อมูลที่ดินที่เข้ารหัสรักษาความปลอดภัยของข้อมูล ประกอบด้วย ข้อมูลรูปแบบแปลงที่ดิน ข้อมูลทะเบียนที่ดิน และข้อมูลห้องชุด ตามเขตปกครองตำบลของกรมการปกครอง ผ่านทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) เป็นรายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยจะเริ่มส่งข้อมูลตั้งแต่วันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๖๒ แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๒

๒. การรับส่งข้อมูลตามข้อ ๑. ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง มอบหมายเจ้าหน้าที่ผู้รับมอบและดูแลรักษาข้อมูลที่ดินเป็นลายลักษณ์อักษร และให้ลงทะเบียนผ่านระบบทางอินเทอร์เน็ตที่สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศ กรมที่ดิน พัฒนาขึ้น โดยให้ลงทะเบียนได้ตั้งแต่วันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๒ เป็นต้นไป และผู้ลงทะเบียนจะได้รับรหัสผ่าน (Password) เพื่อใช้ในการเปิดข้อมูลที่ดินดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และสั่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบ และถือเป็นแนวทางปฏิบัติ

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) ประยูร รัตนเสนีย์

(นายประยูร รัตนเสนีย์)

อธิบดีกรมที่ดิน

ศูนย์ข้อมูลแผนที่รูปแบบแปลงที่ดิน

โทร. ๐ ๒๕๐๓ ๒๓๗/๓ โทรสาร ๐ ๒๕๐๓ ๓๓๖๕

(สำเนา)

พระราชบัญญัติ
วิธีการงบประมาณ
พ.ศ. ๒๕๖๑

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร

ให้ไว้ ณ วันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๑

เป็นปีที่ ๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒

(๒) พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๓

(๓) พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๑๑

(๔) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๐๓ ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕

(๕) พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๓

(๖) พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๓๔

(๗) พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๔๓

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“งบประมาณรายจ่าย” หมายความว่า จำนวนเงินอย่างสูงที่อนุญาตให้จ่ายหรือให้ก่อหนี้ผูกพันได้ตามวัตถุประสงค์และภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย

“กฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย” หมายความว่า พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย แล้วแต่กรณี

“ปีงบประมาณ” หมายความว่า ระยะเวลาตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคมของปีหนึ่ง ถึงวันที่ ๓๐ กันยายนของปีถัดไป และให้ใช้ปี พ.ศ. ที่ถัดไปนั้นเป็นชื่อสำหรับปีงบประมาณนั้น

“เงินนอกงบประมาณ” หมายความว่า บรรดาเงินทั้งปวงที่หน่วยงานของรัฐจัดเก็บหรือได้รับไว้เป็นกรณีพิเศษตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือจากนิติกรรมหรือนิติเหตุ หรือกรณีอื่นใด ที่ต้องนำส่งคลัง แต่มีกฎหมายอนุญาตให้สามารถเก็บไว้ใช้จ่ายได้โดยไม่ต้องนำส่งคลัง

“หนี้” หมายความว่า ข้อผูกพันที่จะต้องจ่ายหรืออาจจะต้องจ่ายเป็นเงิน สิ่งของหรือบริการไม่ว่าจะเป็นข้อผูกพันอันเกิดจากการกู้ยืม การค้าประกัน การซื้อหรือการจ้างโดยใช้เครดิตหรือจากการอื่นใด

“เงินจัดสรร” หมายความว่า ส่วนหนึ่งของงบประมาณรายจ่ายที่แบ่งสรรให้จ่าย หรือให้ก่อหนี้ผูกพันในระยะเวลาหนึ่ง

“หน่วยรับงบประมาณ” หมายความว่า หน่วยงานของรัฐที่ขอรับหรือได้รับจัดสรรงบประมาณรายจ่าย และให้หมายความรวมถึงสภากาชาดไทยด้วย

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า

(๑) ส่วนราชการ

(๒) รัฐวิสาหกิจ

(๓) หน่วยงานของรัฐสภา ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ และองค์การอัยการ

(๔) องค์การมหาชน

(๕) พุทธมณเฑียรที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล

(๖) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

(๗) หน่วยงานอื่นของรัฐตามที่กฎหมายกำหนด

“ส่วนราชการ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรม และให้หมายความรวมถึงจังหวัดและกลุ่มจังหวัดตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินด้วย

“รัฐวิสาหกิจ” หมายความว่า

(๑) องค์การของรัฐบาลตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล กิจการของรัฐซึ่งมีกฎหมายจัดตั้งขึ้น หรือหน่วยงานธุรกิจที่รัฐบาลเป็นเจ้าของ

(๒) บริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดที่ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจตาม (๑) มีทุนรวมอยู่ด้วยเกินร้อยละห้าสิบ

(๓) บริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดที่ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจตาม (๑) หรือ (๒) หรือที่รัฐวิสาหกิจตาม (๑) และ (๒) หรือที่รัฐวิสาหกิจตาม (๒) มีทุนรวมอยู่ด้วยเกินร้อยละห้าสิบ

“องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“คลัง” หมายความว่า ที่เก็บรักษาเงินแผ่นดินของกระทรวงการคลัง และให้หมายความรวมถึงบัญชีเงินฝากที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเพื่อการนี้ด้วย

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกระเบียบเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๖ การจัดทำงบประมาณ การบริหารงบประมาณรายจ่าย การควบคุมงบประมาณ และการประเมินผลและการรายงาน ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ และสอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ

มาตรา ๗ ให้หน่วยรับงบประมาณใช้จ่ายงบประมาณตามกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายอย่างเคร่งครัด โดยต้องเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนเป็นสำคัญ

การโอนงบประมาณรายจ่าย ให้กระทำได้เฉพาะกรณีมีความจำเป็นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้เท่านั้น

มาตรา ๘ ให้รัฐมนตรี รัฐมนตรีเจ้าสังกัด หรือรัฐมนตรีซึ่งกฎหมายกำหนดให้มีหน้าที่กำกับหรือควบคุมกิจการของหน่วยรับงบประมาณ หรือรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมาย ผู้อำนวยการ และหัวหน้าหน่วยรับงบประมาณควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปอย่างโปร่งใสและตรวจสอบได้ และให้มีการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานเพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณเกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด

มาตรา ๙ เพื่อประโยชน์เกี่ยวกับการงบประมาณ ให้หัวหน้าหน่วยรับงบประมาณมอบหมายผู้บริหารของหน่วยรับงบประมาณคนใดคนหนึ่งรับผิดชอบประสานงานเกี่ยวกับงบประมาณของหน่วยรับงบประมาณนั้น โดยให้แจ้งสำนักงานงบประมาณทราบด้วย

หมวด ๒

ลักษณะของงบประมาณ

มาตรา ๑๐ งบประมาณประจำปีที่เสนอต่อรัฐสภา อย่างน้อยต้องมีเอกสารประกอบ ดังต่อไปนี้

(๑) คำแถลงประกอบงบประมาณแสดงฐานะและนโยบายการคลังและการเงิน สำคัญสำคัญของงบประมาณ และความสัมพันธ์ระหว่างรายรับและงบประมาณรายจ่ายที่ขอตั้ง

(๒) รายรับรายจ่ายเปรียบเทียบระหว่างปีที่ล่วงมาแล้ว ปีปัจจุบัน และปีที่ขอตั้งงบประมาณรายจ่าย

(๓) คำอธิบายเกี่ยวกับประมาณการรายรับ

(๔) คำชี้แจงเกี่ยวกับงบประมาณรายจ่ายที่ขอตั้ง ซึ่งรวมถึงการแสดงผลสัมฤทธิ์และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการใช้จ่ายงบประมาณ และความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ

(๕) รายงานเกี่ยวกับสถานะทางการเงินโดยรวมของรัฐวิสาหกิจ

(๖) รายงานเกี่ยวกับสถานะเงินนอกงบประมาณและแผนการใช้จ่ายเงินนอกงบประมาณโดยรวมของหน่วยรับงบประมาณ

(๗) คำอธิบายเกี่ยวกับหนี้ของรัฐบาลทั้งที่มีอยู่แล้วในปัจจุบันและหนี้ที่เสนอเพิ่มเติม

(๘) ผลการดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณของปีงบประมาณที่ล่วงมาแล้ว

(๙) ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

มาตรา ๑๑ ในการเสนองบประมาณต่อรัฐสภานั้น ถ้าประมาณการรายรับประเภทรายได้ตามที่มีกฎหมายให้อำนาจจัดเก็บอยู่แล้วเป็นจำนวนต่ำกว่างบประมาณรายจ่ายทั้งสิ้นที่ขอตั้ง ให้แถลงวิธีหาเงินส่วนที่ขาดดุลต่อรัฐสภาด้วย แต่ถ้าเป็นจำนวนสูงกว่าก็ให้แถลงวิธีที่จะจัดการแก้ส่วนที่เกินดุลนั้นด้วย

ในกรณีที่ต้องมีการกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐและกฎหมายว่าด้วยการบริหารหนี้สาธารณะ

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีออกใช้ไม่ทันปีงบประมาณใหม่ ให้ใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณที่ล่วงแล้วไปพลางก่อนได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ผู้อำนวยการกำหนดโดยอนุมัตินายกรัฐมนตรี

มาตรา ๑๓ การเสนองบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมต่อรัฐสภา ให้คณะรัฐมนตรีเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม โดยให้แสดงเหตุผลและเงินที่พึงได้มาสำหรับจ่ายตามงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมที่ขอตั้งด้วย

วิธีการจัดทำงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ให้เป็นไปตามที่ผู้อำนวยการกำหนด

มาตรา ๑๔ งบประมาณรายจ่ายที่กำหนดในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม อาจจำแนกได้ดังต่อไปนี้

- (๑) งบประมาณรายจ่ายงบกลาง
- (๒) งบประมาณรายจ่ายของหน่วยรับงบประมาณ
- (๓) งบประมาณรายจ่ายบูรณาการ
- (๔) งบประมาณรายจ่ายบุคลากร
- (๕) งบประมาณรายจ่ายสำหรับทุนหมุนเวียน
- (๖) งบประมาณรายจ่ายเพื่อการชำระหนี้ภาครัฐ
- (๗) งบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินคงคลัง
- (๘) งบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินทุนสำรองจ่าย

การจำแนกรายจ่ายใดเป็นงบประมาณรายจ่ายตามประเภทที่กำหนดในวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่ผู้อำนวยการกำหนด

มาตรา ๑๕ งบประมาณรายจ่ายงบกลาง ได้แก่ งบประมาณรายจ่ายที่ตั้งไว้เพื่อจัดสรรให้แก่หน่วยรับงบประมาณใช้จ่าย โดยแยกต่างหากจากงบประมาณรายจ่ายของหน่วยรับงบประมาณ และให้มีรายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นด้วย

มาตรา ๑๖ งบประมาณรายจ่ายบูรณาการ ได้แก่ งบประมาณรายจ่ายที่ตั้งไว้สำหรับแผนงานบูรณาการที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติ โดยมีหน่วยรับงบประมาณตั้งแต่สองหน่วยขึ้นไปร่วมกันรับผิดชอบดำเนินการ งบประมาณรายจ่ายที่ตั้งไว้สำหรับแผนงานบูรณาการตามวรรคหนึ่ง ต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ

มาตรา ๑๗ งบประมาณรายจ่ายบุคลากร ได้แก่ งบประมาณรายจ่ายที่กำหนดให้จ่ายเพื่อการบริหารงานบุคลากรภาครัฐ

มาตรา ๑๘ งบประมาณรายจ่ายข้ามปีจะมีได้ในกรณีที่คาดว่าจะใช้งบประมาณรายจ่ายให้เสร็จทันภายในปีงบประมาณไม่ได้ โดยต้องกำหนดเวลาสิ้นสุดไว้ด้วย

การจัดทำงบประมาณรายจ่ายข้ามปีให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้อำนวยการกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

หมวด ๓

หน้าที่และอำนาจของผู้อำนวยการ

มาตรา ๑๙ ให้ผู้อำนวยการมีหน้าที่และอำนาจจัดทำงบประมาณกับปฏิบัติการอย่างอื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ และให้มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการงบประมาณ ดังต่อไปนี้ด้วย

- (๑) กำหนดยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี เพื่อให้หน่วยรับงบประมาณใช้เป็นแนวทางในการจัดทำคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี
- (๒) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำกรอบประมาณการรายจ่าย เพื่อให้การจัดทำงบประมาณสอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๒๓
- (๓) เรียกให้หน่วยรับงบประมาณเสนอประมาณการรายรับและรายจ่ายและสถานะเงินนอกงบประมาณตามแบบและหลักเกณฑ์ พร้อมด้วยรายละเอียดที่ผู้อำนวยการกำหนด

(๔) วิเคราะห์งบประมาณและการจ่ายเงินของหน่วยรับงบประมาณ รวมทั้งเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับงบประมาณของหน่วยงานของรัฐสภา ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ และองค์การอัยการด้วย

(๕) กำหนด เพิ่ม หรือลดเงินจัดสรรตามความจำเป็นของการปฏิบัติงาน

(๖) กำหนดระยะเวลาของเงินจัดสรร

(๗) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยรับงบประมาณ

(๘) ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นหน้าที่และอำนาจของผู้อำนวยการหรือตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๒๐ ให้ผู้อำนวยการเสนองบประมาณประจำปีต่อนายกรัฐมนตรี เพื่อคณะรัฐมนตรีเสนอต่อรัฐสภาเป็นเวลาอย่างน้อยสามเดือนก่อนวันเริ่มปีงบประมาณนั้น

มาตรา ๒๑ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้อำนวยการมีอำนาจเรียกให้หน่วยรับงบประมาณชี้แจงข้อเท็จจริงตามที่เห็นสมควร และให้ผู้อำนวยการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ผู้อำนวยการมอบหมายมีอำนาจที่จะเข้าตรวจสอบสรรพสมุด บัญชี เอกสาร และหลักฐานต่างๆ ของหน่วยรับงบประมาณได้

มาตรา ๒๒ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ผู้อำนวยการมอบหมายตามมาตรา ๒๑ เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด ๔

การจัดทำงบประมาณ

มาตรา ๒๓ การจัดทำงบประมาณต้องคำนึงถึงประมาณการรายรับและฐานะทางการคลังของประเทศ ความจำเป็นในการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เสถียรภาพทางเศรษฐกิจภายในและภายนอกประเทศ ความเป็นธรรมทางสังคม นโยบายรัฐบาล และภารกิจของหน่วยรับงบประมาณ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณและเกิดผลสัมฤทธิ์ในการบริหารจัดการภาครัฐ

มาตรา ๒๔ ในการจัดทำงบประมาณประจำปี ให้สำนักงานงบประมาณเป็นหน่วยงานหลัก โดยร่วมกับกระทรวงการคลัง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบายงบประมาณประจำปี ประมาณการรายได้ วงเงินงบประมาณรายจ่าย และวิธีการเพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณ หรือการจัดการในกรณีที่ประมาณการรายได้สูงกว่าวงเงินงบประมาณ

(๒) กำหนดส่วนงบประมาณรายจ่ายเพื่อการลงทุนและงบประมาณรายจ่ายเพื่อการชำระหนี้ภาครัฐ ต่อกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี

(๓) กำหนดกรอบประมาณการรายจ่าย ประมาณการรายรับ และฐานะการคลังของรัฐบาล เป็นการล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามปี

เมื่อได้ดำเนินการตาม (๑) แล้ว ให้ผู้อำนวยการเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

ส่วนที่ ๑
การขอตั้งงบประมาณรายจ่าย

มาตรา ๒๕ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๔ ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัด หรือรัฐมนตรีซึ่งกฎหมายกำหนดให้มีหน้าที่กำกับหรือควบคุมกิจการของหน่วยรับงบประมาณ หรือรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายมีหน้าที่รับผิดชอบในการยื่นคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายของหน่วยรับงบประมาณนั้นต่อผู้อำนวยการตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่ผู้อำนวยการกำหนด

การยื่นคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องแสดงวัตถุประสงค์ แผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ และให้จัดส่งรายงานเกี่ยวกับเงินนอกงบประมาณ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้อำนวยการกำหนดด้วย

มาตรา ๒๖ ในกรณีที่หน่วยรับงบประมาณจะต้องมีการก่อหนี้ผูกพันงบประมาณมากกว่า หนึ่งปีงบประมาณสำหรับรายการงบประมาณที่มีวงเงินตั้งแต่หนึ่งพันล้านบาทขึ้นไป ให้หน่วยรับงบประมาณ เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติก่อนที่จะมีการยื่นคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายต่อผู้อำนวยการ

มาตรา ๒๗ การขอตั้งงบประมาณรายจ่ายของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด และผู้ว่าราชการจังหวัดที่เป็นหัวหน้ากลุ่มจังหวัด มีหน้าที่รับผิดชอบในการรวบรวมคำขอตั้งงบประมาณรายจ่าย และยื่นต่อรัฐมนตรีเจ้าสังกัดเพื่อเสนอต่อผู้อำนวยการ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่ ผู้อำนวยการกำหนด

มาตรา ๒๘ การขอตั้งงบประมาณรายจ่ายของรัฐสภา ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ และองค์การอัยการ ให้หน่วยงานของรัฐสภา ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ และองค์การอัยการ ทำหน้าที่ของหน่วยรับงบประมาณ โดยจะต้องยื่นคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายต่อคณะรัฐมนตรีภายในระยะเวลาที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

ให้นำความในมาตรา ๒๕ วรรคสอง มาใช้บังคับกับการยื่นคำขอตั้งงบประมาณรายจ่าย ตามมาตรานี้ด้วย

มาตรา ๒๙ การขอตั้งงบประมาณรายจ่ายเพื่อสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็น เงินอุดหนุน สำหรับการดำเนินการโดยทั่วไปหรือสำหรับการดำเนินการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นการเฉพาะ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยื่นคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เพื่อเสนอต่อผู้อำนวยการ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่ผู้อำนวยการกำหนด

การจัดสรรงบประมาณเป็นเงินอุดหนุนสำหรับการดำเนินการโดยทั่วไปขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ให้สำนักงานงบประมาณพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการกำหนด แผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๓๐ การยื่นคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีนั้น ถ้าหน่วยรับงบประมาณมิได้ยื่น ภายในกำหนดระยะเวลาตามที่ผู้อำนวยการกำหนด หรือยื่นคำขอโดยไม่มีรายงานเกี่ยวกับเงินนอกงบประมาณ ตามมาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๘ ให้ผู้อำนวยการตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้ได้ตามที่เห็นสมควร

ส่วนที่ ๒

งบประมาณรายจ่ายบูรณาการ

มาตรา ๓๑ เพื่อประโยชน์ในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายบูรณาการ ให้มีการจัดทำแผนงานบูรณาการซึ่งประกอบด้วย เป้าหมายร่วม วัตถุประสงค์ งบประมาณรายจ่ายที่ต้องใช้ในการดำเนินการระยะเวลาดำเนินการที่ชัดเจน สามารถวัดผลสัมฤทธิ์ได้ รวมทั้งภารกิจของหน่วยรับงบประมาณ ที่เป็นเจ้าภาพหลักและหน่วยรับงบประมาณที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความรวดเร็ว ประหยัด และลดความซ้ำซ้อน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้อำนวยการกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๓๒ เมื่อคณะรัฐมนตรีอนุมัติแผนงานบูรณาการแล้ว การจัดทำงบประมาณรายจ่ายตามแผนงานบูรณาการ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้อำนวยการกำหนด

หมวด ๕

การบริหารงบประมาณรายจ่าย

มาตรา ๓๓ เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น การบริหารงบประมาณรายจ่ายตามกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย ให้เป็นไปตามระเบียบที่ผู้อำนวยการกำหนด

มาตรา ๓๔ เพื่อประโยชน์ในการบริหารงบประมาณรายจ่าย ให้หน่วยรับงบประมาณจัดทำแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณตามกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายเสนอต่อผู้อำนวยการตามระเบียบที่ผู้อำนวยการกำหนด

มาตรา ๓๕ งบประมาณรายจ่ายของหน่วยรับงบประมาณที่กำหนดไว้ตามกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย จะโอนหรือนำไปใช้สำหรับหน่วยรับงบประมาณอื่นมิได้ เว้นแต่

(๑) มีพระราชบัญญัติให้โอนหรือนำไปใช้ได้

(๒) ในกรณีที่มิพระราชกฤษฎีการวมหรือโอนส่วนราชการเข้าด้วยกันไม่ว่าจะมีผลเป็นการจัดตั้งส่วนราชการขึ้นใหม่หรือไม่ก็ตาม ให้โอนงบประมาณรายจ่ายของส่วนราชการที่ถูกโอนหรือรวมเข้าด้วยกันนั้นไปเป็นส่วนราชการที่รับโอนหรือที่รวมเข้าด้วยกัน หรือส่วนราชการที่จัดตั้งขึ้นใหม่ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว

(๓) การโอนงบประมาณรายจ่ายบูรณาการภายใต้แผนงานบูรณาการเดียวกัน

(๔) การโอนงบประมาณรายจ่ายบุคลากรภายใต้แผนงานบุคลากรภาครัฐ

การโอนงบประมาณรายจ่ายตาม (๓) และ (๔) ให้กระทำได้เท่าที่จำเป็นและไม่เกิดผลเสียต่อการดำเนินการตามแผนงานบูรณาการและแผนงานบุคลากรภาครัฐ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่ผู้อำนวยการกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๓๖ งบประมาณรายจ่ายของหน่วยรับงบประมาณที่กำหนดไว้ในแผนงานหรือรายการใด ตามกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย หรือพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๓๕ (๒) จะโอนหรือนำไปใช้ในแผนงานหรือรายการอื่นมิได้ เว้นแต่จะได้รับอนุมัติจากผู้อำนวยการ แต่ผู้อำนวยการจะอนุมัติมิได้ ในกรณีที่เพิ่มผลให้เพิ่มรายจ่ายประเภทเงินราชการลับ หรือเป็นแผนงานหรือโครงการใหม่ เว้นแต่จะได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี

รายจ่ายรายการต่างๆ ที่กำหนดไว้ในงบประมาณรายจ่ายงบกลาง ให้ผู้อำนวยการมีอำนาจจัดสรรให้หน่วยรับงบประมาณเบิกจ่ายโดยตรง หรือเบิกจ่ายในรายการต่างๆ ของหน่วยรับงบประมาณนั้นๆ ได้ตามความจำเป็น

ในกรณีที่มีความจำเป็นผู้อำนวยการโดยอนุมัตินายกรัฐมนตรีจะโอนงบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการใดรายการหนึ่งไปเพิ่มรายการอื่นๆ ในงบกลางด้วยกันก็ได้

หมวด ๖

การควบคุมงบประมาณ

มาตรา ๓๓/ ให้รัฐมนตรีเป็นผู้รับผิดชอบควบคุมการเบิกจ่ายเงินงบประมาณรายจ่ายของหน่วยรับงบประมาณให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย และเพื่อการนี้ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการเบิกจ่ายดังกล่าวด้วย

เพื่อประโยชน์ในการควบคุมงบประมาณรายจ่าย ให้รัฐมนตรีมีอำนาจเรียกให้หน่วยรับงบประมาณเสนอข้อเท็จจริงตามที่เห็นสมควร และให้มีอำนาจมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าตรวจสอบสมุด บัญชี เอกสาร และหลักฐานต่างๆ ของหน่วยรับงบประมาณได้ โดยให้ถือว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ที่รัฐมนตรีมอบหมายเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาด้วย

มาตรา ๓๔ ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดหรือรัฐมนตรีซึ่งกฎหมายกำหนดให้มีหน้าที่กำกับหรือควบคุมกิจการของหน่วยรับงบประมาณ หรือรัฐมนตรีผู้รักษากฎหมาย มีหน้าที่รับผิดชอบในการกำกับหรือควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยรับงบประมาณให้มีการใช้จ่ายงบประมาณภายในวงเงินงบประมาณรายจ่ายที่ได้รับจัดสรร และเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐอย่างเคร่งครัด

ในกรณีของหน่วยงานของรัฐสภา ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ และองค์กรอัยการ ให้ผู้รักษากฎหมายว่าด้วยการนั้นมีหน้าที่รับผิดชอบในการกำกับหรือควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยรับงบประมาณให้เป็นไปตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๓๕ ให้หัวหน้าหน่วยรับงบประมาณมีหน้าที่ควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายให้เป็นไปตามแผนงานหรือรายการและภายในวงเงินงบประมาณรายจ่ายตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย หรือตามที่มีการโอน หรือได้รับจัดสรรตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔๐ หน่วยรับงบประมาณจะจ่ายเงินหรือก่อนนี้ผูกพันได้แต่เฉพาะตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายหรือตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามอำนาจที่มีอยู่ตามกฎหมายอื่น

การจ่ายเงินหรือก่อนนี้ผูกพันตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นไปตามแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับความเห็นชอบจากผู้อำนวยการตามมาตรา ๓๔ โดยต้องได้รับอนุมัติเงินจัดสรรจากผู้อำนวยการก่อนการจ่ายเงินหรือก่อนนี้ผูกพัน เว้นแต่กรณีที่เป็นรายจ่ายตามงบประมาณรายจ่ายบุคลากร และรายจ่ายอื่นที่ผู้อำนวยการกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ให้หน่วยรับงบประมาณจ่ายเงินหรือก่อนนี้ผูกพันได้โดยไม่ต้องขออนุมัติเงินจัดสรร

ในกรณีที่มีความจำเป็นและเร่งด่วน คณะรัฐมนตรีมีอำนาจอนุมัติให้หน่วยรับงบประมาณจ่ายเงินหรือก่อนนี้ผูกพันงบประมาณรายจ่ายก่อนได้รับเงินจัดสรรตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๔๑ รายการงบประมาณรายจ่ายตามกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายที่จะต้องก่อนนี้ผูกพันข้ามปีงบประมาณ ให้ผู้อำนวยการรวบรวมรายการงบประมาณรายจ่ายที่จะต้องก่อนนี้ผูกพันและวงเงินที่คาดว่าจะต้องก่อนนี้ผูกพันงบประมาณรายจ่ายในปีต่อไป ไป รวมทั้งจำนวนเงินเพื่อเหลือเพื่อขาดเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติการก่อนนี้ผูกพันภายในหกสิบวันนับแต่วันที่กฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายมีผลใช้บังคับ และเมื่อคณะรัฐมนตรีอนุมัติแล้ว ให้หน่วยรับงบประมาณดำเนินการตามระเบียบที่ผู้อำนวยการกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๔๒ ในกรณีที่มีความจำเป็นและเร่งด่วนเพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดิน และมีใช้กรณีตามมาตรา ๔๑ คณะรัฐมนตรีมีอำนาจอนุมัติให้หน่วยรับงบประมาณก่อหนี้ผูกพันเกินกว่า หรือนอกเหนือไปจากที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายได้

เมื่อคณะรัฐมนตรีอนุมัติการก่อหนี้ผูกพันตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้หน่วยรับงบประมาณดำเนินการก่อหนี้ผูกพันงบประมาณรายจ่ายตามระเบียบที่ผู้อำนวยการกำหนดในมาตรา ๔๑ ด้วยโดยอนุมัติ

มาตรา ๔๓ การขอเบิกเงินจากคลังตามงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณใด ให้กระทำได้ แต่เฉพาะภายในปีงบประมาณนั้น

ในกรณีที่ไม่สามารถเบิกเงินจากคลังได้ภายในปีงบประมาณ ให้ขยายเวลาขอเบิกเงินจากคลังได้ เฉพาะในกรณีที่หน่วยรับงบประมาณได้ก่อหนี้ผูกพันไว้ก่อนสิ้นปีงบประมาณ และได้มีการกันเงินไว้ตามระเบียบ เกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินจากคลังแล้ว

การขยายเวลาขอเบิกเงินจากคลังตามวรรคสอง ให้ขยายออกไปได้อีกไม่เกินหกเดือนของ ปีงบประมาณถัดไป เว้นแต่มีความจำเป็นต้องขอเบิกเงินจากคลังภายหลังเวลาดังกล่าว ให้ขอทำความตกลง กับกระทรวงการคลังเพื่อขอขยายเวลาออกไปได้อีกไม่เกินหกเดือน

มาตรา ๔๔ ในกรณีที่ปีงบประมาณรายจ่ายข้ามปี การขอเบิกเงินจากคลังให้กระทำได้แต่ เฉพาะภายในเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย เว้นแต่เป็นงบประมาณรายจ่ายข้ามปี ที่ได้ก่อหนี้ผูกพันไว้ก่อนสิ้นกำหนดเวลา และได้มีการกันเงินไว้ตามระเบียบเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินจากคลัง ก็ให้ขยายเวลาขอเบิกเงินจากคลังต่อไปได้อีกไม่เกินหกเดือน แต่หากมีความจำเป็นต้องขอเบิกเงินจากคลัง ภายหลังเวลาดังกล่าว ให้ขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลังเพื่อขอขยายเวลาออกไปได้อีกไม่เกินหกเดือน

มาตรา ๔๕ ให้มีเงินทุนจำนวนหนึ่งโดยให้รัฐมนตรีจ่ายจากคลัง เรียกว่า “เงินทุนสำรองจ่าย” เป็นจำนวนห้าหมื่นล้านบาท เงินทุนนี้ให้นำไปจ่ายได้ในกรณีที่มีความจำเป็นและเร่งด่วนเพื่อประโยชน์ แก่ราชการแผ่นดิน และงบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ไม่เพียงพอ ทั้งนี้ โดยอนุมัติคณะรัฐมนตรี และเมื่อได้จ่ายเงินไปแล้ว ให้ตั้งงบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้ ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายเพื่อสมทบเงินทุนนั้นไว้จ่ายต่อไปในโอกาสแรก

หมวด ๓/

การประเมินผลและการรายงาน

ส่วนที่ ๑

การประเมินผล

มาตรา ๔๖ ให้ผู้อำนวยการจัดวางระบบการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผน การปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยรับงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อ การวัดผลสัมฤทธิ์หรือประโยชน์ที่จะได้รับจากการใช้จ่ายงบประมาณ โดยในระบบการติดตามและประเมินผล การดำเนินงานให้ประกอบด้วย การติดตามและประเมินผลก่อนการจัดสรรงบประมาณระหว่างการใช้จ่าย งบประมาณ และภายหลังจากการใช้จ่ายงบประมาณ

มาตรา ๔๗ ให้หน่วยรับงบประมาณจัดให้มีระบบการติดตามประเมินผล การดำเนินงาน ตามแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณภายในหน่วยรับงบประมาณตามหลักเกณฑ์และ วิธีการที่ผู้อำนวยการกำหนด และให้ถือว่าการประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารงบประมาณ ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเปิดเผยต่อสาธารณชนด้วย

มาตรา ๔๘ ในกรณีที่การประเมินผลสัมฤทธิ์ของการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายของหน่วยรับงบประมาณใดไม่ได้ตามเป้าหมายหรือตัวชี้วัดที่กำหนด ให้ผู้อำนวยการจัดทำข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้หน่วยรับงบประมาณปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด และรายงานรัฐมนตรีเจ้าสังกัด หรือรัฐมนตรีซึ่งกฎหมายกำหนดให้มีหน้าที่กำกับหรือควบคุมกิจการของหน่วยรับงบประมาณ หรือรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมาย เพื่อทราบ

ในกรณีที่หน่วยรับงบประมาณไม่สามารถปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้อำนวยการรายงานต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อสั่งการตามความเห็นสมควร

ส่วนที่ ๒

การรายงาน

มาตรา ๔๙ เมื่อสิ้นปีงบประมาณ ให้รัฐมนตรีประกาศรายงานการรับจ่ายเงินงบประมาณประจำปี ที่สิ้นสุดนั้นและเงินทุนสำรองจ่ายในราชกิจจานุเบกษาภายในหกสิบวัน

มาตรา ๕๐ ให้หน่วยรับงบประมาณรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณ ที่สิ้นสุดรวมทั้งผลการปฏิบัติงานให้ผู้อำนวยการทราบภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ เพื่อผู้อำนวยการจัดทำรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายและผลการปฏิบัติงานของหน่วยรับงบประมาณ เสนอต่อคณะรัฐมนตรีภายในเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ

มาตรา ๕๑ ให้ผู้อำนวยการรายงานการโอนงบประมาณรายจ่ายงบกลางระหว่างรายการที่กำหนดไว้ในงบประมาณรายจ่ายงบกลาง หรือการโอนงบประมาณรายจ่ายบูรณาการและงบประมาณรายจ่าย บุคลากรระหว่างหน่วยรับงบประมาณเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อรายงานต่อรัฐสภาภายในสามสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณนั้น

หมวด ๘

ความรับผิดชอบ

มาตรา ๕๒ ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยรับงบประมาณ ผู้ใดจ่ายเงินหรือก่อหนี้ผูกพัน หรือโดยรู้อยู่แล้วยินยอมให้กระทำการดังกล่าวนั้นโดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ หรือระเบียบที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ นอกจากความรับผิดชอบทางอาญาซึ่งอาจได้รับตามกฎหมายอื่นแล้ว ผู้กระทำหรือผูยินยอมให้กระทำการดังกล่าวจะต้องรับผิดชอบใช้เงินงบประมาณที่หน่วยรับงบประมาณได้ จ่ายไปหรือต้องผูกพันจะต้องจ่าย ตลอดจนค่าสินไหมทดแทนใดๆ ให้แก่หน่วยรับงบประมาณนั้น

บุคคลภายนอกผู้ได้รับประโยชน์จากการกระทำตามวรรคหนึ่ง จะต้องร่วมรับผิดชอบกับผู้กระทำการ ฝ่าฝืนด้วย เว้นแต่จะแสดงได้ว่าตนได้กระทำไปโดยสุจริตไม่รู้เท่าถึงการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติหรือระเบียบ ดังกล่าว

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งได้ทักท้วงคำสั่งของผู้บังคับบัญชาหรือได้บันทึกข้อโต้แย้งไว้เป็นหนังสือแล้วว่า การที่จะปฏิบัติตามคำสั่งนั้น อาจไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือระเบียบ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๕๓ ในกรณีที่กฎหมายใดที่มีผลใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ บัญญัติบทนิยามคำว่า “รัฐวิสาหกิจ” ให้หมายความว่า รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ หรือมีการอ้างอิงรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ ให้ถือว่าบทนิยามหรือการอ้างอิงดังกล่าว ในกฎหมายนั้นยังคงมีความหมายหรือเป็นการอ้างอิงความหมายตามบทนิยามคำว่า “รัฐวิสาหกิจ” ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ความในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับกฎที่มีผลใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ที่มีการกำหนดบทนิยามคำว่า “รัฐวิสาหกิจ” หมายความว่า รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ หรือมีการอ้างอิงรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณด้วย

ภายในห้าปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้มีการดำเนินการปรับปรุงหรือแก้ไขเพิ่มเติม บทนิยามคำว่า “รัฐวิสาหกิจ” หรือการอ้างอิงรัฐวิสาหกิจในกฎหมายตามวรรคหนึ่งหรือในกฎตามวรรคสอง ให้แล้วเสร็จ

มาตรา ๕๔ การจัดทำและการเสนองบประมาณรายจ่ายประจำปีที่ได้ดำเนินการตาม พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม แต่ยังไม่แล้วเสร็จในวันก่อนวันที่ พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้อยู่ในบังคับของบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จนกว่าจะแล้วเสร็จ

มาตรา ๕๕ เว้นแต่เป็นกรณีที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๖ และมาตรา ๕๗ ในกรณีที่หน่วยรับ บงประมาณได้มีการก่อหนี้ผูกพันไว้ตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และได้มีการกันเงินไว้ตามระเบียบเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินจากคลังแล้ว ให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติ วิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมต่อไปได้ ทั้งนี้ ให้ดำเนินการเบิกจ่ายให้แล้วเสร็จภายใน วันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓

มาตรา ๕๖ ให้งบประมาณรายจ่ายของปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ประเภทกลาง รายการ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเสด็จพระราชดำเนินและต้อนรับประมุขต่างประเทศ ค่าใช้จ่ายตามโครงการอันเนื่อง มาจากพระราชดำริ ค่าใช้จ่ายชดเชยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน และ เงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ที่ยังมีได้มีการก่อหนี้ผูกพัน แต่ได้มีการกันเงินและขอขยายเวลา ขอเบิกเงินจากคลังไว้ตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ให้ดำเนินการ เบิกจ่ายให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓

มาตรา ๕๗ ในกรณีที่มีการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายของปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ประเภทกลาง ให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยให้ก่อหนี้ผูกพันให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒ และดำเนินการเบิกจ่ายให้แล้วเสร็จ ภายในวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓

มาตรา ๕๘ บรรดา กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือหลักเกณฑ์ที่ออกไว้โดยอาศัยอำนาจ แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ให้ยังคงใช้บังคับต่อไปเพียงเท่าที่ ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้จนกว่าจะมีการออกระเบียบหรือหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัตินี้

การออกระเบียบหรือหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จเพื่อให้มีผล ใช้บังคับภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๕๙ บรรดา กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือหลักเกณฑ์ที่ออกไว้โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๑ และมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมให้ยังคงใช้บังคับต่อไปเพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐหรือพระราชบัญญัตินี้จนกว่าจะมีการออกกฎ ระเบียบ หรือหลักเกณฑ์ตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ

มาตรา ๖๐ เมื่อพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับแล้ว กรณีที่จะมีการโอนงบประมาณรายจ่ายให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๖๑ ให้กระทรวงการคลังนำเงินทุนสำรองจ่ายตามมาตรา ๒๙ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๓ ส่งคลังให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ผู้รับสนองพระราชโองการ
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๙๒ ก ลงวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑)

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน สมควรปรับปรุงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณ การบริหารงบประมาณรายจ่าย การควบคุมงบประมาณ รวมถึงการประเมินผลและการรายงานการใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อให้กระบวนการจัดสรรงบประมาณของประเทศมีลักษณะที่มุ่งเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ของงบประมาณเป็นสำคัญ และเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สรุปสาระสำคัญ

พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑

เหตุผลและความจำเป็น

- กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน สมควรปรับปรุงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณ การบริหารงบประมาณรายจ่าย การควบคุมงบประมาณ รวมถึงการประเมินผล และการรายงานการใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อให้กระบวนการจัดสรรงบประมาณของประเทศมีลักษณะที่มุ่งเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ของงบประมาณเป็นสำคัญ และเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณยิ่งขึ้น

- โดยยกเลิกพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (มาตรา ๓)

วันที่กฎหมายมีผลใช้บังคับ

วันถัดจากวันประกาศราชกิจจานุเบกษา (ประกาศราชกิจจานุเบกษาวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ เป็นต้นไป) (มาตรา ๒)

ผู้รักษาการตามกฎหมาย

นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง (มาตรา ๕)

การควบคุมทั่วไปในการบริหารงบประมาณ

- กำหนดให้หน่วยรับงบประมาณมีหน้าที่ควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปอย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้ และให้มีการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานเพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณเกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด (มาตรา ๘)

- ให้หัวหน้าหน่วยรับงบประมาณมอบหมายผู้บริหารของหน่วยรับงบประมาณคนใดคนหนึ่งรับผิดชอบประสานงานเกี่ยวกับงบประมาณของหน่วยรับงบประมาณนั้น โดยแจ้งให้สำนักงานงบประมาณทราบด้วย (มาตรา ๙)

การจัดทำงบประมาณ

- การจัดทำงบประมาณต้องคำนึงถึงประมาณการรายรับและฐานะทางการคลังของประเทศ ความจำเป็นในการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เสาธิตภาพทางเศรษฐกิจภายในและภายนอกประเทศ ความเป็นธรรมทางสังคม นโยบายรัฐบาล และภารกิจของหน่วยรับงบประมาณ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณและเกิดผลสัมฤทธิ์ในการบริหารจัดการภาครัฐ

การยื่นคำขอตั้งงบประมาณรายจ่าย

- การยื่นคำขอตั้งงบประมาณรายจ่าย อย่างน้อยต้องแสดงวัตถุประสงค์ แผนการปฏิบัติงาน และแผนการใช้จ่ายงบประมาณ รายงานเกี่ยวกับเงินนอกงบประมาณตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักงานงบประมาณกำหนด (มาตรา ๒๕)

รายการก่องหนี้ผูกพัน

- ในกรณีต้องมีการก่องหนี้ผูกพันงบประมาณมากกว่า ๑ ปีงบประมาณสำหรับรายการงบประมาณที่มีวงเงินตั้งแต่หนึ่งพันล้านบาทขึ้นไป ให้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติก่อนที่จะมีการยื่นคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายต่อสำนักงานงบประมาณ (มาตรา ๒๖)

การตั้งงบประมาณรายจ่ายบูรณาการ

- ให้มีการจัดทำแผนงานบูรณาการซึ่งประกอบด้วย เป้าหมายร่วม วัตถุประสงค์ งบประมาณรายจ่ายที่ต้องใช้ในการดำเนินการ ระยะเวลาที่ชัดเจน สามารถวัดผลสัมฤทธิ์ได้ รวมทั้งภารกิจของหน่วยงานเจ้าภาพและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักงานงบประมาณกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี (มาตรา ๓๑)

- การจัดทำงบประมาณตามแผนงานบูรณาการ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักงานงบประมาณกำหนด (มาตรา ๓๒)

การขอเบิกเงินจากคลัง

- การขอเบิกเงินจากคลัง ให้กระทำได้แต่เฉพาะภายในปีงบประมาณนั้น

- ในกรณีที่ไม่สามารถเบิกเงินจากคลังได้ภายในปีงบประมาณ ให้ขยายเวลาขอเบิกจากคลังได้เฉพาะในกรณีที่ได้ก่อหนี้ผูกพันไว้ก่อนสิ้นปีงบประมาณ และได้มีการกันเงินไว้ตามระเบียบเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินจากคลังแล้ว (มาตรา ๔๓)

ระบบติดตามประเมินผล

- ให้สำนักงานงบประมาณวางระบบการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์หรือประโยชน์ที่จะได้รับจากการใช้จ่ายงบประมาณ (มาตรา ๔๖)

การติดตามประเมินผลโดยหน่วยรับงบประมาณ

- ให้หน่วยรับงบประมาณจัดให้มีระบบการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักงานงบประมาณกำหนด และให้ถือว่าการประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารงบประมาณที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และเปิดเผยต่อสาธารณชนด้วย (มาตรา ๔๗)

การรายงาน

- หน่วยรับงบประมาณรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายต่อผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ ภายใน ๔๕ วัน นับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ เพื่อสำนักงานงบประมาณจัดทำรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณ และผลการปฏิบัติงานของหน่วยรับงบประมาณเสนอต่อคณะรัฐมนตรีภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ (มาตรา ๕๐)

บทเฉพาะกาล

- กรณีที่หน่วยรับงบประมาณได้มีการก่อหนี้ผูกพันไว้ตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และได้มีการกันเงินไว้ตามระเบียบเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินจากคลังแล้ว ให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมต่อไปได้ ทั้งนี้ ให้ดำเนินการเบิกจ่ายให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓ (มาตรา ๕๕)

ประตูลู่ภาคใต้ ไหว้เสด็จในกรม ชมไร่กาแฟ แลหาดทรายรี ดิกกล้วยเล็บมือ ขึ้นชื่อรังนก

คำขวัญจังหวัดชุมพร

เมืองชุมพรลือเลื่องภาคใต้
“ประตูลู่ภาคใต้” เมืองสุดดี
พรมากมายได้รับเมื่อไปถึง
ไหว้เสด็จในกรม”หลวงชุมพร
ได้ “ชมไร่กาแฟ”ที่เลิศรส
แผ่นดินสวนที่ปลูกไม่รวนเร
เลยไป “หาดทรายรี” ที่สวยสด
ศาลกรมหลวงฯ ตั้งอยู่ไม่ปิดบัง
“ดิกกล้วยเล็บมือ”ผลไม้
ให้ได้ชิมลิ้มรสทั่วชุมพร
ยัง “ขึ้นชื่อรังนก”แสนสุดดี
รังนกจากเกาะแก่งที่เรียงราย
รวมเป็นคำประจำเมืองที่เขียนไว้
“ไหว้เสด็จในกรม”ศาลงดงาม
เที่ยว “แลหาดทรายรี”ที่สวย
ทั้ง “ขึ้นชื่อรังนก”ให้ลองแล

อวยพรให้พองชนชื่นสุขศรี
เป็นเมืองที่ชุมพรคือชุมพร
จำติดตรึงจดจำไม่ทอดถอน
ได้รับพรที่ศาลชายทะเล
ธรรมชาติกำหนดไม่หักเห
จึงถ่ายเททำขายสินค้าดัง
งามไปหมดแนวหาดตามที่หวัง
ชนไปนั่งนพไหว้ได้รับพร
มีมากมายหลายชนิดมากสลอน
ที่พักผ่อนแสนสุขและสบาย
ที่มากมีได้ผลิตจัดวางขาย
ที่ช่วยให้ทะเลชุมพรงาม
“ประตูลู่ภาคใต้”ไม่ต้องถาม
แล้วจะตามไป “ชมไร่กาแฟ”
มี “ดิกกล้วยเล็บมือ”คือกระแส
เป็นตัวแปรของคำขวัญประจำเมือง

สมหมาย หนูช่วย
ผู้ประพันธ์

อุโมงค์สะพานสัตว์ข้ามทั่วโลก

เป็นที่รู้กันดีว่าเวลาคนจะข้ามถนน ก็จะมีทางม้าลาย สัญญาณไฟ หรือสะพานลอยไว้ให้เพื่อให้เกิดความปลอดภัยกับคนที่ข้ามถนน แต่ว่าใช้เพียงแค่นั้นเท่านั้นที่จะต้องการความปลอดภัยในการข้ามถนน สัตว์ก็ต้องการเช่นกัน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้บางประเทศมีการสร้างสะพานหรือทางเดินไว้สำหรับข้ามถนนให้กับเหล่าสัตว์ต่างๆ ให้พวกมันสามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับความเจริญของมนุษย์ ซึ่งความเจริญได้พัฒนาเข้าไปในพื้นที่ของสัตว์ป่า ส่วนประเทศไทยก็ได้ให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อมเช่นกัน หลังจากกรมทางหลวงได้เปิดทางเชื่อมผืนป่า ถือเป็นอุโมงค์สัตว์ข้ามแห่งแรกของประเทศไทย สำหรับอุโมงค์สัตว์ข้าม หรือ Wildlife Overpass นั้น มีลักษณะเป็นอุโมงค์สำหรับรถวิ่งผ่าน แต่จะมีการถมดินด้านบนเพื่อเชื่อมพื้นที่ระหว่างป่าอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่และอุทยานแห่งชาติทับลาน เพื่อให้สัตว์ป่าทั้งหลายสามารถดำเนินชีวิตร่วมกับมนุษย์ได้อย่างปลอดภัยมากขึ้น

Wildlife Overpass ประเทศไทย

ความโดดเด่นคือ ได้ออกแบบเป็นอุโมงค์ชนิดดินตัดและถมกลับ ถมดินด้านบนอุโมงค์ปลูกต้นไม้เพื่อจูงใจให้สัตว์ป่าเข้ามาใช้ประโยชน์ และข้ามฝั่งไป - มาได้ ปัจจุบันหลังคาอุโมงค์พบรอยเท้าของสัตว์ป่าข้ามไป - มาหากันทั้งสองผืนป่า ระหว่างอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และอุทยานแห่งชาติทับลาน

Wildlife Crossing ประเทศเบลเยียม

แม้ว่าเบลเยียมจะไม่ใช่ประเทศที่มีสัตว์ใหญ่มากนัก แต่ก็มีสัตว์ขนาดเล็กและขนาดกลางอย่างกวางและหมูป่าที่มาใช้บริการสะพานสัตว์ข้ามแห่งนี้เป็นประจำ โดยถือเป็นสะพานสัตว์ที่ถูกสร้างมาอย่างกลมกลืน แถมยังมีสัตว์ป่าได้ใช้ประโยชน์จากสิ่งก่อสร้างนี้เป็นจำนวนมาก

Animal Bridge รัฐมอนทาน่า ประเทศสหรัฐอเมริกา

นับเป็นอีกหนึ่งสะพานสัตว์ข้ามของสหรัฐฯ ที่มักมีคนไปเก็บภาพอยู่เสมอ โดยสะพานแห่งนี้สร้างขึ้นในเขตอนุรักษ์สัตว์ป่าของรัฐมอนทาน่า มีลักษณะดูเหมือนโค้งคล้ายกับเนินเขาขนาดเล็ก แต่มีความแข็งแรงสามารถใช้งานได้แม้เป็นสัตว์ป่าขนาดใหญ่

Autobahn Wildlife Bridge ประเทศเยอรมนี

เรียกได้ว่าเป็นสะพานเชื่อมผืนป่าที่ทำออกมากลมกลืนกับพื้นที่ป่าทั้งสองฟากฝั่งอย่างมาก โดยนอกจากสัตว์ป่าทั้งหลายจะปลอดภัยจากรถยนต์ที่วิ่งค่อนข้างเร็วบนไฮเวย์แห่งนี้แล้ว สะพานสัตว์ข้ามแห่งนี้ยังทำออกมาเพื่อรองรับเหตุการณ์แผ่นดินไหวอีกด้วย

Underground Animal Tunnel ประเทศฟินแลนด์

ประเทศฟินแลนด์ ซึ่งอุดมไปด้วยธรรมชาติและสัตว์ป่ามากกว่า 90 สายพันธุ์จะมีการสร้างสะพานสัตว์ข้ามเพื่ออนุรักษ์ระบบนิเวศน์ให้ได้มากที่สุด โดยอุโมงค์สัตว์ข้ามที่ถูกปกคลุมด้วยหิมะนี้ ถือเป็นความงามแปลกตาที่แสดงให้เห็นถึงความพยายามในการปกป้องชีวิตสัตว์ไม่ว่าจะมีภูมิประเทศหรือภูมิอากาศแบบใดก็ตาม

Ecoduct อุทยานแห่งชาติแบมฟ์ ประเทศแคนาดา

สะพานแห่งนี้จะมีการก่อสร้างมาแล้วถึง 25 ปี แต่ก็นับเป็นสะพานสำหรับสัตว์ที่มีการออกแบบมาอย่างชาญฉลาด สามารถตอบสนองการใช้งานได้ทั้งสัตว์ใหญ่และสัตว์เล็ก แถมยังมีความสวยงามคลาสสิก ถูกใจทั้งคนและสัตว์แบบสุดๆ

Christmas Island สะพานปูเดิน

เกาะคริสต์มาส (Christmas Island) เกาะเล็กๆ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหมู่เกาะโคโคส (คีลิง) ในมหาสมุทรอินเดีย เป็นอีกหนึ่งเกาะที่มีสิ่งมีชีวิตที่มีก้ามโตที่เราเรียกว่า “ปู” ช่วงระหว่างเดือนตุลาคมไปจนถึงเดือนธันวาคมของทุกๆ ปี เหล่าปูแดงจำนวนมากหลายสิบล้านตัวบนเกาะคริสต์มาสจะนัดรวมพลกันริมชายป่าบนเกาะเพื่อร่วมขบวนโยกย้ายถิ่นฐาน หรือที่ถูกเรียกว่า ปรากฏการณ์ปูแดงอพยพบนเกาะคริสต์มาส เพื่อไปวางไข่ในมหาสมุทรซึ่งจะเกิดขึ้นอย่างนี้ทุกๆ ปี

สะพานเชือกสำหรับนก เหนือเส้นทาง Hume Freeway รัฐวิกตอเรีย ประเทศออสเตรเลีย

สะพานเชือกสำหรับนก เหนือเส้นทาง Hume Freeway รัฐวิกตอเรีย ประเทศออสเตรเลีย โดยเห็นความสำคัญของสัตว์นับร้อยนับพันชีวิตที่ต้องสูญเสียหรือบาดเจ็บ จากการถูกยานพาหนะเฉี่ยวชน

สะพานเชือกสำหรับลิง ประเทศบราซิล

สัตว์หลายสายพันธุ์ที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ โดยเฉพาะลิงโลอนทามารินสีทอง ลิงขนาดเล็ก อาศัยอยู่ในป่าดิบชื้นในทวีปอเมริกาใต้ ซึ่งสถานะของพวกมันกำลังใกล้สูญพันธุ์ ก่อนหน้านี้หน่วยงานอนุรักษ์ เคยพยายามเพาะพันธุ์ช่วยเหลือสัตว์หลายชนิดมาแล้ว แต่จำนวนที่เติบโตขึ้นเพียงน้อยนิด

ทางเดินเต่าลอดทางรถไฟ ประเทศญี่ปุ่น

เมื่อบริษัทรถไฟ The West Japan Railway Company และ สวนน้ำ Suma Aqualife Park ในเมืองโกเบได้ร่วมมือกันสร้างทางลอดใต้รางรถไฟสำหรับเต่าเพื่อให้มันเดินข้ามได้อย่างสะดวกยิ่งขึ้น รอดจากการถูกรถไฟทับ เพราะทุกชีวิตมีค่า

สำหรับสะพานสัตว์ข้ามนี้เป็นเพียงส่วนเล็กน้อยเท่านั้นกับการอยู่ร่วมกันของสัตว์ป่าและมนุษย์ ถ้าเราไม่เบียดเบียนกัน เราก็จะอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ เพราะไม่ว่าจะเป็นมนุษย์หรือสัตว์ป่า ก็ย่อมรักชีวิตของตัวเองทั้งนั้น

ข้อมูล : อุโมงค์สะพานสัตว์ข้ามทั่วโลก
เข้าถึงได้จาก : <https://undubzapp.com>

8 พืชตระกูลถั่ว...ต้านโรค

พืชตระกูลถั่ว หรือ Legumes เป็นพืชที่อยู่ในตระกูล Leguminosae คือพืชชนิดนิยมที่ใช้ปลูกคลุมดิน ปรับปรุงดิน หรือทำเป็นปุ๋ยพืชสด โดยพืชตระกูลถั่ว นอกจากพวกถั่วต่างๆ เช่น ถั่วลิสง ถั่วเหลือง ถั่วเขียว แล้วยังมีพืชชนิดอื่นๆ สามารถนำมาแปรรูปได้สารพัดอย่าง อีกทั้งสรรพคุณเป็นยาแก้โรคได้มากมาย

“ถั่วเหลือง” (Soybean)

มีสรรพคุณและประโยชน์ ต่อสุขภาพเป็นอย่างมาก
ช่วยบำรุงสมองและเซลล์ประสาท
ช่วยต้านอนุมูลอิสระ

“ถั่วดำ” มีต้นกำเนิดมาจากประเทศอินเดีย
และแถบเอเชียกลาง มีสรรพคุณและประโยชน์
รักษาอาการร้อนใน บวมหน้า บำรุงสายตา
ลดความเสี่ยงการเป็นโรคหัวใจ ระบบเลือด

“ถั่วเขียว” หรือ Mungbean

มีสรรพคุณและประโยชน์ ช่วยลดความอ้วน
และลดน้ำตาลในเลือดได้ ช่วยบำรุงสายตา
ขับถ่ายง่าย แก้อาการท้องผูก

“ถั่วแดง” (Kidney bean)

มีสรรพคุณและประโยชน์ บำรุงเลือด
ช่วยให้ร่างกายแข็งแรง ไม่อ่อนเพลีย
มีแคลเซียมสูง ป้องกันโรคเกี่ยวกับกระดูก
ในลำไส้ใหญ่

“ถั่วลันเตา” (Pea)

มีสรรพคุณและประโยชน์ ช่วยระบบขับถ่าย
ช่วยลดน้ำหนัก ช่วยปรับสมดุลในร่างกาย
แก้ท้องเสียเรื้อรัง แก้โรคไทรอยด์

“ถั่วพิสตาชิโอ” (Pistachio)

มีสรรพคุณและประโยชน์ ช่วยลดไขมันในเลือด
ช่วยลดความดันโลหิต ลดเพิ่มวิตามินอี
ซึ่งสามารถหยุดการเจริญเติบโตของเซลล์มะเร็ง
ต่อมลูกหมากและเซลล์มะเร็งปอดได้

“ถั่วลิสง” (Peanut)

มีสรรพคุณและประโยชน์ ป้องกันโรคมะเร็ง
ป้องกันโรคหัวใจ ลดอาการของแผลในกระเพาะ
อาหาร ลดการเกิดโรคเบาหวาน

“เม็ดมะม่วงหิมพานต์” (Cashew Nut)

มีสรรพคุณและประโยชน์ ช่วยลดน้ำตาลในเลือด
ต่อต้านอนุมูลอิสระ เปลือกต้นมะม่วงหิมพานต์
ใช้แก้อาการปวดฟัน

ประโยชน์อีกอย่างหนึ่งของพืชตระกูลถั่ว อย่างถั่วเหลือง และถั่วเขียว ให้ปลูกในช่วงพักดิน คือ นำไปเป็นปุ๋ยพืชสดได้ ซึ่งปุ๋ยพืชสด คือ ปุ๋ยอินทรีย์ที่ได้จากการไถกลบ หรือคลุกเคล้าส่วนต่างๆ ของพืช ในขณะที่ยังสดอยู่ เพิ่มอินทรีย์วัตถุ จากการไถกลบพืชปุ๋ยสดลงในดิน จะทำให้มีการเพิ่มขึ้นของอินทรีย์วัตถุ ในดิน ช่วยในการรักษาและปรับปรุงโครงสร้างดิน ให้ดินเกาะตัวกันอย่างหลวมๆ โปร่งร่วนซุย อุ้มน้ำได้ดีขึ้น และมีสภาพเหมาะสมต่อการเจริญเติบโต

ข้อมูล : พืชตระกูลถั่ว รู้จักทาน ได้ความอร่อย ด้านทานโรค

เข้าถึงได้จาก : <https://www.thaihealth.or.th>

เดินจงกรม

ความหมายการเดินจงกรม

การเดินจงกรม ราชบัณฑิตยสถานได้ให้คำจำกัดความว่า...

เดินจงกรม คือ เดินไปมาโดยมีสติกำกับอย่างพระเดินเจริญกรรมฐาน การเดินจงกรม

เป็นอิริยาบถหนึ่งที่มีความสำคัญคู่กับการนั่งกำหนดพองยุบ คำว่า “จงกรม”

เป็นภาษาสันสกฤต มาจากภาษาบาลีว่า “จงกรม” ซึ่งมีความหมายว่า “การเดินกลับไปกลับมา”

ประโยชน์ของการเดินจงกรม

จากการวิจัย เรื่อง ผลของการเดินจงกรมสมาธิ ต่อสมรรถภาพทางกาย

ระดับความจำระยะสั้น และความฉลาดทางอารมณ์ผู้สูงอายุ ผลวิจัยพบว่าเดินจงกรม

สร้างสมรรถภาพทางกาย แนะนำเสริมผู้สูงอายุปฏิบัติสม่ำเสมอ ในชีวิตประจำวัน

ช่วยให้การทรงตัว-ความจำ-ความฉลาดทางอารมณ์ดี การออกกำลังกายด้วยการเดินอย่างสม่ำเสมอ

และมีการปฏิบัติภาวนาสมาธิ ควบคู่กับสามารถเพิ่มสมรรถภาพทางกาย

ทั้งระดับความจำ และความฉลาดทางอารมณ์

จึงควรมีการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีการปฏิบัติในชีวิตประจำวันอย่างสม่ำเสมอ เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี

ข้อมูล : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ (สสส.)

เข้าถึงได้จาก : <https://www.thaihealth.or.th/>

พิธีเสกน้ำพระพุทธมนต์

นายประยูร รัตนเสนีย์ อธิบดีกรมที่ดิน พร้อมผู้บริหารกรมที่ดิน
เข้าร่วมพิธีเสกน้ำพระพุทธมนต์ ณ พระวิหารหลวง วัดสุทัศนเทพวราราม
วันพฤหัสบดีที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๖๒

เชิญน้ำอภัยเนื่องในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก
จากกระทรวงมหาดไทยไปวัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหาร

นายประยูร รัตนเสนีย์ อธิบดีกรมที่ดิน พร้อมผู้บริหารกรมที่ดิน
ร่วมขบวนอัญเชิญน้ำอภัยเนื่องในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก
จากกระทรวงมหาดไทยไปวัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหาร
วันพฤหัสบดีที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๒

พิธีวันสถาปนากระทรวงมหาดไทย

นายประยูร รัตนเสนีย์ อธิบดีกรมที่ดิน พร้อมคณะผู้บริหารและข้าราชการกรมที่ดิน
 ร่วมวางพานพุ่มในพิธีวันสถาปนากระทรวงมหาดไทย
 ณ อนุสาวรีย์กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ศาลว่าการกระทรวงมหาดไทย
 วันจันทร์ที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๒

ประชุมคณะกรรมการกำกับ ควบคุม และแก้ไขปัญหา
การดำเนินโครงการพัฒนาระบบสารสนเทศที่ดิน (ระยะที่ ๒) ของกรมที่ดิน ครั้งที่ ๓/๒๕๖๒

นายวรพงษ์ เกียรตินิมรุ่ง ที่ปรึกษาด้านวิศวกรรมสำรวจ
เป็นประธานการประชุม คณะกรรมการกำกับ ควบคุม และแก้ไขปัญหา
การดำเนินโครงการพัฒนาระบบสารสนเทศที่ดิน (ระยะที่ ๒) ของกรมที่ดิน ครั้งที่ ๓/๒๕๖๒
ณ ห้องประชุมใหญ่ ชั้น ๖ (อาคาร ๖ ชั้น) อาคารรังวัดและทำแผนที่ กรมที่ดิน
วันจันทร์ที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๒

ประชุมคณะทำงานวางระบบประเมินผลการปฏิบัติราชการ
ของสำนัก/กอง ในกรมที่ดิน ครั้งที่ ๒/๒๕๖๒

นายชัยชาญ สิทธิวิรัชธรรม รองอธิบดี รักษาการในตำแหน่งที่ปรึกษาด้านประสิทธิภาพกรมที่ดิน
เป็นประธานการประชุมคณะทำงานวางระบบประเมินผลการปฏิบัติราชการ
ของสำนัก/กอง ในกรมที่ดิน ครั้งที่ ๒/๒๕๖๒
เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๒ ณ ห้องประชุม ๑ ชั้น ๖

การประชุมคณะกรรมการติดตามเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่าย
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ครั้งที่ ๓/๒๕๖๒

นายณรงค์ สิบตระกูล รองอธิบดีกรมที่ดิน เป็นประธาน
การประชุมคณะกรรมการติดตามเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่าย
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ครั้งที่ ๓/๒๕๖๒
ณ ห้องประชุม ๑ ชั้น ๖ กรมที่ดิน เมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

การประชุมคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (กพอ.) ครั้งที่ ๓/๒๕๖๒

นายเปศลย์ เก้วฤทธิ์ รองอธิบดีกรมที่ดิน และคณะเข้าร่วมประชุม
คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (กพอ.) ครั้งที่ ๓/๒๕๖๒
ณ ตึกภักดีบดินทร์ ทำเนียบรัฐบาล
วันอังคารที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๖๒

โครงการสานใจไทย สู่ใจใต้ รุ่นที่ ๓๕

นายสุรพล ศรีวิโรจน์ รองอธิบดีกรมที่ดิน เข้าร่วมพิธีเปิดกิจกรรมโครงการสานใจไทย สู่ใจใต้ รุ่นที่ ๓๕
ณ สโมสรทหารบก (ส่วนกลาง) ถนนวิภาวดีรังสิต
วันพุธที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๒

ประมวณภาพวันคล้ายวันสถาปนากรมที่ดิน ครบรอบ ๑๑๔ ปี
๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

กิจกรรมวันคล้ายวันสถาปนากรมที่ดิน ครบรอบ ๑๑๘ ปี
วันจันทร์ที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒
ณ บริเวณลานอเนกประสงค์ ชั้น ๒ กรมที่ดิน

ประมวลภาพบรรยากาศพิธีรดน้ำและขอรับพร
เนื่องในโอกาสเทศกาลวันสงกรานต์ ปีพุทธศักราช ๒๕๖๒

๑๐๒ ภาพเล่าเรื่อง

ขอเชิญสมัครเป็นสมาชิกวารสารที่ดิน

เรียน สมาชิกวารสารที่ดิน และบุคคลที่สนใจ

กองบรรณาธิการวารสารที่ดิน ขอเชิญชวนท่านสมัครเป็นสมาชิกวารสารที่ดิน ราย 2 เดือน ปีละ 6 ฉบับ ประจำปี พ.ศ. 2562 (ปีที่ 65) ในอัตราค่าบำรุงปีละ 350 บาท (รวมค่าจัดส่งทางไปรษณีย์แล้ว) โดยมีวิธีการชำระเงิน ดังนี้

1. โอนเงินเข้าบัญชีธนาคารออมสิน สาขาศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ
แจ้งวัฒนะ (อาคาร B) ชื่อบัญชี “ค่าบำรุงวารสารที่ดิน”
เลขที่บัญชี 053830037072

2. ณาณัติสั่งจ่ายในนาม ผู้อำนวยการกองแผนงาน

ปณ.ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ กรุงเทพฯ 10215

หมายเหตุ กรุณาส่งใบสมัครและสำเนาหลักฐานการชำระเงิน พร้อมเขียนชื่อที่อยู่
ของผู้ส่งจงให้ครบถ้วนชัดเจน และส่งกลับมายังที่...

กลุ่มติดตามและประเมินผล กองแผนงาน ชั้น 6 กรมที่ดิน

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550

อาคารรัฐประศาสนภักดี ถ.แจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่

กรุงเทพฯ 10210 หรือ FAX เอกสารมาที่หมายเลข 0 – 2143 – 9160

โทรศัพท์หมายเลข 0 – 2141 – 5661

ติดต่อคุณพนิดา email : panida_aod@hotmail.com

☐ สมาชิกใหม่

ใบเสร็จรับเงินเล่มที่.....เลขที่.....

☐ ต่ออายุสมาชิก

ลงวันที่.....

ใบสมัครสมาชิกวารสารที่ดิน

ชื่อ - นามสกุล.....มีความประสงค์ขอสมัคร
เป็นสมาชิกวารสารที่ดิน ปีที่ 64 (พ.ศ. 2561) โปรดจัดส่งวารสารที่ดิน ณ ที่อยู่เลขที่.....

ซอย.....ถนน.....ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทร.

หมายเหตุ กรณีย้ายที่อยู่โปรดแจ้งให้ทราบด้วย โทร. 0 – 2141 – 5661

